

Јелена Златкова

Живкица Ђорђевић

ТРГОВИНА ЉУДИМА У СРБИЈИ

Резултати истраживања

Удружење грађана „Свет речи“, Велика Плана

децембар, 2019.

Истраживање је рађено у оквиру пројекта: "Мапирање и анализа сарадње државних институција и ОЦД у превенцији и сузбијању трговине људима и реинтеграцији жртава у шест општина Подунавског, Поморавског и Браничевског округа"

Овај пројекат је акција у оквиру пројекта "BAN III - Balkans ACT Now III!" који реализује "АСТРА"

САДРЖАЈ:

1. Увод.....	3
2. Предмет, циљ и метод истраживања.....	4
3. Узорак.....	5
4. Активности.....	6
5. Резултати истраживања	
1. Шта је трговина људима?.....	7
2. Шта је кријумачарење?.....	9
3. Искуство испитаника у вези са трговином људима.....	9
4. Заинтересованост за појаву трговине људима	11
5. Опасност од трговине људима у Србији	12
6. Позиција Србије у трговини људима.....	13
7. Жртве трговине људима у Србији.....	14
8. Како се едукујемо?.....	22
9. Ко нас едукује?.....	25
10. Шта знамо о надлежним институцијама за спречавање, кажњавање и заштиту од трговине људима.....	26
11. Која знања имамо у вези са трговином људима.....	27
12. НВО у трговини људима.....	40
13. Повезаност ОЦД и државних институција и њихова ефикасност.....	43
14. Држава у заштити трговине људима.....	46
6. Дискусија података и закључци	47
7. Предлог мера.....	48
8. Додатак	49
• Упитници	49
• Трговина људима у светлу полицијске управе.....	66
• Трговина људима у светлу запослених у Центрима за социјални рад.....	80
• Трговина људима у светлу запослених у здравству.....	98
• Трговина људима у светлу запослених у школству.....	105
• Трговина људима у светлу активиста и запослених у организацијама цивилног друштва.....	119

УВОД:

У овом извештају налазе се резултати истраживања о трговини људима које је реализовано у оквиру пројекта "Мапирање и анализа сарадње државних институција и ОЦД у превенцији и сузбијању трговине људима и реинтеграцији жртава у шест општина Подунавског, Поморавског и Браничевског округа", а које је спроведено у општинама: Велика Плана, Смедеревска Паланка, Деспотовац, Велико Градиште, Кучево, Пожаревац. Носилац истраживачког пројекта је било Удружење „Свет речи“ из Велике Плана. Овај пројекат је акција у оквиру пројекта "BAN III - Balkans ACT Now III!" који реализује "АСТРА".

Истраживање је остварено у сарадњи са сарадницима удружења – Маријана Миладиновић Јовановић за Деспотовац, Живкица Ђорђевић за Пожаревац, Ксенија Јанковић за Кучево, Александра Димитријевић за Велико Градиште, Јованка Бркић за Велику Плану и Ивана Лукић за Смедеревску Паланку. Истраживање је усмерава Јелена Златкова из Удружења „Свет речи“ из Велике Плана.

Истраживање је спроведено на одабраним територијама путем непосредних контаката, интервјуа и анкетања упитницима који су конструисани за потребе овог истраживања и који су спецификовани за сваку категорију испитаника. Након спроведеног истраживања обрађени су подаци за сваку категорију испитаника. На основу добијених података дошли смо до резултата истраживања.

Резултати истраживања се односе на познавање појаве трговине људима, обученост запослених и активиста за њено препознавање, превентивни рад и пружање помоћи жртвама као и сазнања о установама, институцијама и удружењима која су ангажована у превенцији и интервенцијама када је трафикинг у питању. Анализом су обухваћена мишљења, коментари и сугестије о питањима трговине људима.

Резултати истраживања груписани су према проблемима који су истраживани у процесу анкетања. Ради потпунијег сагледавања проблема вршена је интеграција и компарирање одговара различитих категорија испитаника. Уколико су питања била упућена само појединим категоријама то је у приказу одговора јасно наглашено.

Посебан део овог извештаја је додаток у коме су дати груписани одговори према категоријама испитаника – полиција, Запослени у Центрима за социјални рад, просветни радници запослени у школама, здравствени радници из здравствених установа и активисти организација цивилног друштва.

Надамо се да ће веома садржајни материјал који је настао након обраде добијених података бити добра полазна основа за даље бављење појавом трговине људима на подручју Србије ради едуковања и оснаживања запослених у институцијама и установама, активиста организација цивилног друштва, укупног становништва, као и за доношење боље законске регулативе и успостављање међусекторске сарадње ради помоћи жртвама и њиховим породицама, а још више на превентивном раду како би појава била спречена.

ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И МЕТОД ИСТРАЖИВАЊА

Предмет истраживања

Трговина људима је појава која се односи на одузимање слободе људима од моћних појединаца или група и њихово присилно ангажовање на различите активности ради долажења до материјалне добити. Ова појава представља тамну страну друштвене заједнице и позната је још од најранијег развоја друштва. Може се упоредити са робовским периодом када се људима трговало. Додуше тада јавно, на пијацама и уз подршку и одобравање заједнице. Нажалост, и данас постоје видови трговине људима који су доста јавни, а нарочито су изражени у спорту где се за ангажовање спортиста уз реч трансфер користи термин да је продат за одређену новчану суму.

Предмет нашег рада нису ове јавне трговине људима, већ илегалне које путем манипулације или силе одузимају слободу људима и претварају их у „робу“, анагажују их на одређеном тржишту које доноси велику добит као што су проституција, просјачење, радно ангажовање у тешким радним условима, криминалне радње. У неким случајевима ради се о одузимању органа који се продају на тржишту. Нарочито уносна је трговина тек новорођеним бебама.

Многима су ове појаве непознате и сматрају да се трговина људима одвија само у старим, далеким причама и на неком другом простору. Свест да се то дешава нашим суграђанима, суседима, пријатељима, ученицима, рођацима код многих наших грађана не постоји. Да ли познајете колегиницу којој је на порађају речено да је дечак преино, а девојчица близнакиња је добра, и да тело не треба да узму јер су млади родитељи? Да ли познајете комшије чији је рођак нестао у душевној болници, нађено је само одело? О томе се мало прича у јавности. Жртве и њихови рођаци и пријатељи ћуте. На медијима су то понекад сензационалне приче које више буде радозналост, задовољавају знатижељу, изазивају краткотрајну емпатију, али не остављају дубље сазнање нити упућују на акцију.

Толико о лаичком становништву, а шта је са друштвеним институцијама и запосленима у њима. Колико они знају о трговини људима и колико могу да помогну онима са којима раде и за које су плаћени од стране друштвене заједнице. За успешно деловање изузетно је важно је познавање појаве трговине људима у различитим аспектима од стране полиције и запослених у полицији, социјалних радника запослених у Центрима за социјални рад, просветних радника запослених у средњим школама, здравствених радника запослених у здравственим установама и активиста организација цивилног друштва, а још је значајнија њихова међусобна повезаност кроз међусекторску сарадњу. .

Предмет овог истраживања је мапирање сазнања о појави трговине људима на територији Браничевског, Подунавског и Поморавског региона, сагледавање сарадње државних институција и ОЦД у превенцији и сузбијању трговине људима, као и њихово учешће у реинтеграцији жртава.

Циљеви истраживања:

- Имплементација пројекта, у шест општина обухваћених пројектом. То су: Велика Плана, Смедеревска Паланка, Пожаревац, Велико Градиште, Кучево и Деспотовац;
- Спровођење истраживања;
- Приказ и анализа сарадње полиције, центара за социјални рад, институција образовног и система здравствене заштите и организација цивилног друштва у превенцији и сузбијању трговине људима, и касније реинтеграције жртава трговине људима.

Метод истраживања: Истраживање је спроведено поступком остваривања непосредне сарадње са представницима установа и институција, обављањем интервјуа и спровођењем анкетирања.

Инструменти истраживања: За потребе овог истраживања конструисани су посебни упитници. Упитници су спецификовани за сваку категорију испитаника.

УЗОРАК

Узорак су чиниле пет група испитаника запослени у институцијама:

1. Полиција – полицајци - 60
2. Центар за социјални рад – социјални радници, психолози, социолози - 30
3. Просветни радници – професори и стручни сарадници – педагози и психолози у средњим школама – 60
4. Медицински радници – лекари и медицински техничари - 60
5. Активисти и запослени у организацијама цивилног друштва – секретари, председници и чланови удружења - 60

Укупан узорак је 270 испитаника.

Географски обухват пројекта:

Подунавски округ: Велика Плана, Смедеревска Паланка;
Браничевски округ: Пожаревац, Велико Градиште, Кучево
Поморавски округ: Деспотовац

Иновативност :

- Реч је о типу истраживања које до сада није спроведено у овим општинама
- Општине: Велико Градиште и Кучево су близу румунске границе
- У општини Велика Плана је село Милошевац где годинама постоји Центар за породични смештај деце без родитељског старања према којима, након њихове 18.године, држава не брине, већ их враћају у општину порекла.

АКТИВНОСТИ

Активности у оквиру реализације пројекта:

1. **ПРИПРЕМНЕ АКТИВНОСТИ** су обухватиле радни састанак са 6 волонтерки/истраживачица УГ "Свет речи" из 6 општина Подунавског, Поморавског, и Браничевског округа и координаторке пројекта у Великој Плани:
 - Живкица Ђорђевић из Пожаревца (педагог у Пожаревачкој гимназији)
 - Александра Димитријевић (педагог у Средњој школи "Милоје Васић" у Великом Градишту)
 - Ксенија Јанковић (психолог у Средњој економско-трговинској и машинској школи у Кучеву)
 - Маријана Миладиновић Јовановић (педагог у Техничкој школи у Деспотовцу)
 - Ивана Лукић (професор српског језика и књижевности у Паланачкој гимназији у Смедеревској Паланци)
 - Јованка Бркић (проф.филозофије у пензији, оснивачица и председница НВО "Жене у акцији")
 - Јелена Златкова - председница УГ "Свет речи"/координаторка пројекта (проф.српског језика у Гимназији у Великој Плани)

На састанку је координатор упознала волонтерке са пројектом, постигнут је договор око спровођења истраживања и одређена је временска динамика.

2. РЕАЛИЗАЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА

- Волонтерке су успоставиле директни контакт са представницима – директори, начелници, овлашћене особе и објасниле су им сврху и поступак истраживања. Приликом договора објашњена је сврха анкета и позване су институције на сарадњу.
- Волонтерке су спровеле истраживање на утврђеном узорку у периоду од 23.9 - 25.11. 2019.

3. ОБРАДА ПОДАТАКА

- Волонтерке су извршиле сумирање добијених података према категоријама узорка на територији на којој су вршиле истраживање.
- Извршено је интегрисање добијених резултата за сваку категорију узорка – полиција, социјална служба, просветни радници, здравствени радници и активисти ОЦД по питањима из анкета.
- Извршено је интегрисање добијених података према проблемима који су испитивани упитником.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

1. ШТА ЈЕ ТРГОВИНА ЉУДИМА?

Сви учесници у истраживању дали су врло садржајне одредбе трговине људима и на тај начин су показали да размишљају о овој друштвеној појави и да имају довољно информација да закључују о њој. Не уочава се разлика међу категоријама испитаника, нити према локацији одакле долазе. Испитаници се нису разликовали у одређивању појаве трговине људима, већ се може уочити постојање сагласности.

У одредбама се могу уочити следећи приступи појави:

Друштвено одређење:

- Облик модерног ропства, највећи и најпрофитабилнији глобални криминал у рангу са наркотицима, оружјем и прањем новца.
- Високо профитабилна и ниско ризична делатност криминалних организација која се односи на психофизичку експлоатацију људских бића.
- Глобални проблем који погађа земље у транзицији. Продаја и куповина људи у циљу њихове експлоатације, а то подразумева употребу силе, претње, преваре, злоупотребу тешког положаја жртве.
- Појава која одсликава кризу друштва, Као озбиљан ланац криминала који има највећи улог јер су у питању људски животи, Као криминалну активност у којој сиромаштво, незапосленост, породично насиље, социјална отуђеност наводе људе да у потрази за опстанком и бољим животом постану жртве трговине људима (силом, претњом, довођењем у заблуду, злоупотребом поверења ради сексуалне експлоатације, експлоатације рада или других услуга).

Поступци долажења до жртава:

- Насилно одузимање слободе без воље особе и приморавање да се излаже ситуацијама и местима која не жели путем отмице, киднаповања, употребом силе или других насилних облика, претње, застрашивање, злоупотреба положаја;
- Продаја и куповина особа;
- Придобијања жртве без употребе силе, а путем врбовање, превара, манипулација, превозење, пребацивање, скривање, давање новца да би добио пристанак, обећањима.

Сврха трговине људима:

- Експлоатација људи и бављење активностима против своје воље, продаја људи у бело робље, сексуалне активности, просјачење, принудни рад, узимање органа, продаја деце на усвојење, удаја и женидба, а све ради остваривања зараде или других добити.

Људска права и трговина људима:

- У процесу трговине људима угрожана су права на слободу кретања, на заштиту здравља, право одлучивања о свом животу.

Угроженост жртве трговине људима:

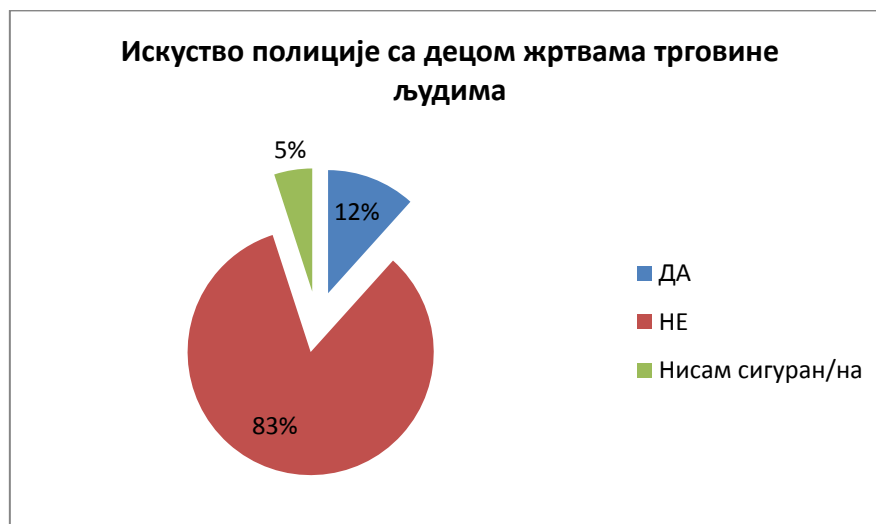
- Физичка, емоционална, сексуално искоришћавање особа, принуда на криминал, против правно и насилно присиљавање некога да ради послове који нарушавају интегритет саме особе често са трајним траумама и оштећењима

Деца у трговини људима

Према мишљењу запослених у Центрима за социјални рад деца се могу идентификовати као жртве трафикинга иако нису употребљена насилна средства у следећим ситуацијама:

- Ако су обећањима или преваром искоришћена
- Врбовање, манипулисање
- Вршење кривичних дела (плачка), вршење кривичних дела са браћом, родитељима...
- Деца испод 14 године са пуним радним временом, дечји рад на пословима који не одговарају том детету
- Продаја, продаја беба
- Просјачење, просјачење са родитељима
- У случају када постоји злоупотреба службеног положаја старијег лица
- Уговорени бракови
- Злоупотребљена деца која зарађују за одрасле
- Одузета од породице порекла и на њима се зарађује
- У случајевима када се уговори да једна породица која има више деце да дете породици без деце ван свих институција и правила усвојења
- Трговци циљају на младе који су побегли од кућа, који имају историју физичког и психичког злостављања у породици
- У ситуацијама њихове рањивости и наивности, то је бег из хаотичног, несређеног живота, где родитељи нису довољно присутни у животу деце, где се деца регрутују преко посредовања „заинтересованих“ људи или преко „дечка-девојке“ (пружају заштиту, бригу, материјалну сигурност, обећања о бољем животу)

Седморо испитаника из **полиције** наводи да су до сада имали случај деце без пратње или деце жртве трговине људима, док троје није сигурно, а њих 50 нису имали такво искуство.

2. ШТА ЈЕ КРИЈУМЧАРЕЊЕ?

Уз појам трговине људима уско је везано кријумчарење. Испитаници из полицијских управа навели су да је то:

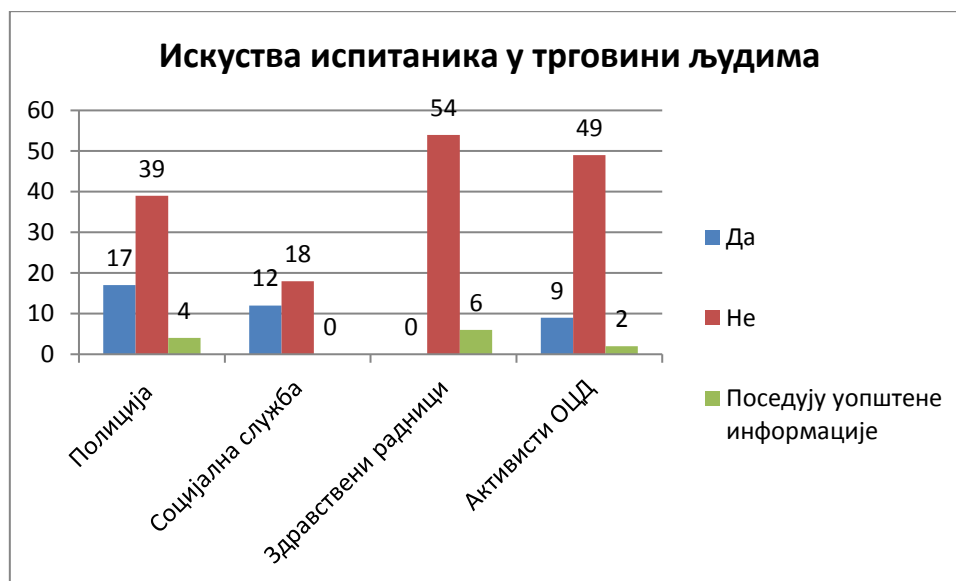
- Илегално превођење робе, људи, средстава преко границе у циљу прибављања користи/ зараде.
- Увек појава међународног карактера која укључује илегални прелазак државне границе уз сагласност или без иницијативе кријумчареног лица.
- Недозвољени прелазак државне границе људи и робе
- Сваки вид преласка границе и избегавања контроле без евидентирања преласка границе
- Прелазак границе ван контроле полиције као и скривање у возилима лица или предмета, живих бића
- Законом кажњиво кривично дело везано за прекогранични шверц људи и роба.

3. ИСКУСТВО ИСПИТАНИКА У ВЕЗИ СА ТРГОВИНОМ ЉУДИМА

У вези са трговином људима искуство је имало 17 (28%) испитаника из **полиције**, у **Центрима за социјални рад** 12 (41%) испитаника, у **ОЦД** 9 (17%), док у **здравству** нико није имао искуство са трговином људима.

	Да	Не	Поседују уопштене информације
Полиција	17	39	4

Социјална служба	12	18	0
Здравствени радници	0	54	6
Активисти ОЦД	9	49	2

Радници из социјалне службе у **Центрима за социјални рад** наводе да су имали следеће случајеве трговине људима у којима су учествовали:

- Удаја малолетне девојке у иностранству.
- Корисница је пријавила полицији да је била жртва трговине људима на тај начин што ју је ујак продао другом мушкарцу
- Од смештаја у НВО Атина до повратка и пружање услуга
- Мајка изложила сексуалној експлоатацији своју ћерку
- Млада жена коју је сопствена мајка подводила, давала сексуалне услуге за новац који је примала њена мајка
- Посета малолетном лицу које је било жртва. Материјална подршка породици. Саветодавни рад са породицом
- Присуство приликом давања изјава у полицији, тужилаштву, суду
- Збрињавање лица у хранитељске породице, пружање здравствене заштите, укључивање у образовни систем, саветодавни рад
- Као водитељ случаја. Укључила сам се у делу пружања материјалне подршке породици
- Као дежурни радник. Ишао сам на позив ЦСР-а из Богатића да преузмем малолетну жртву и учествовао у обавештавању полиције и центра за трговину људима и збрињавање жртве

- У случајевима сексуалне експлоатације и принудне проституције деце. Укључени у фазе откривања, пружање заштите/смештај, подршке у кривичном поступку, рехабилитација

Здравствени радници обухваћени истраживањем у свом досадашњем раду нису имали случајеве трговине људима, док шесторо није сигурно да ли се радило о трговини људима.

Активисти Организација цивилног друштва нису образложили своје искуство.

Просветни радници у оквиру упитника нису имали ово питање, па се може претпоставити да и немају искуство са жртвама и процесом трговине људима. Интресантан је одговор једног испитаника који наводи своје искуство, а то је да у нашим школама има трговине људима.

Добијени одговори показују да је у питањима трговине људи највише ангажована полиција. Запослени у Центру за социјални рад су нагласили да би могли да буду укључени у све фазе рада са жртвама трговине људима. Интересантна је неукљученост здравствених радника, мада је познато да жртвама трговине људима неопходно пружити медицинску помоћ. Активисти ОЦД су такође мало укључени.

4. ЗАИНТЕРЕСОВАНOST ЗА ПОЈАВУ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Испитаницима је постављено питање о томе колико прате појаве трговине људима у медијима. Према добијеним подацима може се видети да је највише заинтересовано просветних радника 41(68%), затим активиста ОЦД 39 (56%), заинтересовано је нешто мање од пола испитаних здравствених радника 27 (45%), а најмање запослених у полицији 20 (33%).

	Да	Не	Немају довољно информација
Полиција	20	30	10
Просветни радници	41	10	9
Здравствени радници	27	17	16
Активисти ОЦД	39	17	14

Потребу за праћењем информација о трговини људима идолажење до сазнања о овој појави објаснили су просветни радници. Сви испитаници сматрају да је важно да се школе, као институције и просветни радници информишу о теми трговине људима ради доношења до истинитих информација ради предузимања превентиве, заштите и обучавања ученика како да препознају опасност и како да се заштите.

Дата објашњења су веома садржајна и занимљива, а односе се на потребу оснаживања наставника да би могли да раде са ученицима и да код њих развијају свест о опасној појави. Наставници сматрају да је едукацијазначајна и да је то начин да се ученици упознају са опасностима у којима се могу наћи. Такође могу да се упознају са начинима и обманама и решавањима овог проблема, како би лакше препознали замке и опасности које прете ученичкој популацији и успели да се заштите. „Наравно, ми као просветни радници треба да

објаснимо ученицима како да се пазе да не постану жртве, али и да могу да нам се обратe ако имају проблем“.

Наставници сматрају да је у циљу превенције важно упознавање са детаљнијим чињеницама о механизмима трговине људима посебно да би упутили децу шта могу да раде ако се случајно нађу у тој ситуацији или предупредили да до тога не дође јер ученици нису довољно свесни на који начин све могу постати жртве трговине људима. Сматрају да је неопходно да се о томе више говори у школи и истичу „Понашамо се као да се све то одиграва на „неком тамо западу“, а не овде“. Само ако су едуковани, наставници могу да информишу ученике, да их посаветују, упознају са овим проблемом и адекватним мерама које треба предузети. Наставницима је важно информисање да би могли да укажу ученицима који све начини врбовања постоје, када и како да се чувају и понашају, какве су последице. На тај начин по њиховом мишљењу долази до знатног смањивања ризик.

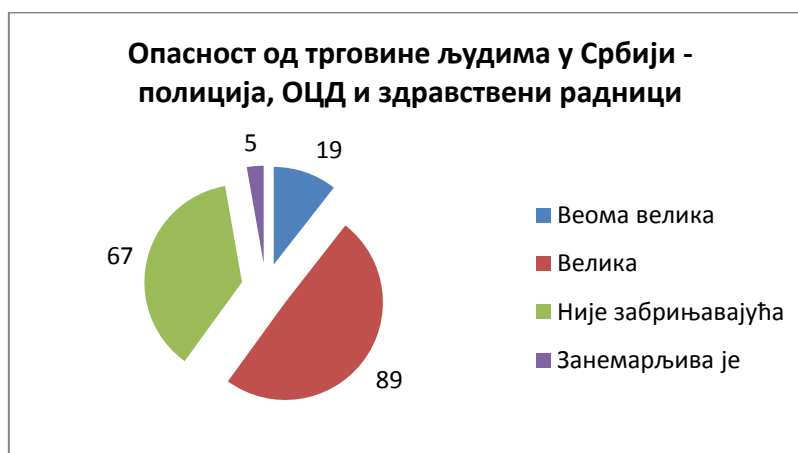
Наставници сматрају да је битно да школа и остале институције посвете више пажње овом проблему јер је то стварност која се дешава око нас. Важно је да се информишу због безбедности, препознавања, помоћи, разумевања и то сваку генерацију.

Наставници истичу да немају пуно релевантних информација о тој теми, јер се углавном информишу у медијима о конкретним догађајима. То јако добро поткрепљује испитаник својим коментаром: **„Приватно сам помагао у лектури једног мастер рада на ту тему. Изненађен сам колико дуго и до којих нивоа је тема разрађена и законски регулисана у ЕУ. У поређењу, тема је код нас скрајнута“.**

5. ОПАСНОСТ ОД ТРГОВИНЕ ЉУДИМА У СРБИЈИ

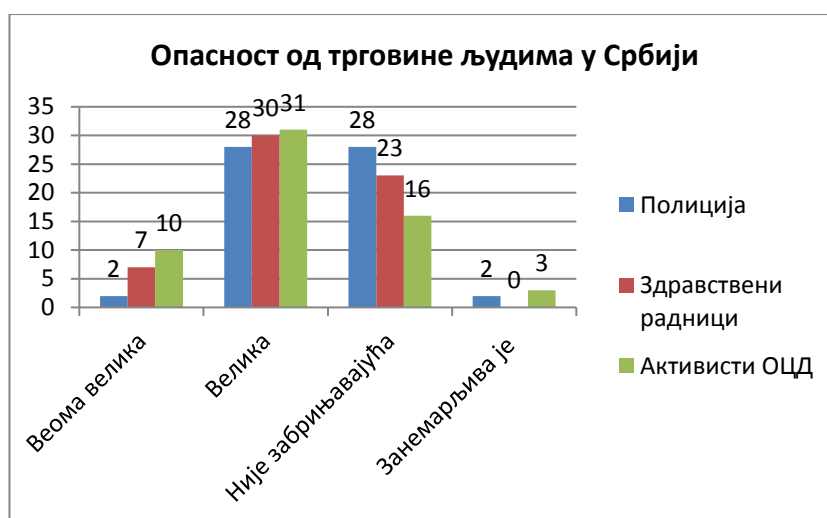
Опасност од трговине људима у нашој земљи процењивана је од стране полиције, здравствених радника и активиста ОЦД – укупно 180 испитаника, на четири нивоа: као веома велика, велика, није забрињавајућа и занемарљива.

а основу добијених података може се закључити да 108 (60%) наших испитаника сматра да је опасност у Србији велика и веома велика (89+19), док 40% њих сматра да није велика, а петоро да је занемарљива.

Када се изврши детаљнија анализа унутар група испитаника може се видети да је највеће слагање у категорији да је опасност велика, док су процене у другим категоријама доста различите. Представници полицијске управе су подељени, тако да 50% мисли да је опасност постоји, а 50% да није забрињавајућа и да је чак занемарљива. Велики број здравствених радника 23 (38%) процењује да опасност није забрињавајућа.

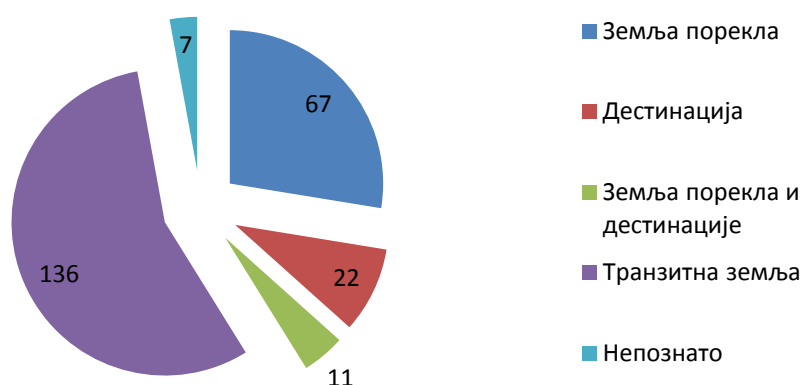
	Веома велика	Велика	Није забрињавајућа	Занемарљива је
Полиција	2	28	28	2
Здравствени радници	7	30	23	0
Активисти ОЦД	10	31	16	3

6. ПОЗИЦИЈА СРБИЈЕ У ТРГОВИНИ ЉУДИМА

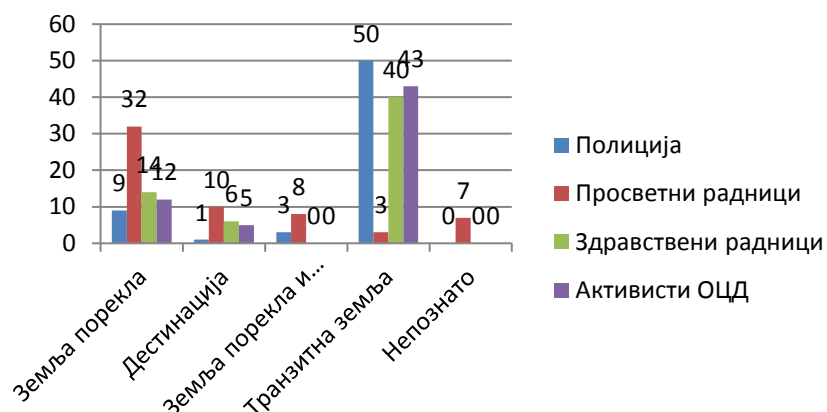
Испитаници су процењивали позицију Србије у оквиру трговине људима као земљу порекла, дестинације и транзита. Један број испитаника сматрао да је Србија истовремено и земља порекла и земља дестинације.

Позиција Србије у трговини људима - сви испитаници

Међу испитаницима, с обзиром на институцију из које су, постоји доста велика разлика. Полиција, активисти ОЦД и медицински радници у највећем броју сматрају да је Србија транзитна земља, док је просветни радници виде као земљу порекла.

Позиција Србије у трговини људима

	Земља порекла	Дестинација	Земља порекла и дестинације	Транзитна земља	Непознато
Полиција	9	1	3	50	0
Просветни радници	32	10	8	3	7
Здравствени радници	14	6	0	40	0
Активисти ОЦД	12	5	0	43	0
	67	22	11	136	7

Своје одговоре испитаници су поткрепили следећим изјавама:

Земља порекла

- На ширем балканском подручју, мислим да је углавном у питању подручје порекла.
- Верујем оба, али у већој мери земља порекла. Србија је земља сиромашних, необразованих и све више болесних људи; ти проблеми се решавају одласком из земље и зато је опасно.
- Због економског стања, на основу натписа медија и опште економске сарадње.
- Због недовољне информисаности становништва, али и сиромаштва.
- Земља порекла јер сам чула за случајеве где управо због жеље да успеју, млади људи поверују да неко стварно жели да им помогне, убрзо, на жалост, буду искоришћени.
- Има озбиљних индикација да се највише деце из Србије и Русије преко агенција за усвајање буквално продаје богатим појединцима у Европи у ширем смислу, чак да постоји организован криминал под плаштом „легалних“ агенција, са седиштем изван Србије, али са домаћим „колаборационистима“.
- Сматрам да је Србија земља порекла жртава трговине људима. Ми смо земља која је погодно тло због честих ратова, несређене државне ситуације, криминалних група.
- Србија је више земља порекла жртава трговине људима. На основу неких чланака које сам прочитала и емисија.
- Србија је земља порекла. Девојке одатле се користе као робље по борделима истока и запада.
- Србија јесте земља порекла у оквиру које се одвија интерна трговина људима. На основу података које пружају организације које се баве превенцијом и заштитом жртава трговине људима и на основу информација које пласирају медији.

Земља дестинација

- Дестинација, у другим земљама са слабијим економским стањем је заступљенија.
- Дестинације жртава - због великог броја сиромашних људи жељних бољег живота.
- Отимају мигранте, узимају им органе.
- Србија је још увек патријархално подручје.
- Нема правног система, јасних и некорумпираних облика.

Земља порекла и дестинације

- Сматрам да је и земља порекла и дестинација. Последњих година све више земља порекла.

- И једно и друго, познати су случајеви жртава из Румуније, Македоније...Рускиње су радиле као робље у нашој земљи, али има и наших жртава у страним државама.
- На основу броја жртава 2015. 77,5% су били држављани и држављанке Србије.
- На основу података из средстава информисања и са трибина које се сваке године одржавају у нашој школи.

Транзитна земља

- Због географског положаја, раскршће између истока и запада, великог броја миграната са истока.
- Транзитна рута, обзиром на званичне податке

7. ЖРТВЕ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА У СРБИЈИ

Испитаници су сагласни око жртава трговине људима. Сматрају да су то:

Деца: бебе, мала деца, посебно деца без родитеља, деца без родитељског старања и тинејџери, малолетна деца из социјално угрожених средина и из сиромашних породица;

Жене: девојке, девојчице и жене

Рањиве категорије становника: Избеглице, Материјално угрожени – сиромашни, незапослени, Мигранти, Особе које имају личне и материјалне тешкоће, Запостављени у детињству, Лаковерне особе, Ментално оболели и особе са менталним сметњама, Социјално угрожени, Особе које желе преко ноћи решити егзистенцију, Особе на улици, Рањиви – деца, болесни, сиромашни, стари, људи без посла, инвалиди, Роми, Социјално маргинализоване групе, Радно активно становништво, Омладина, здрави млади

Остале категорије: све категорије; Сматрам да не постоји профил људи који су највише заступљени, мислим да то може бити било ко.

Ученици као потенцијалне жртве трговине људима

Просветни радници сматрају да би њихови ученици могли да буду у ризику да постану жртве трговине људима и детаљније су објаснили разлоге због којих су деца и омладина у опасности од трговине људима. Разлози које су навели испитаници можемо сврстати у неколико категорија.

Друштвене мреже:

- Коришћењем ИНТЕРНЕТА и пословима у иностранству, огласи који се налазе на друштвеним мрежама /ФБ групе/. Свако може постати жртва.
- Неопрезним коришћењем друштвених мрежа, слањем и објављивањем фотографија.

- Комуникација преко друштвених мрежа, лоша процена при упознавању различитих људи чини их потенцијално жртвама.
- Због претеране употребе друштвених мрежа, где несвесно остављају своје податке, сматрам да се излажу великом ризику.
- Поједини ученици не користе интернет на прави начин и приступају разним сајтовима и дописују се са многима које и не познају, а често се и састају са особама које су упознали преко интернета

Огласи у вези са пословима

- Примамљиве понуде за посао у иностранству – манекенство, угоститељство- рад у кафићима, кафанама и слично који нису проверени и транспарентни.
- Могу да буду потенцијалне мете усред жеље да олако остваре своје пре свега материјалне потребе.

Мањак информација

- Не знају довољно о безбедности на интернету и сви желе да раде у иностранству.
- Нису упознати са догађањима у свету и држави у којој живе.
- Нису у стању да провере информације. Понекад су начини трговаца људима све перфиднији па тако и најинформисанији могу лако да западну у проблем.
- Незнање је ризично само по себи.
- Сигурно је да доста људи не зна у којим облицима постоји трговина људима. Сви су у ризику, нажалост. Почев од ризика упознавања преко друштвених мрежа до киднаповања деце приликом повратка из школе.

Одлазак на непозната места

- Одлазак на места која су им непозната, уколико излазе на места, ван њиховог становања.
- Опасност настаје кад отпутује негде, можда приликом путовања у иностранство: екскурзије, излети, туристички обиласци, изласци у ново друштво, различите посете.

Развојна својства младих

- Млади су и лако мислени и када се нађу у кругу непознатих људи без икакве резерве ступају у контакт.
- Ученици виших разреда и средње школе су у ризику јер су у том периоду поводљиви и самим тим „пожељни“ за многе незаконите радње.
- Постоје честа погрешна уверења која се пласирају путем интернета и која могу подстаћи младе да постану жртве трафикинга (нпр. Лако је наћи посао у иностранству ако знаш „праве људе“)

- Велике наде и очекивања да могу да постану познати у свету моде на пример, од ученика направи лаку мету да поверује у слаткоречивост да могу преко ноћи да буду успешни.
- Млади су због незрелости и неинформисаности увек лакше врбовани, налазе се у периоду када размишљају о одласку у иностранство, ради школовања, посла...верују свакоме само да би отишли.
- Узрасно су подложни манипулацији, лаковерни су- мисле на брзу зараду, пинк, фарма и гранд звезде их инспиришу
- Млади лакше склапају познанства, спремнији су на изазове.

Са тврдњом да многи млади желе да оду из Србије слажу се сви испитаници **просветни радници** и сматрају да је то могући извор опасности од трафикинга. Као извор опасности наводи се:

- **Одлазак преко** сумњивих, непроверених контаката; проналаском посла у фирми или агенцији /приватне или мале агенције/, тј. ко им помаже и чиме ће се бавити. Опасност постоји преко тзв. агенција за запошљавање у иностранству.
- **Боравак** у страниој земљи где сналажења у новој средини изискује обезбеђивање егзистенције што их може одвести у експлоатацију. Без новца, без заштите од стране родитеља могу да постану жртве. Дешава се да им се одузме пасош и ускрати слобода да се контактира. Постоји уколико дођу у додир са наркотицима или проституцијом. Жеља за бољим животом, лакшом зарадом, „газдама“ се остављају путне исправе (пасош)и не постоји начин да се земља у којој се лице затекло напусти.
- **Ризик** се према мишљењу наших испитаника, просветних радника смањује уколико особа познаје језик, окружење, има чланове породице, познаје организацију и особе са којима контактира, припремљеност да као интелектуалци и паметне особе воде рачуна о опасности. За високо образоване људе постоји мала вероватноћа за то.

Један испитаник је навео следеће: *„Не мислим да постоји опасност јер излазе из земље, јер могу да постану жртве и у својој земљи“.*

Наши испитаници **просветни радници** би младима који се спремају да оду у неку страну земљу дали следећи савет:

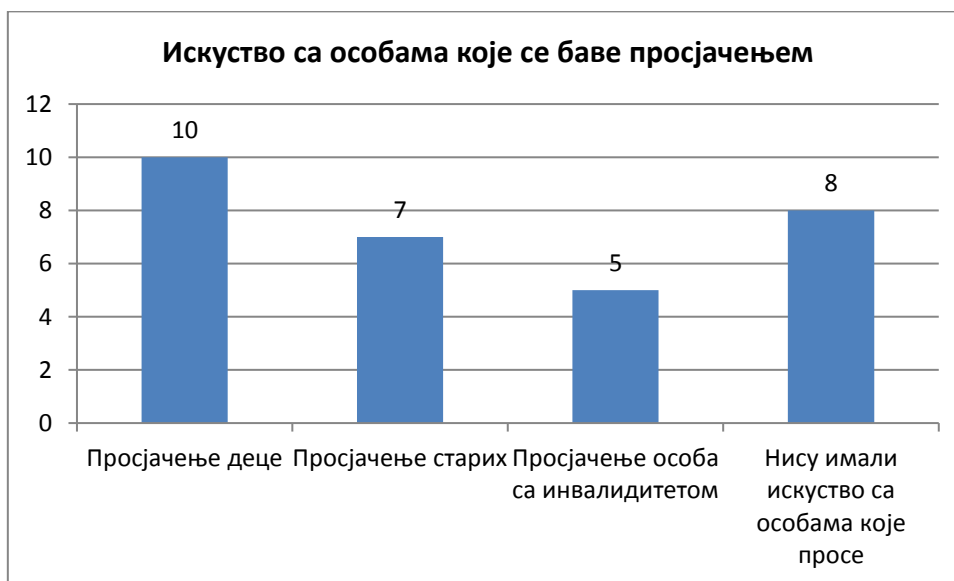
- Да провере за кога раде, смештај, како су дошли до посла.
- Да преиспитају да ли им се нуде послови који на било који начин експлоатишу.
- Пре него што оду требало би да провере тачност података које су добили о послодавцу, доступне податке и евентуално искуства запослених.

- Где одседају. Да ли су то проверене особе. Да ли постоје докази о послу који ће радити, неки уговор или препорука.
- Да консултују некога ко је већ отишао да ли постоји организација под чијим окриљем иду и да провере особе са којима ће бити у контакту.
- Послодавца, да прочитају на интернету све о граду или месту где одлазе, да се информишу о друштвено-политичкој ситуацији у тој земљи
- Да размисле да ли то стварно желе, да провере фирму, да воде рачуна о својим путним исправама
- Да добро провере, консултују амбасаду наше земље, пријатеље у тој земљи.
- Одлазак по препоруци блиских људи, о одласку да обавесте родитеље и рођаке и да буду стрпљиви.
- Статус државе у дипломатским представништвима, обратити се служби за запошљавање, распитати се о српским конзулатима у тим државама.
- Никако без подршке особа познатих који већ живе и раде у тој земљи и обавезна провера фирме преко надлежних институција.
- Сигурност документације, сигурност и валидност фирме за коју би требало да раде као и положај људи код којих би требало да живе-раде.
- Да заједно са родитељима и организацијама које се тиме баве провере потенцијалне послодавце.
- Правну регулативу-везану за боравак, локалну заједницу
- Статус(легалитет) агенција и других посредника који „помажу“ при одласку у иностранство...да проверавају статус и то у страним, поузданим дипломатским и социјалним државним институцијама
- Ко их води, да ли је организација регистрована за обављање делатности, да ли је неко већ био и каква су његова искуства; код кога иду, ко им нуди посао, да ли је у близини неко кога познају дуго времена; поузданост особе за контакт и фирме за коју ће радити, код кога ће боравити; друштво, културу, друштвене вредности, закони законске регулативе; познавање оног преко кога одлазе и за кога ће радити; да се добро распитају где и код кога иду да не дају своја лична документа - пасоше и да обавесте родбину где тачно иду; где се и са ким састају; да провере где и са ким путују; да оставе родитељима копију пасоша у случају да им се нешто деси; да обезбеде неки вид потврде - уговора где иду и шта би требало да раде као вид гаранције послодавца; ником не давати пасош и копију пасоша оставити родитељима.
- Никада и никако се не одвајати од докумената, прикупити контакте амбасада Србије у страним земљама, што боље се информисати о послодавцу
- Да увек буду спремни да заштите себе и друге од уласка у ланац трговине људима и да развију сензибилитет за потенцијалне начине врбовања будућих жртава.

- Да добро провере где одлазе, тј. код кога, уколико млади одлазе због школовања треба контактирати факултет и да ли су на списку студената, а ако одлазе због посла проверити да ли та фирма постоји, тражити уговор о раду и не предавати лична документа трећим лицима.
- Ко стоји иза било каквог пројекта и да ли је нпр. удружење регистровано.
- Адресу, референце, коментар они који су већ користили услуге те организације преко које одлазе
- Да не верују огласима, поготову на друштвеним мрежама које нуде брзе и лаке зараде
- Са данашњом технологијом је много лакше прикупити податке о фирми преко које желе да оду, клонити се непознатих, бити уз блиске пријатеље, чувати пасош код себе
- Код кога иду (идентитет и кредибилитет особе или институције какви су услови под којима ће радити или студирати, која су њихова права и каква је заштита те земље, да имају уговор о раду, да имају бројеве телефона коме ће да се обрате у случају опасности, да чувају пасоше, да копију чувају -да провере поузданост агенције, посла, особе
- Не знам. Много је сценарија за њихов одлазак.

Просјачење као вид трговине људима

Искуство са особама које се баве просјачењем имају запослени у Центрима за социјални рад. Половина испитаника имала је случајеве просјачења које се одвијало под принудом, док 50% испитаника нема такво сазнање. Испитаници су навели да су се сусрели са просјачењем, деце /10/, старих /7/ и особа са инвалидитетом /5/

Уговорени и принудни бракови као вид трговине људима

Искуство са особама које имају уговорене или принудне бракове имају запослени у Центрима за социјални рад. Они сматрају да су овакви бракови могућа опасност од трефикинга. Они сматрају да код уговорених и принудних бракова особа може побећи и постати жртва трафикинга, трговине људима.

На основу искустава у овој појави испитаници имају различито мишљење. Једни сматрају да нема разлике између уговорених и принудних бракова и као аргументе наводе: Мала је разлика, ризик је подједнак; Веома је слично, не могу прецизирати разлику; Нема разлика, оба су трговина људима. Разлика је мала, често је и нема. Не постоји разлика, све што је против слободне воље је злоупотреба. Мишљења сам да је потребно кажњавати родитеље који уговарају бракове за децу и на тај начин остварују добит. Постоји висок ризик од злоупотребе малолетне деце.

Неки испитаници указују на разлика између уговорених и принудних бракова.

- Принудни је онај који је на силу, док је уговорени уз пристанак бар једне особе.
- Код принудних не постоји воља за ступање у брак, тј. против воље супружника, док је уговорен „са“ или „без“ пристанка супружника.
- Принудни брак је трафикинг. Принудни брак одсуство воље једне или обе стране. Уговорени брак склапа се од стране родитеља у раном детињству.
- Уговорени обично буду због спајања имовине. Принудни би чешће били према малолетним лицима, висок ризик од трафикинга.
- Брак који је склопљен без воље и слободе партнера је принудни, а уговорени брак је када неко други уговори брак најчешће уз неку добит (често код Рома).
- Уговорени бракови подразумевају да неко други, на пример, родитељи, уговарају бракове између девојке и младића уз неку материјалну добит. Принудни брак је брак који се склапа без слободе и воље једног или оба партнера, као и могућности да га прекину или напусте заједницу.
- Уговорени су са својом вољом закључени, принудни су без своје воље, постоји ризик од трафикинга.
- Уговорени бракови су они који се склапају сагласношћу обе стране, док код принудних једна страна принудом тера другу на брак и има великог ризика да се принудни бракови заврше трафикингом.
- Случајеви које ја познајем су углавном припадници Роми муслиманске вероисповести. Није ми познато да су та лица била жртва трафикинга, али ризик свакако постоји.

Принудни дечји рад као вид трговине људима

Искуство случајева принудног дечијег рада има 11 (37%) испитаника из Центара за социјални рад, док 19 (63%) није било у прилици да се сретне са оваквим ситуацијама. Углавном се као принудни дечји рад наводи просјачење.

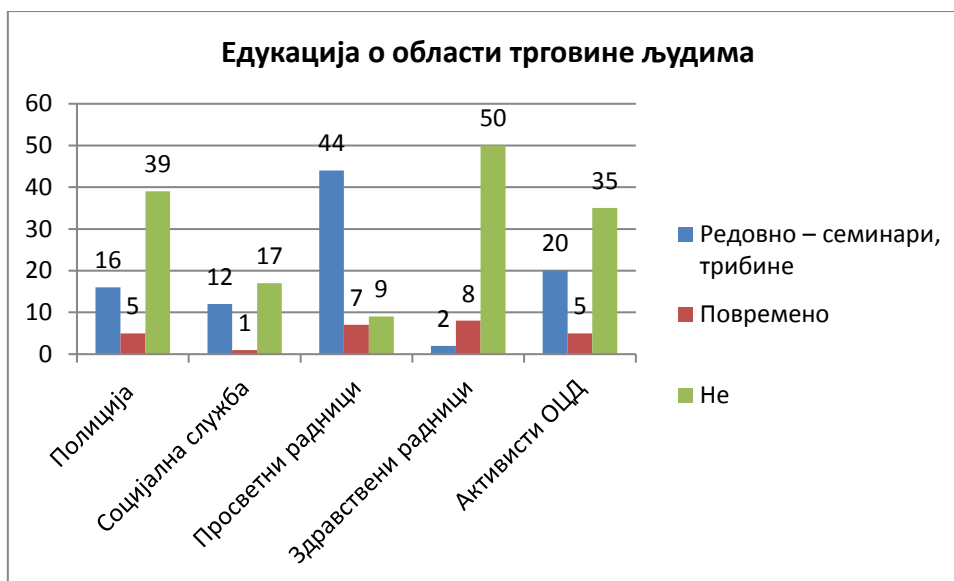

8. КАКО СЕ ЕДУКУЈЕМО?

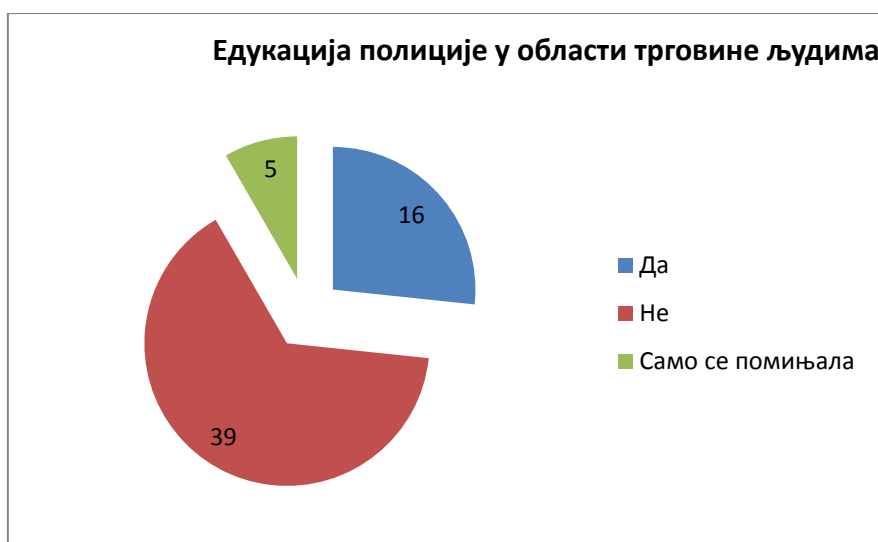
На питање о учешћу на трибинама, семинарима и обукама које се баве питањима трговине људима, препознавањем и заштитом жртава трговине људима добили смо податак да је 94 (34%) испитаника учествовало на обукама, да је 26 (9%) укључено повремено. На обукама није било 150 (57%) испитаника. **Специјализовану обуку** у вези са трговином људима прошло је само 4 испитаника из полиције, 52 није док 4 испитаника има сазнање да су ту обуку прошле њихове колеге.

Постоји разлика међу категоријама испитаника у вези са едукацијама на тему трговине људима. Највише су укључени **просветни радници**, док је у осталим категоријама далеко мање оних који су обухваћени обукама.

Према добијеним подацима само је 16 (27%) **полицајаца** имало одређену обуку, док 39 (65%) није пролазило обуке.

У **Центрима за социјални рад** 12 (41%) испитаника учествовало је на обукама, а 17 (59%) није.

Просветни радници су боље информисани од других категорија. Информације о организовању трибина и радионица о трговини људима у школи има 44 (73%) испитаника, 9 (15%) нема информације, док 7 (12%) истиче да постоје повремено.

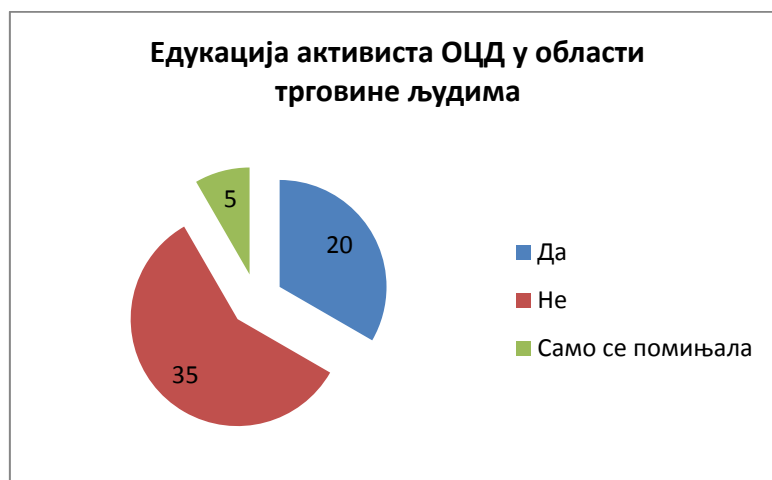

Када су **здравствени радници** у питању трибини, семинару или обуци о трговини људима присуствовало је двоје испитаника, а 8 је било на скуповима на којима је спомињана трговина људима. Може се сматрати да 10 (17%) испитаника има одређена сазнања, док 50 (83%) нема никаква сазнања. Организатор обука је био МУП и средњошколски центар пре неколико година.

Активисти и чланови организација цивилног друштва имају различита искуства у вези са едукацијама у области трговине људима. На трибини, семинару или обуци о трговини

људима било је 20, а петоро је било на обукама где се спомињала трговина људима. Можемо сматрати да је 25 (42%) било укључено у обуке, док 35 (58%) нема такво искуство.

9. КО НАС ЕДУКУЈЕ?

- Запослени у **полицији** прошлису семинар уопштено о трговини људима (појам, жртва, доказивање, механизми...) у организацији Крими-полицијске академија 2010.2011, затим твининг пројекат који су организовали Словенци, током 2017. године на Авали, обуку „Секс трафикинг“ пре десетак година у организацији ПУ Јагодина, једнодневна обука 2018. Курс за тренере у области трговине људима у организацији ОЕДС-а и МУП-а 2010.
- Обуке је организовао шеф одсека инспектор Петар Недељковић
- Пре више од 10 година у организацији ИПА Грчка
- Више семинара и предавања на ову тему 2018-2019.

Запослене у **Центрима за социјални рад** едуковали су: Удружење „Астра“, Удружење „Атина“, Министарство за рад борачка и социјална питања, Удружење „Жене у акцији“, Удружење „Свет речи“, Асоцијација Дуга. Обуке су се одвијале у претходних 15 година, а последња је била 2017. године.

Просветни радници су навели следеће податке о организовању трибина и радионица:

- Сваке године полицијска управа организује трибину са ученицима првог разреда и пружа информације пред полазак на екскурзију.
- Организује се поводом 18. октобра, Европског дана борбе против трговине људима. Предавач је инспектор МУП-а Недељковић Петар.
- Стручни сарадник у сарадњи са другим институцијама, професори на часовима ГВ а понекад је тема третирана на ЧОС.
- Црвени крст-Голубац,
- НВО Астра, НВО Атина, Београдски центар за заштиту људских права
- Удружење „Свет речи“ у сарадњи са Удружењем „Астра“.

- Кроз пројекат који су реализовали наставници наше школе.

За **медицинске раднике** обуке су организоване у претходних пет година. Последња обука је била 2017. године. Организатори обука су били:

- Удружење грађана "Свет речи" из Велике Плана
- Црвени крста - обележавања дана борбе против трговине људима
- МУП – 18. Октобар Дан трговине људима
- На факултету - трговина људима као кривично дело;
- Радио Бум 93, Егзит
- Радионица ромске женске мреже
- Удружење „Астра“

10. ШТА ЗНАМО О НАДЛЕЖНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА за спречавање, кажњавање и заштиту од трговине људима

Највећем броју испитаника 248 (92%) познате су надлежне институције за спречавање, кажњавање и заштиту од трговине људима.

	Познато	Није познато	Без одговора
Полиција	60	0	0
Социјална служба	19	1	8
Просветни радници	57	3	
Здравствени радници	50	10	0
Активисти ОЦД	60	0	0
	248	14	8

Наведене су следеће:

- АСТРА
- БИА
- Влада РС,
- Здравствене установе
- Изворе /људе/ и организације од којих су добили информације или посао
- Јавно тужилаштво
- Министарство за рад и социјална питања
- Министарство правде

- Министарство просвете и образовања
- МУП - Министарство унутрашњих послова на првом месту, али су све друге институције у обавези да указују и едукују младе по овом питању!
- ОСЦЕ
- ОЦД
- Превентивно могу школе, медији и адекватне НВО.
- Савет за борбу против трговине људима
- Све институције које се баве образовањем и васпитањем
- Служба за координацију заштите трговине људима
- УНИЦЕФ
- Хуманитарна организација
- Царинска служба
- Центар за заштиту жртава
- Центар за социјални рад
- Црвени крст
- UNHCR, UNODC и IOM за борбу против трговине људима,

Полиција је истакла да треба унапредити њихов рад у наведеној области и навели су следеће разлоге: због кажњавања, казнене политике, скраћивања процеса, прва поступања са жртвом, избегавање секундарне виктимизације, зато што су веома често у контакту са рањивим групама, ради бољег препознавања жртви, боље информисаности пошто је слаба информисаност. Наведено је да је потребна обука свих радника МУП-а.

11. КОЈА ЗНАЊА ИМАМО У ВЕЗИ СА ТРГОВИНОМ ЉУДИМА

Откривање жртава трговине људима

Испитаници из **полиције** сматрају да је жртву доста тешко открити и наводе следеће разлоге: Жртве су уплашене, застрашене. Не верују институцијама. Прихватају свој положај јер немају код кога и где да се врате, живе и раде у околностима које су им наметнуте, немају слободу кретања, жртва од страха не сарађује, неопходно је да седуго ради са жртвом која у појединим случајевима није ни свесна да је жртва. Жртве се крију и не пријављују из страха, боје се за сопствени живот, а понекад су то лакомислене и наивне особе, стидљиве, не експонирају се, малолетна лица, ментално заостала лица. Дешава се да су особе застрашена и под сталном претњом силом, да су учиниоци тешких кривичних дела и да се ради о добро организованим затвореним групама

Сви испитаници из области **социјалне заштите** су сагласни да је тешко идентификовати жртву трговине људима уз коментаре:

- Није лако идентификовати их јер није нешто што се често дешава, а и зато што ни саме жртве нису свесне да су жртве.
- Није, зато што су жртве углавном поткупљене и често је присутан страх. Добијају и одређену своту новца за свој принудни рад.
- Тешко је идентификовати жртву било што жртва себе не види као жртву или због тога што се тешко препознају саме жртве(недовољно познавање људских права- не препознају када су њихова права повређена и да имају право на помоћ и заштиту) или због страха и неповерења да ће бити још горе, недостатак личних докумената, давање погрешних података).

Испитаници сматрају да су надлежни за откривање жртава:

- Амбасаде
- Грађани, институције (полиција и центар за социјални рад)
- Држава
- За идентификовање жртве надлежни смо сви! Сваки члан друштвене заједнице може на различите начине помоћи у идентификовању жртава.
- НВО
- Полиција
- Тужилаштво
- Центар за заштиту трговине људима
- Центар за социјални рад

Законска регулатива

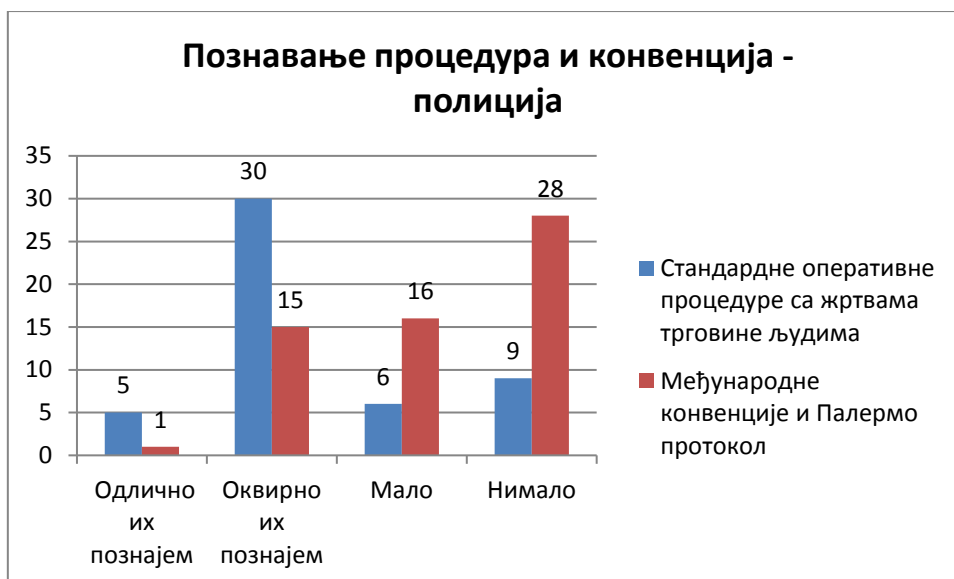
Испитаници показују да су им познати **домаћи закони и међународне конвенције и протоколи који регулишу проблематику трговине људима.**

- Европска конвенција за заштиту људских права
- Закон о забрани дискриминације
- Закон о заштити података о личности
- Закон о здравственој заштити
- Закон о кривичном поступку
- Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичној заштити малолетних лица

- Закон о остваривању Конвенције Света Европе о борби против трговине људима
- Закон о потврђивању конвенције Уједињених нација против транснационално организованог криминала и допунска пратња
- Закон о програму заштите учесника у кривичном поступку
- Закон о социјалној заштити
- Закон о спречавању кривичног поступка
- Закон о спречавању насиља у породици
- Закон о учиниоцима кривичних дела
- Инструкција о начину рада центра за социјални рад у заштити жртве трговине
- Конвенција о заштити жена
- Конвенција о заштити људских права и основних слобода,
- Конвенција о правима детета
- Конвенција Савета Европе о борби против трговине људи
- Конвенција Уједињених нација о борби против трговине људима
- Конвенција УН о борби против организованог криминала
- Национална стратегија за родну равноправност
- Превенција и сузбијање трговине људима, нарочито међу женама и децом
- Протокол за превенцију, сузбијање и кажњавање трговине људским бићима нарочито женама и децом.

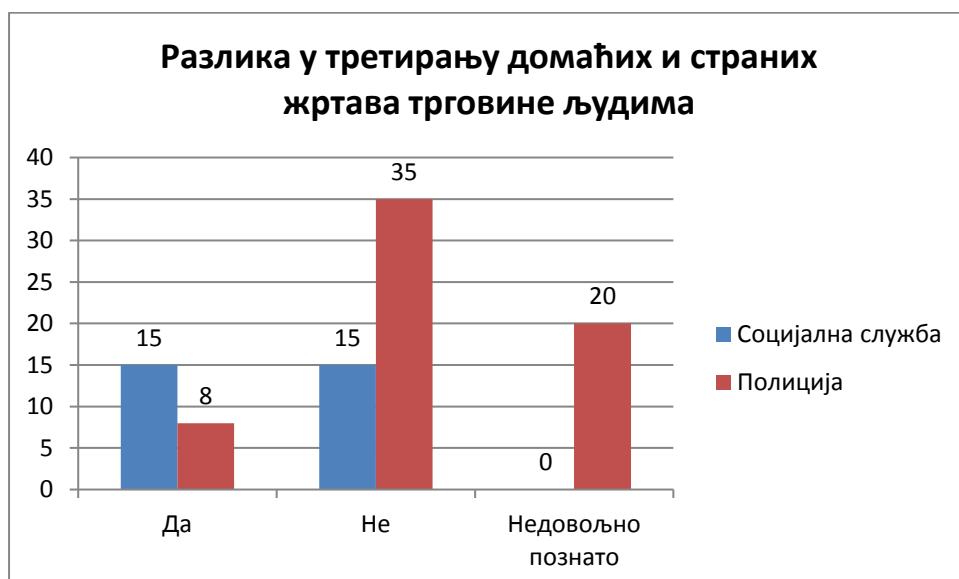
Процедуре за поступање са жртвама трговине људима

Стандардне оперативне процедуре за поступање са жртвама трговине људима су недовољно познате **полицији**, а још мањем броју испитаника познате су међународне конвенције и Palermo протокол.

Однос према жртвама трговине људима

Начин третирања домаћих и страних жртве трговине људима познаје 15 (50%) испитаника **Центара за социјални рад**, док је исто толиком броју непознато, док у **полицији** 5 (8%) испитаника познаје, 35 (58%) не зна, а 20 (34%) истиче да има разлике, али су им непознати детаљи.

О приступу жртвама трговине људима испитаници су дали следеће изјаве:

- Домаће жртве се третирају по месној надлежности
- Исти третман поступања
- Стране жртве су у надлежности Центра за заштиту трговине људима
- Конкретно обавештавамо Центар за заштиту жртава трговине људима који преузима координациону улогу и организује помоћ и заштиту жртава трговине људима (пружају се доступни видови помоћи-ургентни смештај, заштита права)

Информисаност жртава трговине људима о својим правима

Сви испитаници сматрају да жртве јако мало или недовољно познају своја права и по њиховом мишљењу, њиховом информисању и оснаживању највише треба да допринесе:

- Медији кроз емисије
- НВО кроз трибине, едукације
- Центар за заштиту жртава трговине
- Све установе и организације које се баве њиховом заштитом уз сарадњу са медијима
- Центар за социјални рад
- Полиција, НВО (кроз организовање радионица, семинара, едукативног материјала и сл.).
- Информисање би требало започети у раном узрасту: школе, медији и организације и установе кроз предавања, радионице и трибине...
- Мишљења сам да едукација треба да крене још кроз систем основне школе, с обзиром да се међу жртвама често налазе малолетна деца
- Свака институција из домена своје надлежности којој се жртва обрати

Рад са жртвама трговине људима

Према искуствима и сазнањима наших испитаника из Центара за социјални рад жртвама трговине људима пружају се веома различити облици помоћи и подршке.

- Саветовање и саветодавни рад, психолошка стабилизација
- Новчана помоћ, једнократна или стална
- Материјална помоћ
- Смештај

- Правна помоћ, учешће у судским поступцима
- Народна кухиња
- Инклузију у нормалне друштвене токове.
- Здравствене заштите
- Издавање из породице
- Обавештавање ПУ
- Израда плана заштите

Фаза у којој се пружа подршка зависи од момента сазнања да је неко жртва трговине људима. Испитаници истичу да имају искуство учешћа у свим фазама, од идентификовања жртве, преко активности смештаја, помоћи и др.

Здравствена заштита жртава трговине људима

Здравствени радници према изјавама наших испитаника запослених у области здравствене заштите у недовољном броју познају права из области здравствене заштите на која имају жртве трговине људима. Упознато је 9 испитаника, 11 има неке, уопштене информације, док њих 40 (67%) не поседује информације.

Познавање разлике у праву на здравствену заштиту жртава из Србије и страних жртава је још слабије. Информације има 5 испитаника, док 55 (92%) нема информације

Информисаност о правима на здравствену заштиту домаћих и страних држављања жртава трговине људима

Коментари испитаника су следећи:

- Здравствена заштита треба да служи свима без обзира да ли су из Србије или иностранства
- Мислим да странци имају права само на хитну помоћ
- У Србији нажалост грађани немају права на здравствену заштиту

О начинима на који се обезбеђује континуитет у здравственој заштити код репатрираних особа највећи број испитаника 50 (83%), не зна ништа, док су остали 10, показали делимичну информисаност.

- Не знам за појам репатрираних особа па нисам упућена у појам њихове здравствене заштите
- Уколико особа даје здравствену књижицу здравствена заштита је бесплатна и континуирана
- У здравственој заштити нема континуитета, за све се чека и уколико немате познанике морате све да платите
- Да надзором полиције, државних институција, сталним медицинским проверама и прегледима

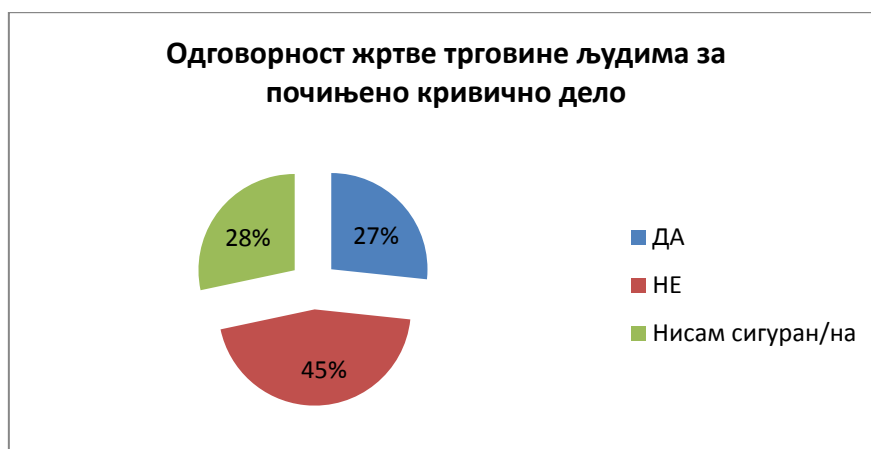
Одговорност особа које користе услуге жртава трафекинга

О одговорности особа које користе услуга жртава трговине људима и о њиховом кажњавању не постоји сагласност међу испитаницима. 13 (43%) испитаника из **Центара засоцијални рад** сматра да су одговорни, 12 (40%) да нису и 5 (17%) нема сазнање о томе.

Одговорност жртве за кривична дела почињена док су биле у ланцу трговине

Највећи број испитаника 27 из **полицијес**матра да жртва док је у ланцу трговине људима не сноси одговорност за учињено кривично дело, 17 није сигурно, а 16 сматра да је особа одговорна.

Потенцијалне и стварне жртве трговине људима

Запослени у Центрима за социјални рад праве разлику између жртава и потенцијалних жртава на следећи начин:

Потенцијална жртва:

- Лице које је у ризику да постане жртва или када и сумња.
- Није евидентирана од стране центра.
- Где имамо сумњу или сазнања да ће неко претрпети штете.

- Особа која може постати жртва, али и избећи ту могућност.
- Особа је у ризику да постане жртва, али до тога и не мора доћи.
- Потенцијалне жртве могу да се спрече.
- Потенцијалним жртвама је могуће помоћи благовременим информисањем.
- Потенцијална је угрожена и у ризику.

Жртва трефикинга је:

- Лице које је претрпело штету, укључујући физичке и менталне повреде, емоционалне патње.
- Особа која је искусила све патње и невоље које трговина људима носи са собом осећа и сопствени страх и одговорност што се нашла у улози жртве, осећа кривицу за сопствену експлоатацију и срамоту, осећа се кривом што се нашла у тој улози и боји се могућих последица уколико затражи помоћ.
- Жртва је већ искоришћена, на њој је већ остварен циљ - зарада.
- Особа која је у процесу експлоатације одржава се употребом принуде и силе.
- Особа која се већ експлоатише и употребљава се примена силе, уцена...
- Жртва је већ у ланцу, а потенцијална жртва може да се спаси.
- Особе видљиве, идентификоване од стране полиције, правосуђа и тд.

Опоравак жртве трговине људима

О времену које закон даје жртвама трговине људима за опоравак испитаници запослени у Центрима за социјални рад навели су да им је непознато 17 (57%), док остали дају непрецизне одговоре. Наводе да је то период од око 30 дана колико се даје времена да се жртва опорави, ослободи утицаја трговине људима и донесе одлуку да сарађује са надлежним органима, да то зависи од психо социјалне подршке, да је за то потребан дужи временски период у зависности од дужине експлоатисаности као и личних карактеристика сваке жртве, да зависи од трауме коју је жртва претрпела, да није могуће дефинисати тако нешто, нити је то законом прецизирано.

Заштитне мере сродника и сведока жртава трговине људима

Као мерама заштите жртава, сродника и сведока испитаници из Центара за социјални рада наводе:

- Заштита идентитета жртве, заштита података о личности.
- Заштита од стране полиције и социјална заштита.
- Заштита пред судом у циљу сведочења без присуства трафикера.
- Користити видео линк како би се избегло суочавање са оптуженим.

- Током судског поступка избегава се да се жртва више пута испитује, како би се избегла секундарна виктимизација,
- Упознавање са свим врстама опасности и контролом институција.
- Збрињавање у сигурне услове, осигуравање безбедног и сигурног места за боравак, смештај у неки облик прихватиштва, смештај у сигурну кућу, смештај у склоништа.
- Материјална помоћ, новчана помоћ, помоћ у економском осамостаљивању.
- Не гоне се због прекршаја, не депортују.
- Нов идентитет.
- Оснаживање жртве, едуковање, психолошка помоћ, саветовање жртве и породице, рехабилитација-психички и физички опоравак, социјално укључивање,

Деца која су жртве трговине људима

Као основне принцип заштите деце жртава трговине људима испитаници су истакли:

- Најбољи интерес детета
- Заштита поверљивости информацију, заштита података о личности, обезбеђивање сигурности детета.
- Обезбедити сигурност жртве, сигурног окружења, склонити их на сигурно, дати им психолошку подршку и правну заштиту.
- Реаговати правовремено, хитност у обезбеђивању, пријавити починиоца, склонити дете из средине која је по њега угрожавајућа.
- Материјална подршка.
- Не начинити већу штету од почињене.
- Недискриминација.
- Партиципације детета
- Поштовање дејег мишљења и поштовање личности детета
- Превентивно деловање у циљу подизања свести о опасностима трговине људима, контрола коришћења друштвених мрежа од стране родитеља или старатеља, бављење децом на квалитетан начин од стране одраслих (избегавање занемаривања, довођења у заблуду).
- Принцип да деца буду максимално заштићена од било којег облика експлоатације,
- Хуманост
- Едукација и рад са њима.

Подршка и помоћ идентификованој жртви трговине људима

О стварној доступности свих облика помоћи и подршке за идентификоване жртве између испитаника **Центара за социјални рад** постоји сагласност. Истиче се недовољан број институција и кадрова, мала доступност, до става да су доступни различити облици помоћи и подршке за очување психичког и менталног здравља, школовање, обезбеђивање сигурног смештаја у последњих пар година све већа, да постоје тимови у оквиру полиције и центра цивилних организација који раде са жртвама трговином људима. Сматрају да на том проблему постоји међусекторска сарадња државних институција полиције, центра за социјални рад, дома здравља, тужилаштва као и невладиног сектора који су од значаја. Значајна је порука: ***Мислим да систем мора да пронађе боља решења да се не би стручњаци сналазили у оквиру расположивих средстава.***

Као помоћ и подршка испитаници наводе:

- Правна помоћ - Поступање пред судом, покретање поступка, заступање у поступцима
- Психолошка подршка и помоћ, саветовање
- Материјална помоћ
- Смештај у прихватилиште ради безбедности, сигурна кућа
- Здравствена заштита
- Реинтеграција

Пиступ образовању и тржишту рада

У погледу приступа образовању и тржишту рада идентификованих жртава трговине људима у нашем друштву испитаници из Центара за социјални рад имају супротне ставове, од позитивних до крајње негативних.

Позитивно:

- Верујем да је свима доступан на исти начин.
- Мислим да уз одговарајућу подршку постоји велика могућност да исте буду укључене у процес и нађу адекватно запослење.
- Доступно им је образовање и тржиште рада.
- Подједнак приступ образовању и тржишту рада као и особа које нису жртве трговине људима.
- Предност у процесу запошљавања.

- Цивилни сектор обезбеђује приступ образовању и омогућује лекши приступ запошљавању и тржишту рада.

Умерени став:

- Задовољавајући

Негативан став:

- Лош, као и осталом становништву, али је лош за све категорије.
- На формалном нивоу приступ је једнак за све, међутим, у реалности су у великој мери заступљени стереотипи од стране околине.
- Ограничена, немају предност.
- Отежан.
- С обзиром на „нездраву“ ширу социјалну средину, предрасуде и стереотипе који су у великој мери заступљени, приступ је доста ограничен и узак.

Непознато:

- Не знам да ли је одређено законом
- Немам искуства у таквим ситуацијама.
- Нисам сигурна.

Компензација и реституција жртве трговине људима

Запослени у Центрима за социјални рад, њих 20 (67%) понудило је објашњења појмова компензација и реституција када су у питању жртве трговине људима.

- Зависно од оштећења: образовање, запошљавање, лечење...
- Компензација је на пример плаћање одштете за повреду.

- Компензација се налази у прихватању њиховог искуства од стране представника институција, ослобађања кривице да су они одговорни за оно што им се десило и прихватајући и негујући однос особа које преузимају бригу о њима.
- Компензација- накнада штете (трошкови лекарског прегледа, правни трошкови и сл.)
- На накнаду штете учињену жртви и покушај враћања у стање пре учињеног дела трговине људима.
- Нису кривично одговорни за дела која учине док су у статусу жртве трговине људима.
- Односи се на право жртве на накнаду, губитак или повреду, или наношење штете, као и повраћај у пређашње стање
- Оснаживање и опоравак жртава
- Оснаживање и опоравак жртве, доступност правде, смањење ризика уласка поново у ланац, кажњавање одговорних-трговаца људима, изгубљене приходе, трошкове лекарских третмана, правне трошкове и губитке које је жртва претрпела. Повратак на ситуацију која је претходила.
- Откривање ланца трговине људима и кажњавање трафикера
- Плаћање одштета за повреду
- Реституција значи враћање у нормалну средину и укључивање у заједницу као и у периоду док нису постали жртве, а компензација значи надоканду штете
- Реституција- повратак на живот и све оне активности које су постојале пре него што је особа постала жртва.
- Смањивање ризика од поновног уласка у ланац
- Кажњавање трговаца

Према мишљењу запослених у Центрима за социјални рад остваривања права жртва трговине људима врши на следећи начин:

- Приступ државним фондовима у циљу остваривања тих права, правним регулативама у смислу придржавања са неким правним актима.
- Кривичним поступком, који би требало да буде покренут по службеној дужности.
- Може у судском поступку који може да наложи накнаду штете, али и вансудским посредовањем, арбитражом.
- У кривичном поступку упознајући жртву са правима, пружајући бесплатну правну помоћ, предузимањем мера како да се на минимум свеле неугодности по жртву.
- Збрињавање у другу породицу, упућивање на психотерапијски третман итд. Поновно укључивање у систем образовања, вршњачку групу.
- Плаћање од стране починиоца (кривични поступак, парнични поступак).
- Тешко се та права доказују и још теже остварују зато што трговци људима обично не поседују имовину на своје име а не постоје државни фондови за компензацију жртава трговине.

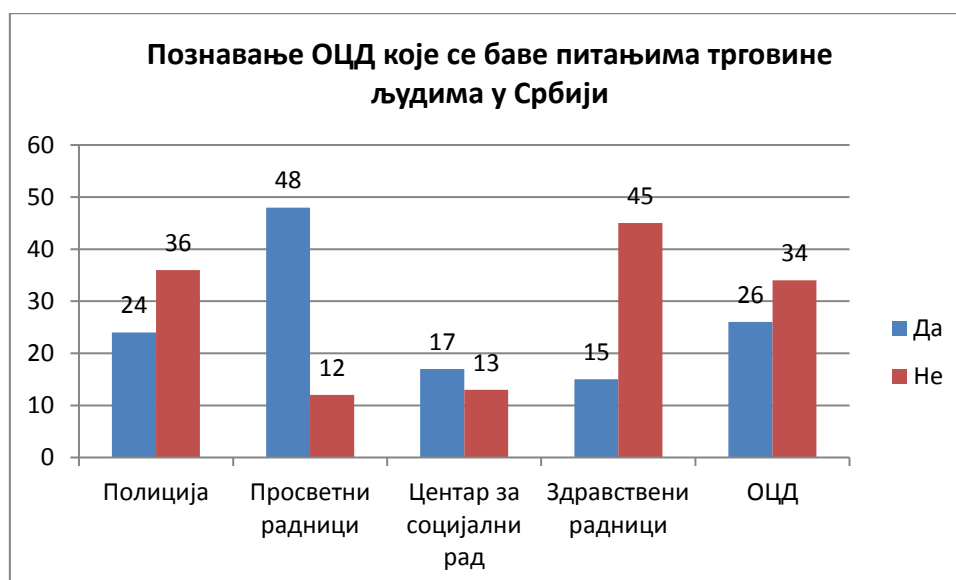
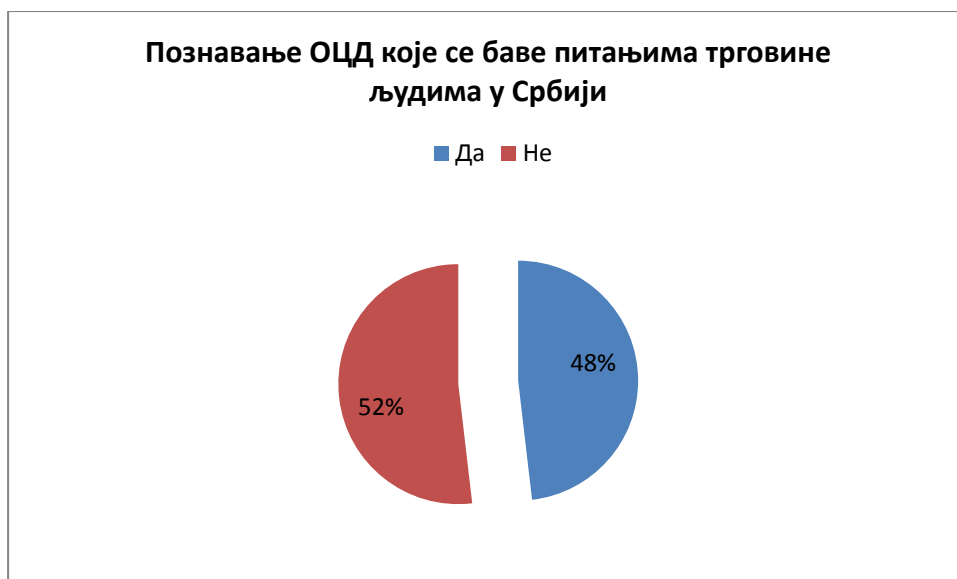
Policy – ко је то?

Према мишљењу испитаника запослених у Центрима за социјални рад policy у оквиру сарадњу у борби против трговине људима чини:

- Полиција,
- Правосуђе, више јавно тужилаштво, тужилаштво, суд.
- Државне институције у сарадњи са релевантним међународним организацијама.
- Здравствене установе.
- НВО.
- Образовне институције.
- Одговорност би требало да буде на свима па и на цивилном сектору.
- Социјалне установе, систем социјалне заштите.
- Центар за заштиту жртава трговине људима.

12. НВО У ТРГОВИНИ ЉУДИМА

Од укупног броја испитаника – 270 резултати су показали да њих 130 (48%) има сазнања о организацијама цивилног друштва које се баве питањима трговине људима, док 140 (52%) испитаника нема такве информације.

Запосленима у **полицији** нису у довољној мери упознати са организацијама цивилног друштва/невладина организација која се бави борбом против трговине људима. Познате су им: Астра, Атина, Сигурна кућа. У вези са оствареном сарадњом навели су да нису сарађивали

Већина испитаника **запослених у образовању** 48 (80%) има сазнања о невладиним организацијама које се баве превенцијом и/или заштитом жртава трговине људима, док 12 (20%) не поседује информација. Наведене су: Астра, Црвени крст, Свет рачи, Сигурна кућа, Анти трафикинг мрежа, НВО Негра, Фемина, Београдски центар за заштиту људских права, СОС телефон, Школски тимови.

Испитаницима из **Центара за социјални рад** познате су од једне до више ОЦД. Навели су 15 удружења: Астра, Атина, Праксис, Центар за заштиту жртава трговине људима, Освит, Центар за девојке Ниш, ЦЕСИД, КИМ, ГИЗ, Аутономни женски центар, АМИТИ, Дуга, Пешчаник, Инцест-траума центар, Бибија. Петоро испитаника је рекло да им није позната ниједна ОЦД.

Испитаници који имају сазнања о ОЦД дали су изузетно позитивне процене:

- Последњих година је видно побољшање и већи је степен укључености ОЦА.
- Са Удружењима Атином и Астром имали су јако добру сарадњу.
- Добро су организоване услуга привременог смештаја.
- Сматрају да су ОЦД врло позитивне, укључене су и ангажују се.
- У Србији су прве указале да оваква појава постоји, како се препознаје и како се штите жртве.
- Центар за заштиту жртава трговине људима из Београда укључује се сваки пут када се идентификује жртва. Њихово учешће је директно и од самог почетка.
- Центар за социјални рад и ЦЗЖТЉ сачињавају заједнички план услуга у циљу заштите жртава (донирају и помажу у виду хране, одеће, школског прибора и тд.).

Само је 15 испитаника из **здравствене заштите** навело да су им позната нека организација цивилног друштва/невладина организација која се бави борбом против трговине људима, док је осталих 45 (75%) навело да су им непознате. Познате су им: Астра, Црвени крст, Фемина, Атина, УНИЦЕФ, Организација Тијана Јурић

Активисти у организацијама цивилног друштва о домаћим организацијама цивилног друштва које се баве превенцијом, сузбијањем и/или заштитом жртава трговине људима немају одређена сазнања. Већина испитаника 34 (57%) не зна, док је 26 (38%) упознато. Испитаницима су познате следеће организације: Астра, Црвени крст Србије, Сигурна кућа/, Аутономни женски центар, Удружење правника за људска права, -Превент Нови Сад, "Свет речи", Атина/4

Улога ОЦД у спречавању трговине људима и заштити жртава трговине људима

Испитаници сматрају да невладине организације могу имати различите улоге у борби против трговине људима, од превентивне, преко откривања трговине људима и помоћ жртвама, до пружање подршке у фази укључивања жртве у друштвени живот и рад.

Превенција - повећава се свест и опрезност
• Иницирање акција и кампања • Сензибилисање шире јавности о проблему третирања • Да оснажује и едукује становништво како да се понаша • Израда и уважавање правилника за сарадњу, размену активности у борби • Обука становништва како да препознају проблем, обучавају; • Трибине, обуке... • Кључна улога у подизању свести циљне групе • Пружањем подршке и информисањем • Да кроз семинаре и акције информишу што више људи

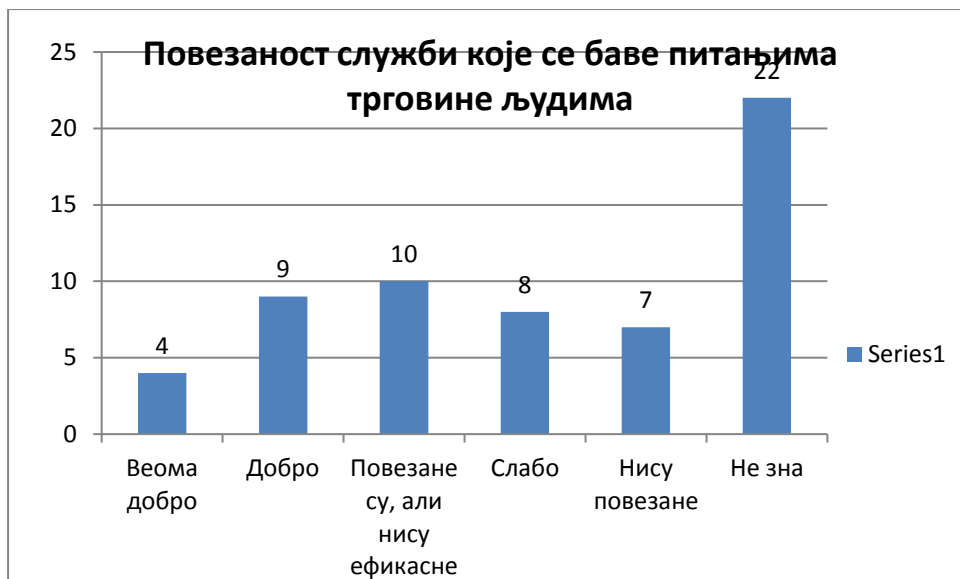
• Да подижу свест људи о проблему, да информишу • Невладин сектор васпитно апелациони утицајем на јавност • Веома је важна у процесу информисања, едукације, битан су фактор умрежавања против овог кривичног дела • Потенцијално велика улога у медијима, трибинама, скуповима • Што виши степен едукације грађана, држање семинара, трибина ради информисања, као превентиве, ако већ буде касно пружање помоћи у реалним обукама, што је више могућа • Отворено причају о том проблему • Подизање свести о самом проблему • Кампање за стоп трговини
Помоћ у откривању жртвама трефикинга
• Размена информација са терена • Пријава, помоћ држави, упућивање на друге помоћи • Да помогну женама и деци да пријаве • Да пријаве, упуте на друге институције • Невладине организације би требало да сарађују са државним институцијама како би заједно дошли до сузбијања проблема • Сарадња са међународним организацијама у случајевима откривања и пријављивања • Помоћ одговарајућим институцијама • директни контакт са државним органима задуженим за решавање • Помоћ при откривању ланаца трговине – правна помоћ • Указивање државним органима на потенцијалне жртве као и њихово збрињавање.
Помоћ жртвама трефикинга
• Откривање, идентификација и пружање подршке жртвама трговине људима, • Физичка заштита, привремени смештај, сигурно склониште, материјална средства • Прихватање жртава • Правна помоћ и подршка • Психолошко саветовање, групне терапије, укључивање у социјалне токове, психолошка подршка у превазилажењу трауме

- Радионице са жртвама кроз пре тога пружене обуке, едукативна помоћ
- Подршка у праћењу кроз институционалне процедуре
- Дошколовање и запошљавање
- Здравствена, медицинска, терапеутска
- Психолошка подршка уз програме рехабилитације и реинтеграције у живот социјалне заједнице

13. ПОВЕЗАНОСТ ОЦД И ДРЖАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА И ЊИХОВА ЕФИКАСНОСТ

О повезаности ОЦД и државних институција само 4 (7%) испитаника из категорије **просветних радника** мисли да је веома добра и 9 (15%) да је добра. Да ду повезане, али да нису ефикасне мисли 10 (17%) испитаника. Да је повезаност слаба сматра 8 (13%) испитаника, а 7 (12%) да нису повезане. Велики број испитаника 22 (36%) нема сазнање о овој повезаности.

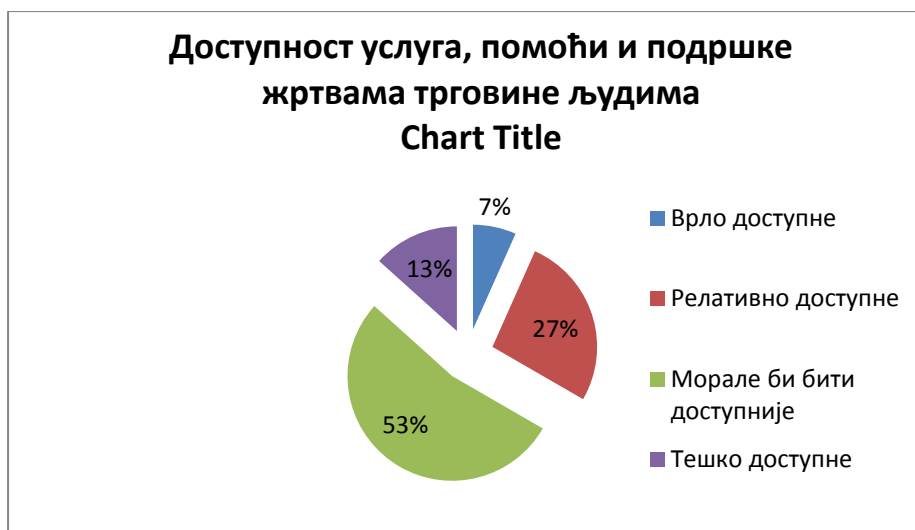

Коментари испитаника:

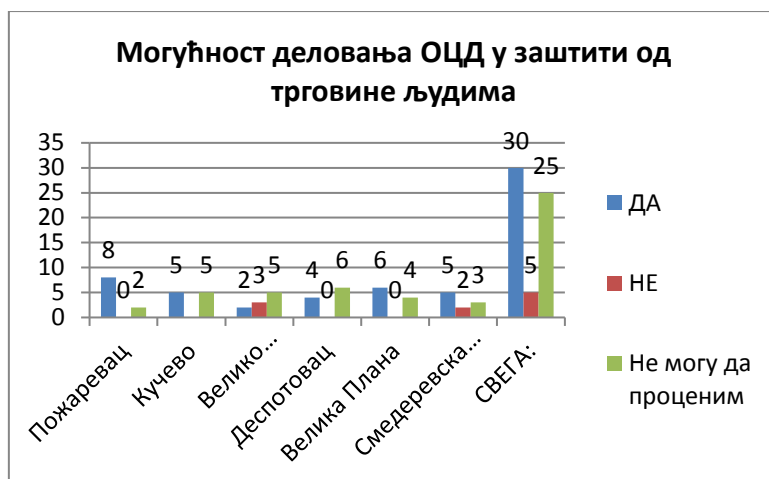
- Ефикасне ако се сваки случај и сумња пријаве благовремено
- Изузетно су повезане и ефикасне
- Мислим да су повезан и ефикасне
- Јесу повезане, али мање ефикасне
- Повезане јесу, колико су ефикасне не знам.
- Ради се на њиховом што већем повезивању уговорима и споразумима о сарадњи
- Повезане су али у погледу неефикасности - много се прича, још више обећава и све остаје у теорији ;
- Вероватно не довољно пошто се редовно може слушати о нестанцима или експлоатацији људи свих животних доби
- Лоше су повезане
- Мислим да не постоји адекватна сарадња свих институција задужених за овај проблем.
- Мислим да нису уопште повезане, а нисам компетентна да говорим о ефикасности
- Мислим да се још увек ради на повезивању;
- Сматрам да су ове институције слабо повезане и ефикасне. Спорост и бирократија их спречавају у раду.
- Мислим да су прилично неповезане
- Надам се да јесу
- Ни мало, брину се о себи

- Не знам. Многа сведочења и случајеви на нету говоре у прилог мишљењу да ствари нису постављене на своје место. Ако је и једна прича о системској корупцији тачна и то је превише (а у спрези са крими-организацијама). Сигурно је да трговина људима у нашој земљи нема ни близу квалитетан третман (правни), јер се о томе, сигурно, толико тога не зна.
- Не могу да проценим
- Немам информацију о овим институцијама.
- Нисам сигуран да су повезане и ефикасне а требало би да буду, као и да чешће организују трибине на ову тему
- Нисам сигурна да сам упућена у ту проблематику
- Нисам сигурна колико су ефикасне
- Потребно је још више унапредити сарадњу државних органа као би се побољшало препознавање и идентификација жртава трговине људима и још више развијати свест грађана и медија о проблему који се зове трафикинг.

Доступност услуга, помоћи и подршке жртвама трговине људима од стране ОЦД и државних институција процењивали су **активисти ОЦД**. Да су врло доступне мисли 4 (7%), да су релативно доступне 16 (27%), да би морале би бити доступније 32 (54%) и да су тешко доступне 8 (14%). Међу испитаницима из различитих места нема значајније разлике.

О могућностима за активнији ангажман ОЦД у превенцији трговине људима и подршци жртвама и веће деловања ОЦД испитаници – **активисти ОЦД** мисле да може више 30 (50%), да не може 5 (8%) и не може да процени 25 (42%).

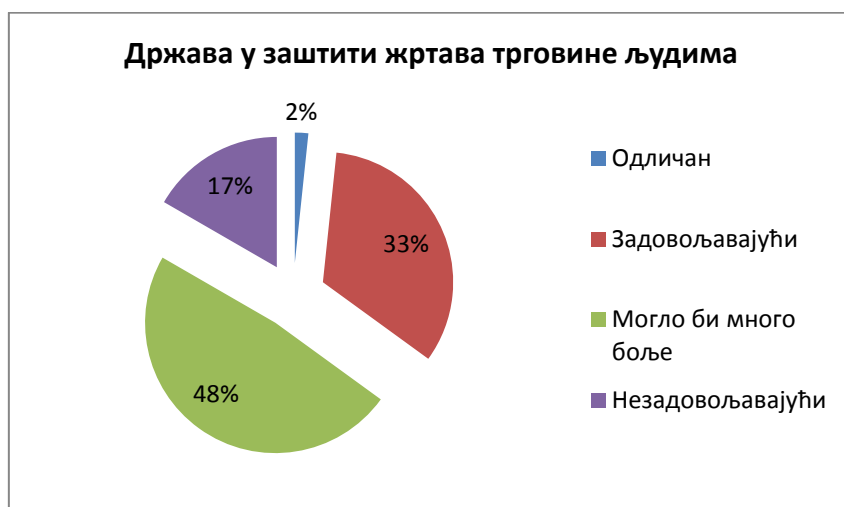

О извештавању међинародних институција о трговини људима у нашој земљи 50% испитаника не зна, а остали испитаници мисле да то ради:

- Агенција за борбу против трговине људима
- Астра
- Амерички стејдепартмент
- МУП
- Центар за социјални рад
- Црвени крст
- Сва министарства у делу испуњавања акционог плана за придруживање ЕУ.

14. ДРЖАВА У ЗАШТИТИ ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Капацитет државе да пружи заштиту жртве трговине људима од стране наших испитаника из **полиције** оцењен је као одличан од стране 1 испитаника, задовољавајући од стране 20, могло би много боље од 29 и незадовољавајући од 10 испитаника.

ДИСКУСИЈА ПОДАТАКА И ЗАКЉУЧЦИ

Подаци до којих смо дошли на основу остварених контаката, обављених интервјуа и обрађених анкета указују да постоји одређена доза нелагодности када се спомене тема трговине људима. Испитаници нису били заинтересовани за наведену тему и било је потребно извршити додатно мотивисање кроз указивање на значај ове теме за све нас тј. целу друштвену заједницу. Било је потребно водити додатне разговоре и пружати уверавања да се подаци неће користити за њихово дискредитовање и увлачење у поље криминала, већ за прављење превентивних програма за спречавање трговине људима и оснаживање становништва да се супроставе, то јест да препознају могуће ризике и избегну замке које их могу довести у улогу жртве. Указивано је да познавање ове проблематике омогућује да се препозна жртва која је већ у ланцу и да јој се пружи додатна помоћ.

Како су за истраживање бирани категорије запослених у државним институцијама које раде са осетљивим групама које могу потенцијално бити жртве трговине људима, као и активисти организација цивилног друштва могло се очекивати да поседују већа знања и сензибилисаност за појаву. Нажалост резултати указују на ниско познавање појаве и често су добијани искази који се међусобно искључују, што се може тумачити као не поседовање довољне количине знања. Поставља се питање како изгледа пракса када у оквиру исте службе о истој појави запослени имају супротне ставове. На пример део полиције сматра да особа која чини криминалне радње у време док је жртва трговине људима не сноси одговорност, док други мисле да је одговорна.

Испитаници су показали слабо познавање државних институција и ОЦД које се баве питањима трговине људима, као законских прописа и правних процедура и поступака у односу према жртвама трговине људима.

Сарадња ОЦД и државних институција оцењена је као недовољна, као и капацитет државних институција да изврше заштиту у области трговине људима. Сви представници Центара за социјални рад сматрају да као институција, немају довољно капацитета за ефикасно учешће у борби против трговине људима.

Између не ОЦД и државних институција, као и самих државних институција не постоји јасна повезаност у активностима, нити је то регулисано одговарајућим протоколима.

Подаци до којих се дошло истраживањем указују да је веома слаба едукација запослених у институцијама и ОЦД и да је запостављена последњих година. Едукација становништва је још нижа, осим категорије ученика којима се путем једночасовне трибине пружају неопходне информације најчешће од стране Полицијских управа. Ово изазива посебно питање стручности, ако, према резултатима истраживања имамо податак да је само 4 од 60 анкетираних полицајаца имало специјализовану обуку из ове области.

Добијени подаци плаше, пошто показују да они који представљају основ друштва за заштиту у овој области немају компетенције за наведену активност. На основу добијених података намеће се закључак да већина анкетираних не поседују образовање и вештине, а често су и ставови недовољно јасни у области заштите од трговине људима.

Добијени подаци су и шанса за унапређивање рада на подручју заштите од трговине људима и доношење мера које могу да унапреде рад у овој области.

ПРЕДЛОГ МЕРА

1. Сачинити државни програм превенције и едукације становништва
2. Радити на оснаживање ОЦД, посебно организација на локалном нивоу
3. Направити бољу медијску покривеност
4. Урадити више флајера и материјала које ће се делити становништву ради едуковања на тему трговине људима
5. Стварати услове за бољу међусекторску сарадњу установа, институција и ОЦД
6. Организовати трибине, едукације,
7. Информисање би требало започети у раном узрасту: школе, медији и организације и установе кроз предавања, радионице и трибине...
8. Едукација треба да крене још кроз систем основне школе, с обзиром да се међу жртвама често налазе малолетна деца
9. Свака институција из домена своје надлежности којој се жртва обрати треба да поседује протокол за понашање.

УПИТНИК ЗА ПРЕДСТАВНИКЕ/ЦЕ ПОЛИЦИЈЕ:

1. Да ли сте се у свом раду сусретали са случајевима трговине људима?

ДА

НЕ

Нисам сигуран/на

2. Како бисте дефинисали трговину људима?

3. Како бисте дефинисали кријумчарење?

4. Према вашој процени, колика је опасност од трговине људима у Србији? (заокружите)

а. Врло велика б. Велика в. Није забрињавајућа г. Занемарљива

- 4а. Које категорије грађана сматрате да су највише у ризику?

5. Када је у питању трговина људима, да ли је Србија, по Вашој процени:

А. Транзитна земља (жртве пролазе на путу ка другој дестинацији)

Б. Земља порекла (земља одакле потиче велики број жртава)

В. Дестинације(земља у којој се одвија трговина и експлоатација)

6. Да ли сте до сада присуствовали некој обуци о трговини људима?

ДА

НЕ

Само се помињала трговина

6а. Ако јесте, наведите на којој, ко је организовао и када је то отприлике било?

7. Да ли сте похађали специјализоване обуке на тему трговине људима?

ДА

НЕ

Ја нисам, али неке колеге јесу

8. Процените колико је тешко идентификовати жртву трговине људима?

8а. Образложите свој одговор:

9. Чији је задатк и обавеза да препозна потенцијалну жртву трговине људима?

10. Према вашем сазнању, који домаћи закони дефинишу област сузбијања и превенције трговине људима?

11. Колико вам су вам познате Стандардне оперативне процедуре за поступање са жртвама трговине људима?

А. Одлично их познајем

Б. Оквирно их познајем

В. Мало

Г. Нимало

12. Колико су вам познате међународне конвенције и Палермо протокол?

А. Одлично их познајем

Б. Оквирно их познајем

В. Мало

Г. Нимало

13. Од понуђених области, заокружите ону где сматрате да је стање ЗАДОВОЉАВАЈУЋЕ (може и више одговора):

- а) информисаност грађана о проблему трговине људима
- б) откривање случајева
- в) проактивна истрага
- г) процесуирање
- д) кажњавање
- ђ) заштита жртава и сведока

14. За коју надлежну институцију сматрате да треба знатно да унапреди квалитет рада и поступања у области сузбијања трговине људима?

14а. Зашто? Појасните.

15. Према вашим сазнањима да ли су казне предвиђене законом довољно високе да одврате потенцијалне извршиоце кривичног дела трговине људима у поређењу са казнама за друга кривична дела?

ДА

НЕ

Не могу да проценим

Ако сте одговорили са ДА или НЕ појасните зашто то сматрате?

16. Да ли Вам је позната нека организација цивилног друштва/невладина организација која се бави борбом против трговине људима?

ДА

НЕ

Ако јесте, која/које?

16а. Ако сте сарађивали са неком од невладиних организација из ове области, молим Вас наведите којом и ваше мишљење о квалитету сарадње?

17. Према вашим сазнањима, има ли разлике у поступању са домаћим и страним жртвама?

ДА

НЕ

Има, али не знам све детаље

18. Према вашим сазнањима, има ли одређених опасности по жртву након идентификације? Ако да, које су то опасности?

19. Да ли су жртве одговорне за кривична дела почињена док су биле у ланцу трговине?

ДА

НЕ

Нисам сигуран/на

20. Да ли сте до сада имали случај деце без пратње или деце жртве трговине људима?

ДА

НЕ

Нисам сигуран/на,
даље су преузеле друге
институције

21. Колико су вам позната права деце - жртава трговине људима?

А. Одлично их познајем

Б. Оквирно их познајем

В. Мало

Г. Нимало

22. Оцените капацитет државе да пружи заштиту жртвама трговине људима?

А. Одличан

Б. Задовољавајући

В. Могло би много боље

Г. Незадовољавајући

УПИТНИК ЗА СОЦИЈАЛНЕ РАДНИКЕ/ЦЕ:

1. Центар за социјални рад би могао да буде укључен у све фазе трговине људима. Да ли сте до сада имали такве случајеве? Ако јесте, на који начин?

2. Који домаћи закони и међународне конвенције и протоколи регулишу проблематику трговине људима?

3. Да ли сте били на семинарима о препознавању и заштити жртава трговине људима? Ако јесте, ко их је организовао и када?

4. Како бисте дефинисали трговину људима?

5. Да ли је лако идентификовати жртву и ко је за то надлежан?

6. Ко све може да буде жртва трговине људима?

7. Какво је Ваше искуство или мишљење о укључености организација цивилног друштва (ОЦД) у борбу на сузбијању трговине људима?

8. Које ОЦД знате?

9. Које облике помоћи и подршке пружа центар за социјални рад жртвава трговине људима и у којим фазама?

10. Како се третирају домаће, а како стране жртве трговине људима?

11. Колико жртве познају своја права и ко је, по Вашем мишљењу, највише треба да допринесе њиховом информисању и оснаживању?

12. Које особе су, по Вашем мишљењу, највише у ризику да постану жртве?

13. Има ли Ценатр уа социјални рад, као институција, довољно капацитета за ефикасно учешће у борби против трговине људима?

14. Сигурно сте много пута имали случајеве просјачења. Да ли је било просјачења под принудом?

15. Ако јесте, о којим особама је било реч? Заокружи слово/слова:

а) деца

б) стари

в) особе са инвалидитетом

д) друго (наведите)

16. У чему је разлика између уговорених и принудних бракова? Колико у њима има ризика од трафикинга?

17. Да ли сте се у свом раду сусрели (бар са једним) случајевима принудног дечијег рада?

18. У којим случајевима деца могу да се идентификују као жртве трафикинга иако нису употребљена насилна средства?

19. Шта је са корисницима услуга трафикованих особа? Да ли и они подлежу кажњавању?

20. Каква је разлика између жртава и потенцијалних жртава?

21. Колико времена закон даје могућим жртвама за опоравак?

22. Које су мере заштите жртава, сродника и сведока?

23. Који је основни принцип заштите деце жртава трговине људима?

24. Каква је стварна доступност свих облика помоћи и подршке за идентификоване жртве?

25. Наведите те помоћо и подршке:

26. Какав је приступ образовању и тржишту рада идентификованих жртава трговине људима?

27. На шта се односи компензација и реституција када су у питању жртве трговине људима?

28. Како се остварују та права?

29. Ко чини policy оквир за сарадњу у борби против трговине људима?

УПИТНИК ЗА ЗДРАВСТВЕНЕ РАДНИКЕ/ЦЕ:

0. Упитник је **анониман**. Молимо вас да за потребе обраде, наведете само област делатности институције/организације за коју радите?

1. Да ли сте у свом досадашњем раду имали случајеве трговине људима? (заокружите)

ДА

НЕ

Нисам сигуран/на

- 1а. Ако сте на претходно питање одговорили са ДА, колико пута сте имали искуство са трговином људима?

2. Да ли Вас та тема интересује и да ли је пратите у медијима? (заокружите)

ДА

НЕ

Нисам сигуран/на – немам
довољно информација о теми

3. Шта је по вама, трговина људима?

4. Према вашој процени, колика је опасност од трговине људима у Србији? (заокружите)

а. Врло велика б. Велика в. Није забрињавајућа г. Занемарљива

- 4а. Које категорије грађана сматрате да су највише у ризику?

5. Када је у питању трговина људима, да ли је Србија, по Вашој процени:
- А. Транзитна земља (жртве пролазе на путу ка другој дестинацији)
- Б. Земља порекла (земља одакле потиче велики број жртава)
- В. Дестинације(земља у којој се одвија трговина и експлоатација)
6. Да ли сте до сада присуствовали некој трибини, семинару или обуци о трговини људима?
- ДА НЕ Само се помињала трговина
- 6а. Ако јесте, наведите на којој, ко је организовао и када је то отприлике било?
-
-
-
7. Према вашем сазању, које су институције укључене у борбу против трговине људима у Србији?
-
-
8. Да ли сте упознати са правима из области здравствене заштите имају жртве трговине људима?
- ДА НЕ Имам неке информације, али само уопштене
9. Да ли су вам познате разлике у праву на здравствену заштиту жртава из Србије и страних жртава?
- ДА НЕ
- 9а. Ако има, у чему се огледа?
-
10. Према вашем сазнању, да ли се и на који начин обезбеђује континуитет у здравственој заштити код репатрираних особа?

11. Да ли Вам је позната нека организација цивилног друштва/невладина организација која се бави борбом против трговине људима? Ако јесте, која/које?

УПИТНИК ЗА ПРОСВЕТНЕ РАДНИКЕ/ЦЕ:

1. Да ли у медијима пратите информације о трговини људима?

2. Мислите ли да је важно да се школе, као институције и просветни радници информишу о тој теми? Зашто?

3. Сматрате ли да би Ваши ученици могли да буду у ризику да постану жртве трговине људима? Објасните на који начин.

-----4. Да ли је, по Вашем мишљењу, Србија више земља порекла или дестинације жртава трговине људима? На основу којих података то закључујете?

5. Јесу ли у Вашој школи одржане неке трибине и/или радионице о трговини људима? Ако јесу, ко их је организовао?

6. Да ли Вам је позната нека невладина организација која се бави превенцијом и/или заштитом жртава трговине људима? Ако јесте, која?

-----.

7. Многи млади желе да оду из Србије. Мислите ли да за њих постоји опасност од трафикинга? На који начин?

8. Шта бисте саветовали младима да провере пре него што оду у неку страну земљу?

9. Које државне институције су надлежне за спречавање, кажњавање и заптиту од трговине људима?

10. Колико су те институције повезане и ефикасне?

УПИТНИК ЗА ПРЕДСТАВНИКЕ /ЦЕ ОЦД:

0. Упитник је **анониман**. Молимо вас да за потребе обраде, наведете само област делатности институције/организације за коју радите?

1. Да ли сте у свом досадашњем раду имали случајеве трговине људима? (заокружите)

ДА

НЕ

Нисам сигуран/на

1а. Ако сте на претходно питање одговорили са ДА, колико пута сте имали искуство са трговином људима?

2. Да ли Вас та тема интересује и да ли је пратите у медијима? (заокружите)

ДА

НЕ

Нисам сигуран/на – немам
довољно информација о теми

3. Шта је по вама, трговина људима?

4. Према вашој процени, колика је опасност од трговине људима у Србији? (заокружите)

а. Врло велика б. Велика в. Није забрињавајућа г. Занемарљива

- 4а. Које категорије грађана сматрате да су највише у ризику?

5. Када је у питању трговина људима, да ли је Србија, по Вашој процени:

А. Транзитна земља (жртве пролазе на путу ка другој дестинацији)

Б. Земља порекла (земља одакле потиче велики број жртава)

В. Дестинације(земља у којој се одвија трговина и експлоатација)

6. Да ли сте до сада присуствовали некој трибини, семинару или обуци о трговини људима?

ДА

НЕ

Само се помињала трговина

6а. Ако јесте, наведите на којој, ко је организовао и када је то отприлике било?

7. Према вашем сазању, које су институције укључене у борбу против трговине људима у Србији?

8. Да ли су вам познате домаће организације цивилног друштва које се баве превенцијом, сузбијањем и/или заштитом жртава трговине људима.

ДА

НЕ

Ако сте одговорили са ДА, наведите најзначајније:

9. Како видите улогу невладиних организација у борби против трговине људима?

10. Које све облике помоћи и подршке жртвама трговине људима могу да пружају ОЦД?

11. Процените колико су, по Вашем мишљењу, иначе доступне услуге, помоћ и подршка жртвама трговине људима?

А. Врло доступне

Б. Релативно доступне

В. Морале би бити доступније

Г. Тешко доступне

12. Да ли сматрате да има више простора за активнији ангажман ОЦД у превенцији трговине људима и подршци жртвама?

ДА

НЕ

Не могу да проценим

13. Имате ли сазнања о томе ко извештава међународне институције о трговини људима у нашој земљи? Ако знате, наведите.

ТРГОВИНА ЉУДИМА У СВЕТЛУ ПОЛИЦИЈСКЕ УПРАВЕ

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

1. Да ли сте се у свом раду сусретали са случајевима трговине људима?

МЕСТО	ДА	НЕ	Нисам сигуран/на
ПОЖАРЕВАЦ	4	6	0
КУЧЕВО	2	8	0
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	5	3	2
ДЕСПОТОВАЦ	2	8	0
ВЕЛИКА ПЛАНА	1	8	1
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	3	6	1
СВЕГА:	17	39	4

2. Како бисте дефинисали трговину људима?

- Ограничавање слободе кретања ради експлоатације (радне, сексуалне...) а све у циљу прибављања користи/зараде.
- Држање неке особе у циљу њене експлоатације са употребом силе, претње, ограничавања кретања и сл. Циљ остваривања зараде.
- Трговина људима је злоупотреба и експлоатација људи и кршење основних људских права у свим видовима и појавним облицима трговине.
- Искоришћавање људи који се налазе у тешким социјалном стању уз употребу психичког и физичког насиља а све са циљем добијања новчаних средстава.
- Експлоатација људи за разне послове и криминалне радње.
- Продаја и куповина људи
- У свим случајевима где имају материјалну корист, продаја деце и др.
- Експлоатација других људи у циљу добијања материјалне користи а у погледу трафикинга, проституције и др.
- Искоришћавање људи;
- Глобални феномен који погађа све земље без обзира на степен развоја;
- Врло опасна појава модерног доба везана за новонастала дешавања на глобалном нивоу и миграције људи;
- Продаја, куповина и држање неког лица без његове дозволе у циљу његовог искоришћавања;
- Пребацивање особа преко једне или више међународних граница;
- Држање неке особе у циљу њене експлоатације и то употребом силе и претње;

- Куповина, држање и слично ради продаје неког лица у циљу зараде или искоришћавања тог лица;
- Држање неке особе, експлоатација без њеног пристанка, ради остваривања зараде;
- Куповина и продаја људи против своје воље.
- Експлоатација људи у циљу имовинске користи, које није на добровољној бази, уз примену некакве силе, претње или др.
- Експлоатација жртве у циљу добијања имовинска користи, углавном без њене сагласности, присилом, принудом, претњом, уценом и др.
- Трговина људима подразумева продају и куповину, тј држање неке особе у циљу неке експлоатације, али и све друге радње које могу бити део тог процеса.
- Људима се тргује због стицања великог профита и они на тај начин постају роба. Експлоатација која се врши над њима: сексуална, радна, и др. Против њихове воље
- Трговина људима је кријумчарење и експлоатација људи.
- Неморалним, нељудским и неприродним делом

3. Како бисте дефинисали кријумчарење?

- Законом кажњиво кривично дело везано за прекогранични шверц људи и робе;
- Илегални превоз људи или робе
- Илегално пребацивање лица, транспортовање људи преко државне границе у циљу стицања неке добити, уз новчану надокнаду.
- Илегално пребацивање људи преко државне границе уз пристанак кријумчареног лица које даје новчану надокнаду кријумчару. То је кривично дело којим је оштећена држава, а не појединац.
- Илегално пребацивање преко државне границе у другу земљу уз новчану надокнаду, где кријумчарено лице ступа у добровољни контакт са кријумчарем и добровољно пристаје на то.
- Илегално превођење робе, људи, средстава преко границе у циљу прибављања користи/ зараде.
- Као и тероризам и тешка кривична дела
- Недозвољени прелазак држане границе људи и робе
- Пребацивање особа преко једне или више међународних граница.
- Прелазак границе ван контроле полиције као и скривање у возилима лица или предмета, живих бића

- Прелазак границе, жртва након доласка где жели није везана за кријумчара;
- Прелазак државне границе
- Прелазак преко границе жртве кријумчарења ради ради доласка на локацију – државу у коју жели;
- Сваки вид преласка границе и избегавања контроле без евидентирања преласка границе
- Тајно превозење, пренос
- Увек појава међународног карактера која укључује илегални прелазак државне границе уз сагласност или без иницијативе кријумчареног лица.

4. Према вашој процени, колика је опасност од трговине људима у Србији? (заокружите)

МЕСТО	Врло велика	Велика	Није забрињавајућа	Занемарљива
ПОЖАРЕВАЦ	1	3	6	0
КУЧЕВО	0	2	7	1
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	0	8	2	0
ДЕСПОТОВАЦ	1	7	2	0
ВЕЛИКА ПЛАНА	0	5	5	0
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	0	3	6	1
СВЕГА:	2	28	28	2

4а. Које категорије грађана сматрате да су највише у ризику?

- Било која категорија људи
- Деца, националне мањине (Роми), становништво (жене) који немају довољно средстава за егзистенцију.
- женске сиромашне особе и деца
- категорија сиромашних грађана
- малолетна лица, деца, сиромашни грађани
- малолетна лица, сиромашни грађани, ментално заостала лица
- Мањинске групе
- Младе особе женског пола, углавном незапослене

- Млађа лица, а посебно девојке старости од 18 – 25. Година, деца из разведених бракова, незапослене особе које траже посао
- Незапослене особе, најчешће женског пола које немају свет о опасности и могућем ризику
- Сви који иду за послом у иностранство по било коју цену
- Сиромашна популација
- Старији малолетници

5. Када је у питању трговина људима, да ли је Србија, по Вашој процени:

МЕСТО	Транзитна земља	Земља порекла	Дестинације
ПОЖАРЕВАЦ	7	3	0
КУЧЕВО	9	1	0
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	9	1	0
ДЕСПОТОВАЦ	7	2	1
ВЕЛИКА ПЛАНА	9	1	0
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	9	1	0
СВЕГА:	50	9	1

6. Да ли сте до сада присуствовали некој обуци о трговини људима?

МЕСТО	ДА	НЕ	Само се помињала трговина
ПОЖАРЕВАЦ	5	3	2
КУЧЕВО	1	9	0
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	1	7	2
ДЕСПОТОВАЦ	3	6	1
ВЕЛИКА ПЛАНА	3	7	0
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	3	7	0
СВЕГА:	16	39	5

ба. Ако јесте, наведите на којој, ко је организовао и када је то отприлике било?

- Семинар уопштено о трговини људима(појам, жртва, доказивање, механизми...)_
Крим-полицијска академија 2010.2011.
- твининг пројекат, Словенци, током 2017. Године, Авала СБПОК
- пре десетак година
- Пре 10-так година „Секс трафикинг“ ПУ Јагодина;
- Једнодневна обука 2018.
- Пре неколико година.
- Курс за тренере у области трговине људима у организацији ОЕДС-а и МУП-а 2010.
- Обука – шеф одсека инспектор Петар Недељковић
- Пре више од 10 година у организацији ИПА Грчка
- Више семинара и предавања на ову тему 2018-2019.

7. Да ли сте похађали специјализоване обуке на тему трговине људима?

МЕСТО	ДА	НЕ	Ја нисам, али неке колеге јесу
ПОЖАРЕВАЦ	2	7	1
КУЧЕВО	0	10	0
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	0	8	2
ДЕСПОТОВАЦ	0	10	0
ВЕЛИКА ПЛАНА	1	9	0
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	1	8	1
СВЕГА:	4	52	4

8. Процените колико је тешко идентификовати жртву трговине људима?

МЕСТО	Врло тешко	Средње тешко	Тешко	Нема одговора
ПОЖАРЕВАЦ	5		4	1
КУЧЕВО	5	3		2
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	7		3	
ДЕСПОТОВАЦ	6	1	2	1
ВЕЛИКА ПЛАНА	4	3	2	1
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	5	1	3	1
СВЕГА:	32	8	14	6

8а. Образложите свој одговор:

- Бојазан за сопствени живот
- живе и раде у околностима које су им наметнуте, немају слободу кретања
- Жртва одбија сарадњу и одбија сведочење
- жртве не пријављују из страха
- жртве су уплашене, застрашене. Не верују институцијама. Прихватају свој положај јер немају код кога и где да се врате.
- Заstraшена је и под сталном претњом силом-
- Због страха услед претњи или уцена од стране кријумчара
- крије се, не сме да пријави
- неопходно је да се дуго ради са жртвом која у појединим случајевима није ни свесна да је жртва
- обично су лакомислене и наивне особе, стидљиве, не експонирају се
- обично су то у питању малолетна лица, стидљива лица, ментално заостала лица
- Ово се тешко открива јер жртве се тешко усуђују да пријаве јер се стиде околине, посебно ако се трпи сексуална експлоатација
- Потребан је разговор са стручним лицем у циљу идентификације жртве.
- Ради се о добро организованим затвореним групама
- Ради се о тешком кривичном делу
- Тешко се уочава, жртва од страха не сарађује

9. Чији је задатак и обавеза да препозна потенцијалну жртву трговине људима?

- Грађани, институције (полиција и центар за социјални рад)
- Грађана, јавних установа
- Здравство – Дом здравља
- Невладиних организација
- Полиција
- Радници ЦЗСР
- Свих нас
- службе које се баве тиме
-социјалних служба, полиције
- Центар за заштиту жртава трговине људима
- Црвени крст

10. Према вашем сазнању, који домаћи закони дефинишу област сузбијања и превенције трговине људима?

- Закон о Јрм (просјачење),
- Закон о кривичном поступку
- Закон о полицији
- Закон о социјалној заштити
- Закон о спречавању насиља у породици
- Казнени закон
- Кривични закон
- Протоколи
- Устав

11. Колико вам су вам познате Стандардне оперативне процедуре за поступање са жртвама трговине људима?

МЕСТО	Одлично их познајем	Оквирно их познајем	Мало	Нимало
ПОЖАРЕВАЦ	1	5	4	0
КУЧЕВО	0	2	6	2
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	0	9	0	1
ДЕСПОТОВАЦ	1	2	2	5
ВЕЛИКА ПЛАНА	3	5	2	
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА		7	2	1
СВЕГА:	5	30	16	9

12. Колико су вам познате међународне конвенције и Палермо протокол?

МЕСТО	Одлично их познајем	Оквирно их познајем	Мало	Нимало
ПОЖАРЕВАЦ	1	2	2	5
КУЧЕВО	0	2	1	7
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	0	0	6	4
ДЕСПОТОВАЦ	0	1	3	6
ВЕЛИКА ПЛАНА	0	5	2	3
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	0	5	2	3
СВЕГА:	1	15	16	28

13. Од понуђених области, заокружите ону где сматрате да је стање ЗАДОВОЉАВАЈУЋЕ (може и више одговора):

МЕСТО	информисаност грађана о проблему трговине људима	откривање случајева	проактивна истрага	процесуирање	кажњавање	заштита жртава и сведока
ПОЖАРЕВАЦ	10	2	1	2	1	0
КУЧЕВО	7	2	1	3	3	3
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	8	2	0	3	2	0
ДЕСПОТОВАЦ	3	1	1	2	1	2
ВЕЛИКА ПЛАНА	4	1	3	1		4
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	4	1	1	2	1	1
СВЕГА:	36	9	7	13	8	8

14. За коју надлежну институцију сматрате да треба знатно да унапреди квалитет рада и поступања у области сузбијања трговине људима?

- Гранична полиција,
- ОКП
- МУП,
- БИА,
- Центар за социјални рад
- Полиција
- Тужилаштво и судство
- Школство – средње школе

Зашто? Појасните.

- Адекватне процедуре и казнена политика
- Блага казнена политика

- Да поштре казне
- Дуго трају процеси
- Зато што су веома често у контакту са рањивим групама
- Због кажњавања
- Због казнене политике
- Због превенције
- Обука свих радника МУП-а
- Прва поступа са жртвом. Избегавање секундарне виктимизације.
- Слаба казнена политика
- Ради бољег препознавања жртви
- Слаба информисаност и неадекватно кажњавање
- У питању је сложено кривично дело
- Треба квалитетно да се сакупе докази поступка и извршиоци адекватно казне
- Треба убрзати процес који се води за трговину људима

15. Према вашим сазнањима да ли су казне предвиђене законом довољно високе да одврате потенцијалне извршиоце кривичног дела трговине људима у поређењу са казнама за друга кривична дела?

МЕСТО	ДА	НЕ	Не могу да проценим
ПОЖАРЕВАЦ	0	8	2
КУЧЕВО	1	4	5
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	0	9	1
ДЕСПОТОВАЦ	1	5	4
ВЕЛИКА ПЛАНА		5	5
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	2	5	3
СВЕГА:	4	36	20

Ако сте одговорили са ДА или НЕ појасните зашто то сматрате?

ДА –пише у КЗ

НЕ-повећати казне -казне су мале, треба поштрити казне када су жртве деца зато што су учиниоци врло често повратници,

- Слаба казнена политика
- Ради бољег препознавања жртв
- Слаба информисаност и неадекватно кажњавање
- Високим казнама адекватно деловати на потенцијалне извршиоце овог кривичног дела
- Треба поштрити казнене одредбе
- Већим утврђеним казнама постићи ће се бољи превентивни ефекти.
- Казне затвора би требало да буду веће

16. Да ли Вам је позната нека организација цивилног друштва/невладина организација која се бави борбом против трговине људима?

МЕСТО	ДА	НЕ	Нисам сигуран/на
ПОЖАРЕВАЦ	6	4	0
КУЧЕВО	3	7	0
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	8	2	0
ДЕСПОТОВАЦ	1	9	0
ВЕЛИКА ПЛАНА	3	7	0
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	3	7	0
СВЕГА:	24	36	

Ако јесте, која/које? Астра, Атина, Сигурна кућа, Локалне НВО

Ако сте сарађивали са неком од невладиних организација из ове области, молим Вас наведите којом и ваше мишљење о квалитету сарадње?

- Са Астром у вези збрињавања жртава. Одлична сарадња.
- Углавном кроз предавања, семинаре

17. Према вашим сазнањима, има ли разлике у поступању са домаћим и страним жртвама?

МЕСТО	ДА	НЕ	Има, али не знам све детаље
ПОЖАРЕВАЦ	0	7	3
КУЧЕВО	1	6	3
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	0	4	6
ДЕСПОТОВАЦ	2	7	1
ВЕЛИКА ПЛАНА	1	3	6
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	1	8	1
СВЕГА:	5	35	20

18. Према вашим сазнањима, има ли одређених опасности по жртву након идентификације? Ако да, које су то опасности?

МЕСТО	ДА	НЕ	Нисам сигуран/на
ПОЖАРЕВАЦ	7	0	3
КУЧЕВО	3	5	2
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	0	6	4
ДЕСПОТОВАЦ	3	4	3
ВЕЛИКА ПЛАНА	3	3	4
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	5	5	0
СВЕГА:	21	23	16

- Жртве су често под јаким притиском од стране извршиоца кривичног дела
- Зависи од организације која је извршила дело
- Може бити прогоњена од трафигера

- Одбацује их систем, осуђују људи, немају адекватну заштиту
- Опасност од одмазде кријумчара
- Претња од стране извршиоца да не понови исказ
- Секундарнавиктимизација, етикетирање
- Страх од освете, ризично злостављање;
- Трговац има све информације о жртви и може да науди њој или њеној породици и пријатељима

19. Да ли су жртве одговорне за кривична дела почињена док су биле у ланцу трговине?

МЕСТО	ДА	НЕ	Нисам сигуран/на
ПОЖАРЕВАЦ	1	7	2
КУЧЕВО	1	3	6
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	4	6	0
ДЕСПОТОВАЦ	3	3	4
ВЕЛИКА ПЛАНА	4	4	2
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	3	4	3
СВЕГА:	16	27	17

20. Да ли сте до сада имали случај деце без пратње или деце жртве трговине људима?

МЕСТО	ДА	НЕ	Нисам сигуран/на
ПОЖАРЕВАЦ	3	7	0
КУЧЕВО	0	10	0
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	4	6	0
ДЕСПОТОВАЦ	0	10	
ВЕЛИКА ПЛАНА	0	9	1
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	0	8	2
СВЕГА:	7	50	3

21. Колико су вам позната права деце - жртава трговине људима?

МЕСТО	Одлично их познајем	Оквирно их познајем	Мало	Нимало
ПОЖАРЕВАЦ	2	5	2	1
КУЧЕВО	0	5	3	2
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	0	6	4	0
ДЕСПОТОВАЦ	1	2	4	3
ВЕЛИКА ПЛАНА		5	3	2
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	3	2	3	2
СВЕГА:	6	25	19	10

22. Оцените капацитет државе да пружи заштиту жртвама трговине људима?

МЕСТО	Одличан	Задовољавајући	Могло би много боље	Незадовољавајући
ПОЖАРЕВАЦ	0	5	5	0
КУЧЕВО	0	7	3	0
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ	1	2	6	1
ДЕСПОТОВАЦ	0	2	2	6
ВЕЛИКА ПЛАНА	0	2	6	2
СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	0	2	7	1
СВЕГА:	1	20	29	10

ТРГОВИНА ЉУДИМА У СВЕТЛУ ЗАПОСЛЕНИХ У ЦЕНТРИМА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

- РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА СОЦИЈАЛНИ РАДНИЦИ, ПСИХОЛОЗИ, СОЦИОЛОЗИ

1. Сви запослени у Центрима за социјални рад сматрају да бимо гали да буде укључени у све фазе трговине људима.

О искуству које имају у трговини људима добили смо податке да је 12 испитаника или 41% имало искуство са особама које су жртве трговине људима, док њих 17 или 59% нема такво искуство.

Испитаници наводе следећи случајеви трговине људима у којима су учествовали:

- Удаја малолетне девојке у иностранству
- Корисница је пријавила полицији да је била жртва трговине људима на тај начин што ју је ујак продао другом мушкарцу
- Од смештаја у НВО Атина до повратка и пружање услуга
- Мајка изложила сексуалној експлоатацији своју ћерку.
- Млада жена коју је сопствена мајка подводила, давала сексуалне услуге за новац који је примала њена мајка.
- Посета лица малолетног лица које је било жртва. Материјална подршка породици. Саветодавни рад са породицом.
- Присуство приликом давања изјава у полицији, тужилаштву, суду.
- Збрињавање лица у хранитељске породице, пружање здравствене заштите, укључивање у образовни систем, саветодавни рад
- Не како водитељ случаја. Укључила сам се у делу пружања материјалне подршке породици.

- Као дежурни радник.Ишао сам на позив ЦСР-а из Богатића да преузмем малолетну жртву и учествовао у обавештавању полиције и центра за трговину људима и збрињавање жртве.
- У случајевима сексуалне експлоатације и принудне проституције деце. Укључени у фазе откривања, пружање заштите/смештај, подршке у кривичном поступку, рехабилитација.

2. Испитаници показују да су им познати домаћи закони и међународне конвенције и протоколи који регулишу проблематику трговине људима.

- Европска конвенција за заштиту људских права
- Закон о забрани дискриминације
- Закон о заштити података о личности
- Закон о здравственој заштити
- Закон о кривичном поступку,
- Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичној заштити малолетних лица
- Закон о остваривању Конвенције Света Европе о борби против трговине људима
- Закон о потврђивању конвенције Уједињених нација против транснационално организованог криминала и допунска пратња
- Закон о програму заштите учесника у кривичном поступку
- Закон о социјалној заштити,
- Закон о спречавању кривичног поступка
- Закон о учиниоцима кривичних дела
- Инструкција о начину рада центра за социјални рад у заштити жртве трговине
- Конвенција о заштити жена
- Конвенција о заштити људских права и основних слобода,
- Конвенција о правима детета
- Конвенција Савета Европе о борби против трговине људи
- Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима
- Конвенција Уједињених нација о борби против трговине људима
- Конвенција УН о борби против организованог криминала

- Национална стратегија за родну равноправност,
- Превенција и сузбијање трговине људима, нарочито међу женама и децом,
- Протокол за превенцију, сузбијање и кажњавање трговине људским бићима нарочито женама и децом.

3. О учешћу на семинарима о препознавању и заштити жртава трговине људима добио смо податак да 12/41% испитаника учествовало на обукама, а да 17/59% нема такво искуство

Организатори су били: Астра, Атина, Министарство за рад борачка и социјална питања, НВО "Жене у акцији" и УГ "Свет речи", Асоцијација Дуга. Обуке су биле уназад 15 година до последње 2017. године.

4. Сви учесници истраживања дали су дефиницију трговине људима које су веома садржајне и свеобухватне. Наводимо их:

- Врбовање, превозење, пребацивање, скривање, примање лица путем претње силом, употребом силе или других облика, присилне отмице, давање и примање новца да би добио пристанак.... Или контролу над другим лицима у циљу експлоатације
- Угрожавање права слободе кретања, здравља и употреба моћи у односу на лице
- Продаја/куповина особа уз употребу преваре, претње, отмице у циљу радне, сексуалне или било које друге експлоатације.
- Трговина људима је феномен који погађа земље сиромаштва и транзита који подразумева врбовање, превозење, препродавање лица, претње и употребу силе, а који има за циљ експлоатацију жртве.
- Као појаву која одсликава кризу друштва

- Трговина људима је куповина и продаја људи ради остваривања одређених циљева, најчешће због експлоатације тих истих људи, уз употребу силе.
- То је облик „куповине“ људи како би се остварио неки интерес и где се користе средства принуде: сила, претња како би се циљ остварио.
- Као озбиљан ланац криминала који има највећи улог јер су у питању људски животи
- Продаја и куповина особа као злоупотреба(ради неке врсте експлоатације)
- Приморавање појединаца да се излаже ситуацијама и местима која не жели. Експлоатисање других.
- Физичко, емоционално, сексуално искоришћавање особа, ускраћивање слободе кретања и избора а у циљу експлоатације других.
- Трговина људима је продаја неке особе у циљу остваривања зараде
- Као криминалну активност у којој сиромаштво, незапосленост, породично насиље, социјална отуђеност наводе људе да у потрази за опстанком и бољим животом постану жртве трговине људима (силом, претњом, довођењем у заблуду, злоупотребом поверења ради сексуалне експлоатације, експлоатације рада или других услуга).
- Трговина људима је поступак принуде над другим лицем којим се оно лишава слободе и свих права од стране лица која на основу тога стичу добит.
- Продаја особе у циљу даље експлоатације
- Одузимање слободе људима у циљу стицања материјалне или неке друге добити
- Експлоатација људи често без њихове сагласности
- Трговина људима значи врбовање, превозење, стављање лица применом силе или претњи, или употребом других облика присиле (отмице, обмане и сл), а у циљу експлоатације
- Подразумева продају и куповину, односно држање неке особе у циљу њене експлоатације и остваривање зараде.
- То је куповина и/или продаја особе која за циљ има њену експлоатацију у циљу остваривања користи
- Злоупотреба људи, нехумани начин искоришћавања, криминална радња
- Задржавање неке особе против њене воље, којој се прети, примењује сила и која се користи за остваривање добити оних који је задржавају против њене воље
- Свака врста злоупотребе и искоришћавања људи у циљу стицања и остваривања зараде оног ко врши злоупотребу. Злоупотреба може бити сексуално искоришћавање, просјачење, принудан рад
- Трговина људима подразумева остваривање зараде или друге користи кроз експлоатацију, а помоћу претње, застрашивања, злоупотребом положаја.

- Сви видови злоупотребе и искоришћавања људи, ради сопствене добити и зараде.
- Када се принудно врши експлоатација људи.
- Држање неке особе у циљу њене експлоатације уз употребу силе, претње, отмице...

5. Сви испитаници су сагласни да је тешко идентификовати жртву трговине људима уз коментар:

- Није лако идентификовати их јер није нешто што се често дешава, а и зато што ни саме жртве нису свесне да су жртве.
- Није, зато што су жртве углавном поткупљене и често је присутан страх. Добијају и одређену своту новца за свој принудни рад.
- Тешко је идентификовати жртву било што жртва себе не види као жртву или због тога што се тешко препознају саме жртве(недовољно познавање људских права- не препознају када су њихова права повређена и да имају право на помоћ и заштиту) или због страха и неповерења да ће бити још горе, недостатак личних докумената, давање погрешних података).

Испитаници сматрају да су надлежни за откривање жртава:

- Полиција
- Центар за заштиту трговине људима
- Држава
- Центар за социјални рад
- За идентификовање жртве надлежни смо сви! Сваки члан друштвене заједнице може на различите начине помоћи у идентификовању жртава.
- Амбасаде
- Тужилаштво
- НВО

6. Жртве трговином људима по мишљењу испитаника могу бити:

- Све особе могу бити жртве, жене, мушкарци, деца
- Свака особа, независно од пола, година, порекла
- Жртве трговином људима могу бити жене, мушкарци, деца, старији, сви људи могу постати жртве
- Сиромашни
- Роми

- Свако, али најчешће су то људи који су ниског социо-економског статуса, лоше материјалне ситуације и ниског нивоа образовања.
- Свако физичко лице подвргнуто трговини људима и дете лице млађе од 18 година. Посебно деца без родитељског старања, са поремећајима у понашању, деца ромске националности
- у принципу, може било ко, али постоје различите групе људи који су подложни да постану жртве
- најчешће малолетна лица, често из сиромашних средина, неедукована лица из васпитно запуштених породица
- Може свако, али су лакше подложни припадници маргинализованих група.

7. Испитаници имају различито искуство и мишљење о укључености организација цивилног друштва (ОЦД) у борбу на сузбијању трговине људима. Потпуно су неинформисана 12 испитаника. 17 (59%) знају да у региону не постоје организације које се баве овим проблемом.

Испитаници који имају сазнања о ОЦД дали су изузетно позитивне процене:

- Последњих година је видно побољшање и већи је степен укључености ОЦА.
- Са Удружењима Атином и Астром имали су јако добру сарадњу.
- Добро су организоване услуга привременог смештаја.
- Сматрају да су ОЦД врло позитивне, укључене су и ангажују се.
- У Србији су прве указале да оваква појава постоји, како се препознаје и како се штите жртве.
- Центар за заштиту жртава трговине људима из Београда укључује се сваки пут када се идентификује жртва. Њихово учешће је директно и од самог почетка.
- Центар за социјални рад и ЦЗЖТЉ сачињавају заједнички план услуга у циљу заштите жртава(донирају и помажу у виду хране, одеће, школског прибора и тд.).

8. Нашим испитаницима су познате од једног до више ОЦД. Навели су 15 удружења:

- Астра /15
- Атина /7
- Праксис /5
- Центар за заштиту жртава трговине људима/2
- Освит, Центар за девојке Ниш, ЦЕСИД, КИМ, ГИЗ, Аутономни женски центар, АМИТИ, Дуга, Пешчаник, Инцест-траума центар, Бибија

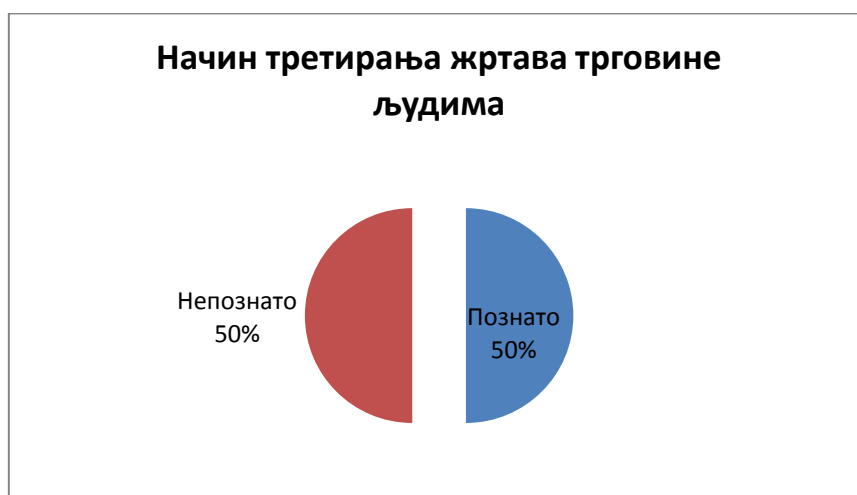
Петоро испитаника је рекло да им није позната ниједна ОЦД.

9. Према искуствима и сазнањима наших испитаника центар за социјални рад жртвама трговине људима пружа веома различите облике помоћи и подршке.

- Саветовање и саветодавни рад, психолошка стабилизација
- Новчана помоћ, једнократна или стална
- Материјална помоћ
- Смештај
- Правна помоћ, учешће у судским поступцима
- Народна кухиња
- Инклузија у нормалне друштвене токове.
- Здравствене заштите
- Издавање из породице
- Обавештавање ПУ
- Израда плана заштите

Фаза у којој се пружа подршка зависи од момента сазнања да је неко жртва трговине људима. Испитаници истичу да имају искуство учешћа у свим фазама, од идентификовања жртве, преко активности смештаја, помоћи и др.

10. Начин третирања домаћих и страних жртве трговине људима познаје 15/50% испитаника, док је исто толиком броју непознато.

О приступу жртвама трговине људима испитаници су дали следеће изјаве:

- Домаће жртве се третирају по месној надлежности
- Исти третман поступања

- Стране жртве су у надлежности Центра за заштиту трговине људима
- Конкретно обавештавамо Центар за заштиту жртава трговине људима који преузима координациону улогу и организује помоћ и заштиту жртава трговине људима (пружају се доступни видови помоћи-ургентни смештај, заштита права)
- Није познато 15

11. Сви испитаници сматрају да жртве јако мало или недовољно познају своја права и по њиховом мишљењу, њиховом информисању и оснаживању највише треба да допринесе:

- Медији кроз емисије,
- НВО кроз трибине, едукације,
- ЦЕР
- Центар за заштиту жртава трговине
- Све установе и организације које се баве њиховом заштитом уз сарадњу са медијима
- Центар за социјални рад
- Полиција, НВО (кроз организовање радионица, семинара, едукативног материјала и сл.).
- Информисање би требало започети у раном узрасту: школе, медији и организације и установе кроз предавања, радионице и трибине...
- Мишљења сам да едукација треба да крене још кроз систем основне школе, с обзиром да се међу жртвама често налазе малолетна деца
- Свака институција из домена своје надлежности којој се жртва обрати.

12. Највише у ризику да постану жртве, по нашим испитаницима су:

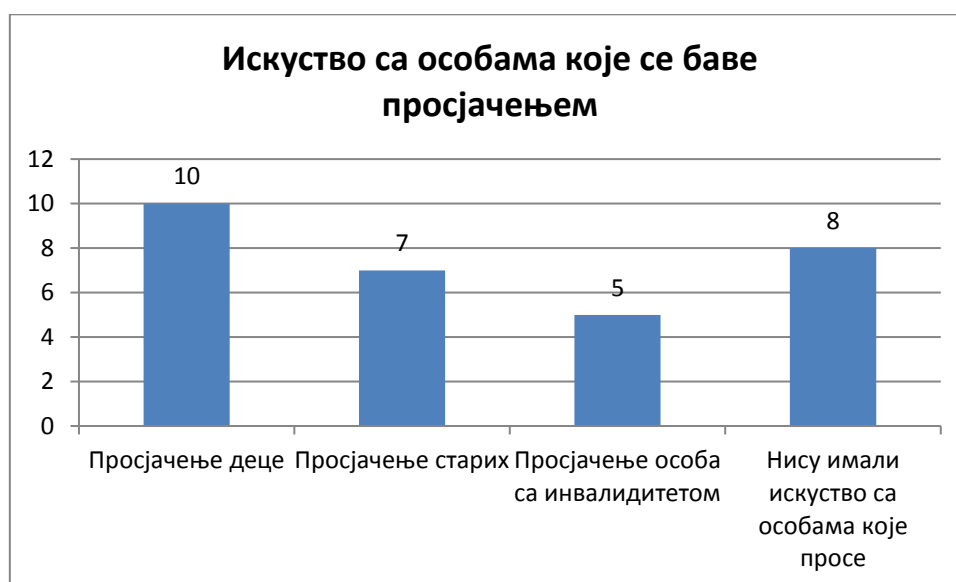
- Деца и младе особе, девојке, адолесценти
- Жене
- Особе са интелектуално ниским капацитетима
- Особе без родитељског старања
- Сиромашни и бескућници
- Страни држављани који не познају језик
- Роми

- Стара лица
- Особе у потражи за бољим животом
- Особе из дисфункционалних породица - из нестимулативних породица, из породица у којима се дешава насиље, занемаривање, злоупотреба деце

13. Сви представници Центар за социјални рад сматрају да као институција, немају довољно капацитета за ефикасно учешће у борби против трговине људима.

14. Половина испитаника имала је случајеве просјачења које се одвијало под принудом, док 50% испитаника нема такво сазнање.

15. Испитаници су навели да су се сусрели са просјачењем, деце /10/, старих /7/ и особа са инвалидитетом /5/

16. Своје виђење разлика између уговорених и принудних бракова испитаници су веома јасно исказали, указујући на опасност од трефикинга.

- Код уговорених и принудних бракова особа може побећи и постати жртва трафикинга/ трговине људима
- Има пуно ризика
- Има јако пуно ризика од трговине јер девојка може бити принуђена на нешто што не жели или побећи па на тај начин постати жртва трговине.
- Нема разлике
- Принудни је онај који је на силу, док је уговорени уз пристанак бар једне особе.
- Код принудних не постоји воља за ступање у брак, тј. против воље супружника, док је уговорен „са“ или „без“ пристанка супружника.

- Принудни брак је трафикинг.
- Принудни брак одсуство воље једне или обе стране. Уговорени брак склапа се од стране родитеља у раном детињству.
- Готово да и нема разлике и наравно да постоји ризик од трафикинга
- Мала је разлика, ризик је подједнак;
- Веома је слично, не могу прецизирати разлику
- Нема разлика, оба су трговина људима
- Уговорени обично буду због спајања имовине. Принудни би чешће били према малолетним лицима, висок ризик од трафикинга.
- Брак који је склопљен без воље и слободе партнера је принудним а уговорени брак је када неко други уговори брак најчешће уз неку добит (често код Рома)
- Уговорени бракови подразумевају да неко други, на пример, родитељи, уговарају бракове између девојке и младића уз неку материјалну добит. Принудни брак је брак који се склапа без слободе и воље једног или оба партнера, као и могућности да га прекину или напусте заједницу
- Разлика је мала, често је и нема. Велики је ризик јер породице жртава верују да имају контролу
- Уговорени су са својом вољом закључени, принудни су без своје воље, постоји ризик од трафикинга
- Нема слободне воље ни код једних ни код других. И једни и другу представљају велики ризик од трафикинга.
- Уговорени бракови су они који се скалпају сагласношћу обе стране док код принудних једна страна принудом тера другу на брак и има великог ризика да се принудни бракови заврше трафикинг
- Принудан брак је без пристанка
- Случајеви које ја познајем су углавном припадници Роми муслиманске вероисповести. Није ми познато да су та лица била жртва трафикинга, али ризик свакако постоји.
- Не постоји разлика, све што је против слободне воље је злоупотреба. Мишљења сам да је потребно кажњавати родитеље који уговарају бракове за децу и на тај начин остварују добит. Постоји висок ризик од злоупотребе малолетне деце.

17. Искуство случајева принудног дечијег рада нема 11/36% испитаника, док 19/ 64% није било у прилици да се сретне са оваквим ситуацијама.

18. Деца се могу идентификовати као жртве трафикинга иако нису употребљена насилна средства у следећим ситуацијама:

- Ако су обећањима или преваром искоришћена.
- Врбовање
- Вршење кривичних дела (плачка),
- Вршење кривичних дела са браћом, родитељима...
- Деца испод 14 године са пуним радним временом /2
- Дечји рад на пословима који не одговарају том детету,
- Изнуда
- Манипулисање
- Продаја
- Продаја беба
- Просјачење
- Просјачење са родитељима
- У случају када постоји злоупотреба службеног положаја старијег лица
- Уговорени бракови...(све што подразумева било какву експлоатацију детета)
- Злоупотребљена деца која зарађују за одрасле;
- Одузета од породице порекла и на њима се зарађује;
- У случајевима када се уговори да једна породица која има више деце да дете породици без деце ван свих институција и правила усвојења.

- Трговци циљају на младе који су побегли од кућа, који имају историју физичког и психичког злостављања у породици
- У ситуацијама њихове рањивости и наивности, то је бег из хаотичног, несређеног живота, где родитељи нису довољно присутни у животу деце, где се деца регрутују преко посредовања „заинтересованих“ људи или преко „дечка-девојке“ (пружају заштиту, бригу, материјалну сигурност, обећања о бољем животу)

19. О одговорности особа које користе услуга трафикованих особа и о њиховом кажњавању 13/43% испитаника сматра да су одговорни, 12/40% да нису и 5/17% нема сазнање о томе.

20. Разлику између жртава и потенцијалних жртава не зна 5 испитаника /17%, док остали 25/ 83% објашњавају на следећи начин:

Потенцијална жртва:

- Лице које је у ризику да постане жртва или када и сумња,
- Није евидентирана од стране центра
- Где имамо сумњу или сазнања да ће неко претрпети штете
- Особа која може постати жртва, али и избећи ту могућност
- Особа је у ризику да постане жртва, али до тога и не мора доћи
- Потенцијалне жртве могу да се спрече.
- Потенцијалним жртвама је могуће помоћи благовременим информисањем.
- Потенцијална је угрожена и у ризику;

Жртва трефикинга је:

- Лице које је претрпело штету, укључујући физичке и менталне повреде, емоционалне патње
- Особа која је искусила све патње и невоље које трговина људима носи са собом осећа и сопствени страх и одговорност што се нашла у улози жртве, осећа кривицу за сопствену експлоатацију и срамоту, осећа се кривом што се нашла у тој улози и боји се могућих последица уколико затражи помоћ.
- Жртва је већ искоришћена;
- На жртви је већ остварен циљ - зарада.
- Особа која је у процесу експлоатације о одржава се употребом принуде и силе
- Особа која се већ експлоатише и употребљава се примена силе, уцена...
- Жртва је већ у ланцу, а потенцијална жртва може да се спаси
- Жртва већ трпи, у ризику је,
- Особе видљиве, идентификоване од стране полиције, правосуђа и тд.

21. О времену које закон даје могућим жртвама за опоравак испитаници су навели да им је непознато 17 /57%, док остали дају непрецизне одговоре. Наводе да је то период од око 30 дана колико се даје времена да се жртва опорави, ослободи утицаја трговине људима и донесе одлуку да сарађује са надлежним органима, да то зависи од психо социјалне подршке, да је за то потребан дужи временски период у зависности од дужине експлоатисаности као и личних карактеристика сваке жртве, да зависи од трауме коју је жртва претрпела, да није могуће дефинисати тако нешто, нити је то законом прецизирано.

22. Као мерама заштите жртава, сродника и сведока испитаници наводе:

- Заштита идентитета жртве, заштита података о личности
- Заштита од стране полиције и социјална заштита
- Заштита пред судом у циљу сведочења без присуства трафикера
- Користити видео линк како би се избегло суочавање са оптуженим
- Током судског поступка избегава се да жртва више пута се испитује, како би се избегла секундарна виктимизација,
- Упознавање са свим врстама опасности и контролом институција
- Збрињавање у сигурне услове, осигуравање безбедног и сигурног места за боравак, смештај у неки облик прихватишта, смештај у сигурну кућу, смештај у склоништа
- Материјална помоћ, новчана помоћ, помоћ у економском осамостаљивању

- Не гоне се због прекршаја, не депортују
- Нов идентитет
- Оснаживање жртве, едуковање, психолошка помоћ, саветовање жртве и породице, рехабилитација-психички и физички опоравак, социјално укључивање,

23. Као основне принцип заштите деце жртава трговине људима испитаници су истакли:

- Најбољи интерес детета
- Заштита поверљивости информацију, заштита података о личности
- Материјална подршка
- Не начинити већу штету од почињене,
- Недискриминација,
- Обезбедити сигурност жртве, сигурног окружења, склонити их на сигурно, дати им психолошку подршку и правну заштиту
- Реаговати правовремено
- Обезбеђивање сигурности детета,
- Основни принцип је пријавити починиоца, склонити дете из средине која је по њега угрожавајућа
- Партиципације детета
- Поштовање дејег мишљења и поштовање личности детета
- Превентивно деловање у циљу подизања свести о опасностима трговине људима, контрола коришћења друштвених мрежа од стране родитеља или старатеља, бављење децом на квалитетан начин од стране одраслих (избегавање занемаривања, довођења у заблуду).
- Принцип да деца буду максимално заштићена од било којег облика експлоатације,
- Хитност у обезбеђивању
- Хуманост
- Едукација и рад са њима

24. О стварној доступности свих облика помоћи и подршке за идентификоване жртве не постоји сагласност испитаника. Истиче се недовољан број институција и кадрова, мала доступност, до става да су доступни облици помоћи и подршке (очување психичког и менталног здравља, школовање, обезбеђивање сигурног смештаја у последњих пар година све

већа, да постоје тимови у оквиру полиције и центра цивилних организација који раде са жртвама трговином људима. Сматрају да на том проблему постоји међусекторска сарадња државних институција полиције, центра за социјални рад, дома здравља, тужилаштва као и невладин сектор који су од значаја. Значајна је порука: Мислим да систем мора да пронађе боља решења да се не би стручњаци сналазили у оквиру расположивих средстава.

25. Као помоћ и подршка испитаници наводе:

- Правна помоћ - Поступање пред судом, покретање поступка, заступање у поступцима
- Психолошка подршка и помоћ, саветовање
- Материјална помоћ
- Смештај у прихватилиште ради безбедности, сигурна кућа
- Здравствена заштита
- Реинтеграција

26. У погледу приступа образовању и тржишту рада идентификованих жртава трговине људима испитаници имају супротне ставове, од позитивних до крајње негативних.

Позитивно:

- Верујем да је свима доступан на исти начин.
- Мислим да уз одговарајућу подршку постоји велика могућност да исте буду укључене у процес и нађу адекватно запослење
- Доступно им је образовање и тржиште рада
- Подједнак приступ образовању и тржишту рада као и особа које нису жртве трговине људима
- Предност у процесу запошљавања
- Цивилни сектор обезбеђује приступ образовању и омогућује лакши приступ запошљавању и тржишту рада

Умерени став:

- Задовољавајући

Негативан став:

- Лош, као и осталом становништву, али је лош за све категорије
- На формалном нивоу приступ је једнак за све, међутим, у реалности су у великој мери заступљени стереотипи од стране околине.
- Ограничена, немају предност

- Отежан
- С обзиром на „нездраву“ ширу социјалну средину, предрасуде и стереотипе који су у великој мери заступљени, приступ је доста ограничен и узак.

Непознато:

- Не знам да ли је одређено законом
- Немам искуства у таквим ситуацијама
- Нисам сигурна,
- Свако има право на образовање

27. На шта се односи компензација и реституција када су у питању жртве трговине људима 8/27% испитаника није дало одговор, 2/6% је одговорило да не зна, док је 20/67% испитаника понудило објашњења:

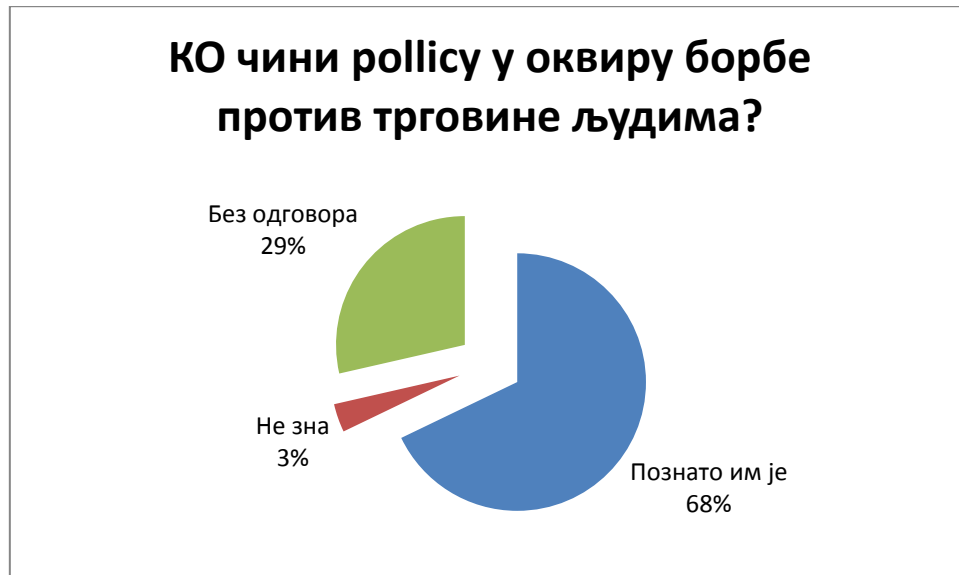
- Зависно од оштећења: образовање, запошљавање, лечење...
- Компензација је нпр. плаћање одштете за повреду
- Компензација се налази у прихватању њиховог искуства од стране представника институција, ослобађања кривице да су они одговорни за оно што им се десило и прихватајући и негујући однос особа које преузимају бригу о њима.
- Компензација- накнада штете (трошкови лекарског прегледа, правни трошкови и сл.)
- На накнаду штете учињену жртви и покушај враћања у стање пре учињеног дела трговине људима.
- Нису кривично одговорни за дела која учине док су у статусу жртве трговине људима /2
- Односи се на право жртве на накнаду, губитак или повреду, или наношење штете, као и повраћај у пређашње стање

- Оснаживање и опоравак жртава
- Оснаживање и опоравак жртве, доступност правде, смањење ризика уласка поново у ланац, кажњавање одговорних-трговаца људима, изгубљене приходе, трошкове лекарских третмана, правне трошкове и губитке које је жртва претрпела. Повратак на ситуацију која је претходила.
- Откривање ланца трговине људима и кажњавање трафикера
- Плаћање одштета за повреду
- Реституција значи враћање у нормалну средину и укључивање у заједницу као и у периоду док нису постали жртве, а компензација значи надоканду штете
- Реституција- повратак на живот и све оне активности које су постојале пре него што је особа постала жртва.
- Смањивање ризика од поновног уласка у ланац
- Кажњавање трговаца

28. Остваривања права жртва врши на следећи начин, према мишљењу испитаника:

- Приступ државним фондовима у циљу остваривања тих права, правним регулативама у смислу придржавања правних акта.
- Кривичним поступком, који би требало да буде покренут по службеној дужности.
- Може у судском поступку који може да наложи накнаду штете, али и вансудским посредовањем, арбитражом.
- У кривичном поступку упознајући жртву са правима, пружајући бесплатну правну помоћ, предузимањем мера како да се на минимум свеле неугодности по жртву.
- Збрињавање у другу породицу, упућивање на психотерапијски третман итд. Поновно укључивање у систем образовања, вршњачку групу.
- Плаћање од стране починиоца (кривични поступак, парнични поступак).
- Тешко се та права доказују и још теже остварују зато што трговци људима обично не поседују имовину на своје име а не постоје државни фондови за компензацију жртава трговине.

29. За policy у оквиру сарадњу у борби против трговине људима не зна 1/3%, испитаник, : без одговора је 8/29% испитаника, док је 19/68% наводи различите установе, институције и удружења.

- Полиција,
- Правосуђе, више јавно тужилаштво, тужилаштво, суд
- Државне институције у сарадњи са релевантним међународним организацијама.
- Здравствене установе,
- НВО
- Образовне институције,
- Одговорност би требало да буде на свима па и на цивилном сектору.
- Социјалне установе, систем социјалне заштите
- Центар за заштиту жртава трговине људима.

ТРГОВИНА ЉУДИМА У СВЕТЛУ ЗАПОСЛЕНИХ У ЗДРАВСТВУ

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ

1. Истраживањем су обухваћени здравствени радници – лекари и медицински техничари из различитих установа, као и самостални медицински радници, независно од установе у којој раде. Током истраживања суочили смо се са чињеницом да су нерадо попуњавали упитник, а Дом здравља у Пожаревцу је након дужег размишљања одбио да попуни упитник. Неки од анкетираних нису желели да се потпишу на додатни списак, а неки нису дали потпуније податке о себи.

- Здравствена
- Превентивна делатност
- Дом здравља
- Апотека
- Дом здравља Смедеревска Паланка
- Дом здравља Велика Плана
- Дом здравља Велико Градиште
- Дом здравља Кучево

2. Ниједан од наших испитаника није у свом досадашњем раду имао случајеве трговине људима, док шесторо није сигурно да ли се радило о трговини људима.

3. **Интересовање за појаву трговине показује већи број здравствених радника. Ову појаву у медијима прати 27/45%, не прати 17/28%, а 16/27% нису сигурни и немају довољно информација.**

4. **Занимљиво је да су скоро сви испитаници дали своју дефиницију трговине људима која исказује њихово мишљење, познавање појаве и став према појави. Дајемо неке од занимљивих**

- Сваки вид куповине или продаје људи у циљу експлоатације
- Трговина људима подразумева отмицу, продају и куповину људи најчешће без њиховог пристанка
- Продаја слободних људи ради физичког рада, сексуалног искоришћавања, узимања органа итд.
- Пре свега отмица слободних људи и превођење у робове за све врсте рада, а најгоре сексуално искоришћевање и трговина органима
- Трафикинг, отмице за проституцију и крађа беба.
- Експлоатација људи ради материјалне добити.
- Насилно ограничавање слободе, разне врсте злостављања и искоришћавања а у циљу стицања материјалне добити.
- Одузимање слободе и присиљавање на рад сваке версте
- Куповина и продаја људи без њиховог пристанка ради принудног рада, пружања сексуалних услуга, трговина органима.
- Против правно и насилно присиљавање некога да ради послове који нарушавају интегритет саме особе – проституција, робовски однос, продаја -

куповина људи у циљу експлоатације уз примену силе или злоупотребом положаја без обзира на сам пристанак жртве.

- Криминал, Злочин
- Транспорт људи против своје воље у други град, земљу или неко друго одредиште
- Одузимање слободе одлучивања о сопственом животу
- Невољно присиљавање људи на промену територије боравка као и навођење и искоришћавање на сопствену штету
- Лишавање слободе и злоупотреба, злостављање жена и деце ради стицања материјалних користи
- Лишавање слободе неког лица и даље управљање његовим животом, тј. максимална злоупотреба и максимална зарада на туђем телу, животу
- трговина људима је кривично дело у смислу врбовања, продаје и посредовање у продаји људских органа и људи
- Злоупотреба малолетних лица у остваривању материјалне добити, продаја рома, злоупотреба жена
- Држање особе у циљу искоришћавања
- Ограничавање слободе, киднаповање, задржавање против њихове воље
- Одузимање права одлучивања о сопственом животу
- Продаја и куповина људи у циљу њиховог искоришћавања у било ком погледу /сексуалног, радног, због органа.../ зарад остваривања новчане или било које друге користи
- Узети бебу, дете из своје породице и продати другој породици за новац
- Продаја и куповина особе, употребом силе, претњом, злоупотребљавање и експлоатација
- Крађа и продаја беба и деце, младих због продаје органа и жена и девојака због проституције.

5. Према процени наших испитаника опасност од трговине људима у Србији је врло велика 7 и велика 30, што значи да 37/62% испитаника увиђа опасност, док 23/38% сматра да није забрињавајућа.

6. По мишљењу испитаника највише у ризику су следеће категорије становника:

- Жене
- Бебе, мала деца и тинејџери
- социјално угрожени и сиромашни
- Грађани ниског социјалног и економског статуса
- Мигранти
- Радно активно становништво
- Роми
- Све категорије

7. Када је у питању трговина људима, Србија је по процени 40/67% испитаника Транзитна земља (жртве пролазе на путу ка другој дестинацији), по мишљењу 14/23% испитаника је Земља порекла (земља одакле потиче велики број жртава), а за Дестинацију (земља у којој се одвија трговина и експлоатација) је сматра 6/10% испитаника

8. Трибини, семинару или обуци о трговини људима присуствовало је двоје испитаника, а 8 је било на скуповима на којима је спомињана трговина људима. Може се сматрати да 10/17% испитаника има одређена сазнања, док 50/83% нема никаква сазнања. Организатор обука је био МУП и средњошколски центар пре неколико година.

9. Испитаницима су познате следеће институције укључене у борбу против трговине људима у Србији. 10 испитаника је навело да им није познато ко се тиме бави

- МУП,
- Центар за социјални рад,
- Јавно тужилаштво

- Суд
- УНИЦЕФ
- Астра
- црвени крст;
- Хуманитарна организација

10. Са правима из области здравствене заштите на која имају жртве трговине људима упознато је 9 испитаника, 11 има неке, уопштене информације, док њих 40/67% нема сазнања из ове области.

11. На разлике у праву на здравствену заштиту жртава из Србије и страних жртава информације има 5 испитаника, док 55/92% нема информације

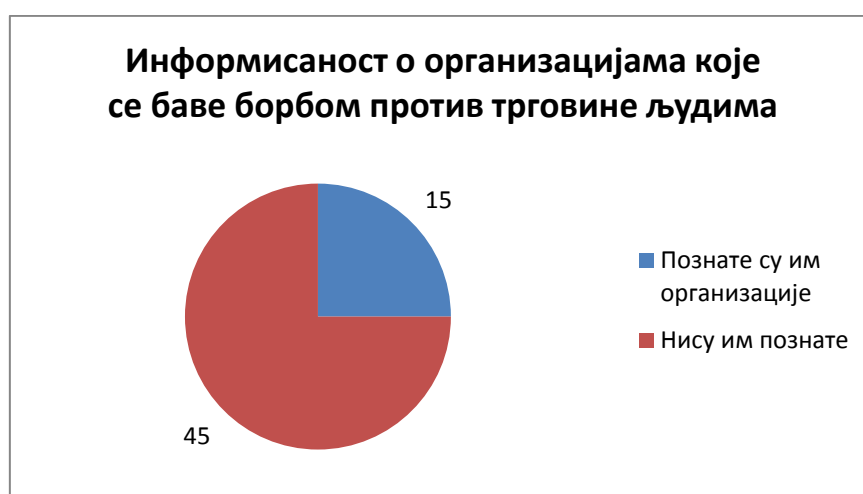
Коментари испитаника су следећи:

- Здравствена заштита треба да служи свима без обзира да ли су из Србије или иностранства
- Мислим да странци имају права само на хитну помоћ
- У Србији нажалост грађани немају права на здравствену заштиту

12. О начинима на који се обезбеђује континуитет у здравственој заштити код репатрираних особа највећи број испитаника 50, не зна ништа, док су остали показали непотпуну информисаност.

- Вероватно да
- Не знам за појам репатрираних особа па нисам упућена у појам њихове здравствене заштите
- Уколико особа даје здравствену књижицу здравствена заштита је бесплатна и континуирана
- У здравственој заштити нема континуитета, за све се чека и уколико немате познанике морате све да платите
- Да надзором полиције, државних институција, сталним медицинским проверама и прегледима

13. Само је 15 испитаника навело да су им позната нека организација цивилног друштва/невладина организација која се бави борбом против трговине људима

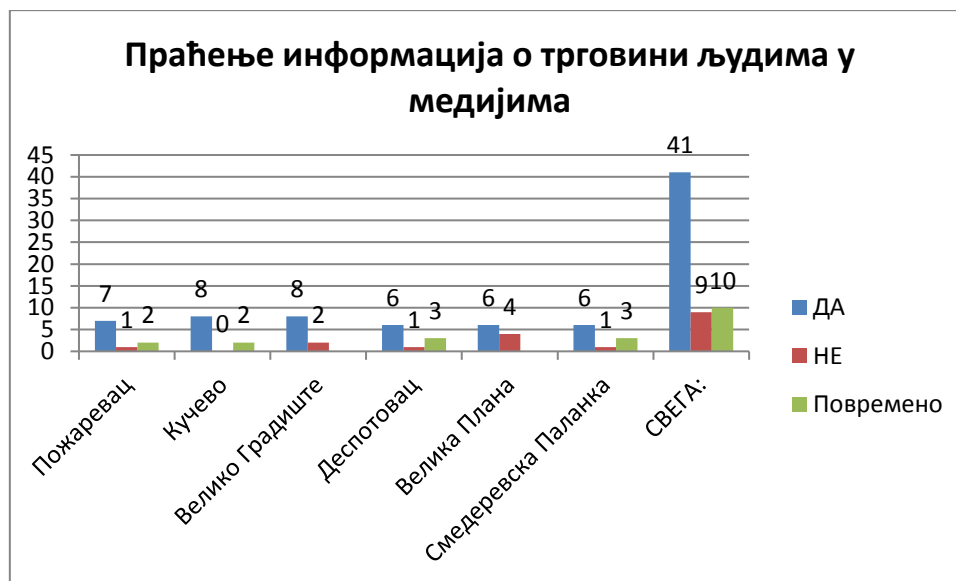

- Астра, Црвени крст, Фемина, Атина, УНИЦЕФ, Организација Тијана Јурић

ТРГОВИНА ЉУДИМА У СВЕТЛУ ЗАПОСЛЕНИХ У ШКОЛСТВУ

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА - ПРОСВЕТНИ РАДНИЦИ

1. Највећи број испитаних просветних радника прати редовно информације о трговини људима у медијима 41/68%, то повремено чини 10/17%, док 9/15% не показује интересовање.

2. Сви испитаници сматрају да је важно да се школе, као институције и просветни радници информишу о теми трговине људима ради долажења до информација како би извршили предузимања превентивних мера заштите и обучавања ученика да препознају опасност и схвате начине како да се заштите. Дата објашњења су веома садржајна и занимљива па их преносимо у оригиналном виду.

- На тај начин се ученици упознају са опасностима у којима се могу наћи. Такође могу да се упознају са начинима и обманама и решавањима овог проблема.
- Да би могли у раду са младима да код њих развију свест о овој опасној појави.
- Битно је да школа и остале институције посвете више пажње овом проблему јер је то стварност која се дешава око нас.
- Да би лакше препознали замке и опасности које прете ученичкој популацији
- Важно је да се информишу због безбедности, препознавања, помоћи, разумевања
- Мислим да је веома важно да се школе и просветни радници информишу о тој теми. Свако може постати жртва, а нарочито млади људи.

- Зато што је све већи број начина да се изманипулише младима и децом /друштвене мреже посебно/
- Неопходно је сваку генерацију информисати о овој теми
- У ери дигитализације, младима су веома доступне друштвене мреже која су потенцијална опасност за различите врсте зависности (ТРГОВИНА ЉУДИМА КАО ЖРТВЕ)
- Важно је да будемо информисани да би знали како да поступимо у тој ситуацији.
- Наравно, пошто просветни радници треба да раде на подизању свести деце о овој опасности
- Наравно, ми као просветни радници треба да објаснимо ученицима како да се пазе да не постану жртве али и да могу да нам се обрате ако имају проблем
- Како би знали да заштите себе и ученике
- Немамо пуно релевантних информација о тој теми, јер се углавном информишемо у медијима конкретним догађајем.
- У циљу превенције, упознавање са детаљнијим чињеницама о механизмима трговине људима.
- Да могу да оснаже ученике да буду спремни да адекватно реагују у тим ситуацијама.
- Приватно сам помагао у лектури једног мастер рада на ту тему. Изненађен сам колико дуго и до којих нивоа је тема разрађена и законски регулисана у ЕУ. У поређењу, тема је код нас скрајнута.
- Потребно је да своје знање из ове области кад год су у могућности преносе на ученике и да им објасне шта треба да раде ако се нађу у улози жртве.
- Важно је да би упутили децу шта могу да раде ако се случајно нађу у тој ситуацији или предупредили да до тога не дође; од изузетне је важности јер су деца осетљива група; да, зато што су деца школског узраста једна од угроженијих група; важно је да би упознали ђаке о трговини и последицама; врло је важно; изузетно важно; ученици нису довољно свесни на који начин све могу постати жртве трговине људима; не- децу то не занима; да- ради превентивног деловања; важно је- да би деца била безбеднија; важно је због сталног рада са децом.
- Мислим да је неопходно да се о томе више говори у школи. Понашамо се као да се све то одиграва на „неком тамо западу“, а не овде.
- Због безбедности ученика, како ученика тако и одрасле.
- Мислим да је важно, јер је могуће да се ова проблематика тиче и самих ученика, па би пожељно било да просветни радници имају битне информације везане за ову тему како би едуковали ученике.
- Зато што жртва трговине људима може бити свако.

- Важно је да се школе, запослени и ученици информишу о овој теми као би стекли знања и заштитили се.
- Изузетно битно! Због пораста броја отмице деце, продаје странцима беба
- Зато што се школа бави образовањем деце, а деца је најчешће излажу ризику трговине људима због сталне или прекомерне употребе друштвених мрежа
- Важно је јер у том случају могу да информишу ученике, да их посаветују, упознају са овим проблемом и адекватним мерама које треба предузети
- Веома важно да бисмо могли даукажемо ученицима који све начини врбовања, када и како да се чувају и понашају, какве су последице, тако би се знатно смањио ризик
- Важно је да се сви информишу како би се сви облици трговине људима лакше препознали и како би могло да се учини нешто да се они спречем а они који их покрену, кажњени

2. Највећи број испитаника сматрају да би њихови ученици могли да буду у ризику да постану жртве трговине људима. Двоје даје одговор Не, а један испитаник није одговорио.

Начине које виде испитаници можемо сврстати у неколико категорија.

Друштвене мреже:

- Коришћењем ИНТЕРНЕТА и пословима у иностранству, огласи који се налазе на друштвеним мрежама /ФБ групе/. Свако може постати жртва.
- Неопрезним коришћењем друштвених мрежа
- Наравно да би могли да буду жртве трговине људима. Комуникација преко друштвених мрежа, лоша процена при упознавању различитих људи чини их потенцијално жртвама
- Због претеране употребе друштвених мрежа, где несвесно остављају своје податке, сматрам да се излажу великом ризику
- Поједини ученици не користе интернет на прави начин и приступају разним сајтовима и дописују се са многима које и не познају
- Ако верују непознатим људима, а и путем контаката са непознатим људима путем друштвених мрежа
- Ученици су потенцијално изложени ризику пре свега као корисници друштвених мрежа и немогућности да увек препознају ризик.
- Да, изостајањем са наставе, коришћењем друштвених мрежа, слањем и објављивањем фотографија.

- Могли би пошто несмотрено остављају податке и слике на друштвеним мрежама а често се и састају са особама које су упознали преко интернета

Огласи у вези са пословима

- Да, понудама за посао у иностранству – манекенство, угоститељство и слично које нису проверене и транспарентне
- Могу у случају неедукативности због све вештијих и примамљивијих понуда
- Могу када почну да раде у кафићима, кафанама
- Могу да буду потенцијалне мете усред жеље да олако остваре своје пре свега материјалне потребе.

Мањак информација

- Да, свако је у ризику да буде жртва па и моји ученици. У стању су да провере информације, али су начини све перфиднији и бојим се да лако и најинформисанији могу да западну у проблем.
- Могу, уколико нису упознати са догађањима у свету и држави у којој живе.
- Могу из разлога што су свесни да у својој земљи не могу да нађу посао и зато на разне огласе конкуришу а многи од њих су превара
- Да јер не знају довољно о безбедности на интернету и сви желе да раде у иностранству.
- Незнање је ризично само по себи.
- Могу, јер су малолетни и имају поверења у одрасле и често не знају да препознају опасност.

Одлазак на непозната места

- Одлазак на места која су им непозната, уколико излазе на места, ван њиховог становања
- Можда приликом путовања у иностранство
- Опасност настаје кад отпутује негде
- Ризик увек постоји. Недовољна контрола родитеља, друштвене мреже, порложност болестима зависности, емотивна нестабилност, медеији у ширем смислу
- Да свако би могао постати жртва, нарочито млађа популација. Бројне су такве ситуације: екскурзије, излети, туристички обиласци, изласци у ново друштво, различите посете

Развојних својстава младих

- Да, млади су и лакомислени

- Ако се нађу у кругу непознатих људи и ако се без икакве резерве упусте са тим људима у контакт.
 - Мислим да су ученици виших разреда у ризику јер су у том периоду поведљиви и самим тим „пожељни“ за многе незаконите радње.
 - Да јер постоје честа погрешна уверења која се пласирају путем интернета и која могу подстаћи младе да постану жртве трафикинга (нпр. Лако је наћи посао у иностранству ако знаш „праве људе“)
 - велике наде и очекивања да могу да постану познати у свету моде на пример, од ученика направити лаку мету да поверује у слаткоречивост да могу преко ноћи да буду успешни
 - Сви могу да буду у ризику. Посебно млади. Имамо ђаке путнике тако да срећу велики број људи а такође млади остају касно по ноћи.
 - Млади су због незрелости и неинформисаности увек лакше врбовани, налазе се у периоду када размишљају о одласку у иностранство, ради школовања, посла...верују свакоме само да би отишли
 - Узрасно су подложни манипулацији; да лаковерни су- мисле на брзу зараду, пинк, фарма и гранд звезде их инспиришу; да - свако може бити жртва јер су лаковерни и често иду за бољим животом који може постати ноћна мора; да у потрази за послом и бољим животом у иностранству; не- мала смо средина међусобно се познају и доста
 - Сигурно је да доста људи не зна у којим облицима постоји трговина људима. Сви су у ризику, нажалост. Почев од ризика упознавања преко друштвених мрежа до киднаповања деце приликом повратка из школе.
- 3. У вези са позицијом наше земље у погледу порекла или дестинације жртава трговине људима испитаници су дали следеће одговоре: порекло 32/53%, дестинација 10/17%, порекло и дестинација 8/13%, транзит 3/5% и непознато 7/12%**

Своје одговоре испитаници су поткрепили следећим изјавама:

Земља порекла

- На ширем балканском подручју, мислим да је углавном у питању подручје порекла
- Верујем оба, али у већој мери земља порекла. Србија је земља сиромашних, необразованих и све више болесних људи; ти проблеми се решавају одласком из земље и зато је опасно.
- због економског стања, на основу натписа медија и опште економске сарадње
- земља порекла јер је сиромашна
- због недовољне информисаности становништва, али и сиромаштва
- земља порекла јер сам чула за случајеве где управо због жеље да успеју, млади људи поверују да неко стварно жели да им помогне, убрзо, на жалост, буду искоришћени
- Има озбиљних индикација да се највише деце из Србије и Русије преко агенција за усвајање буквално продаје богатим појединцима у Европи у ширем смислу, чак да постоји организован криминал под плаштом „легалних“ агенција, са седиштем изван Србије, али са домаћим „колаборационистима“.
- Сматрам да је Србија земља порекла жртава трговине људима. Ми смо земља која је погодна тло због честих ратова, несрећене државне ситуације, криминалних група.
- Србија је више земља порекла жртава трговине људима. На основу неких чланака које сам прочитала и емисија.
- Србија је земља порекла. Девојке одатле се користе као робље по борделима истока и запада.
- Србија јесте земља порекла у оквиру које се одвија интерна трговина људима. На основу података које пружају организације које се баве превенцијом и заштитом жртава трговине људима и на основу информација које пласирају медији.

Дестинације

- Дестинација, у другим земљама са слабијим економским стањем је заступљеније
- Дестинације жртава - због великог броја сиромашних људи жељних бољег живота;
- Отимају мигранте, узимају им органе
- Србија је још увек патријархално подручје
- нема оравнх система, јасних и некорумпираних облика

Порекла и дестинације

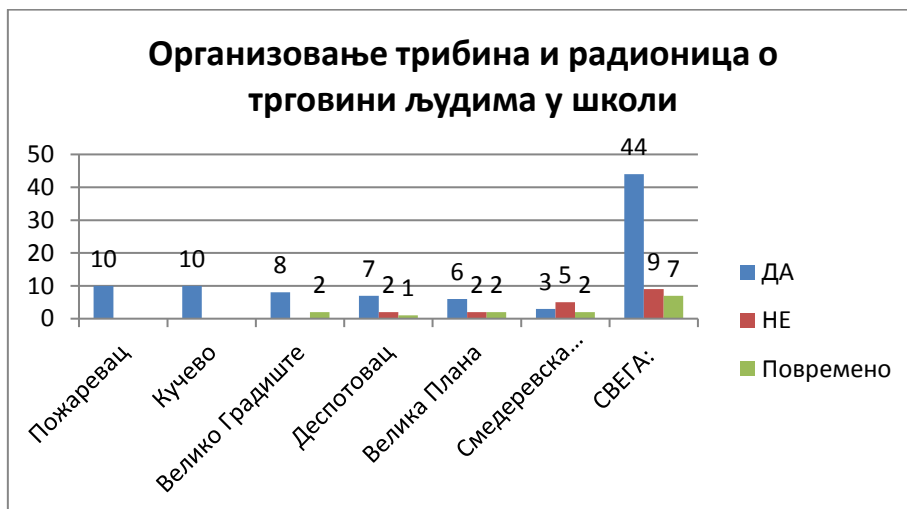
- сматрам да је и земља порекла и дестинација; последњих година све више земља порекла;
- може бити и једно и друго

- и једно и друго, познати су случајеви жртава из Румуније, Македоније...Рускиње су радиле као робље у нашој земљи, али има и наших жртава у страним државама
- На основу броја жртава 2015. 77,5% су били држављани и држављанке Србије.
- Оба. Медији, изјава људи
- На основу података из средстава информисања и са трибина које се сваке године одржавају у нашу школу

Транзитна земља

- у веома малом броју случајева земља порекла углавном је транзитна земља;
- Због географског положаја, раскршће између истока и запада, великог броја миграната са истока.
- Првенствено транзитна држава али и држава умереног порекла
- Транзитна рута, обзиром на званичне податке

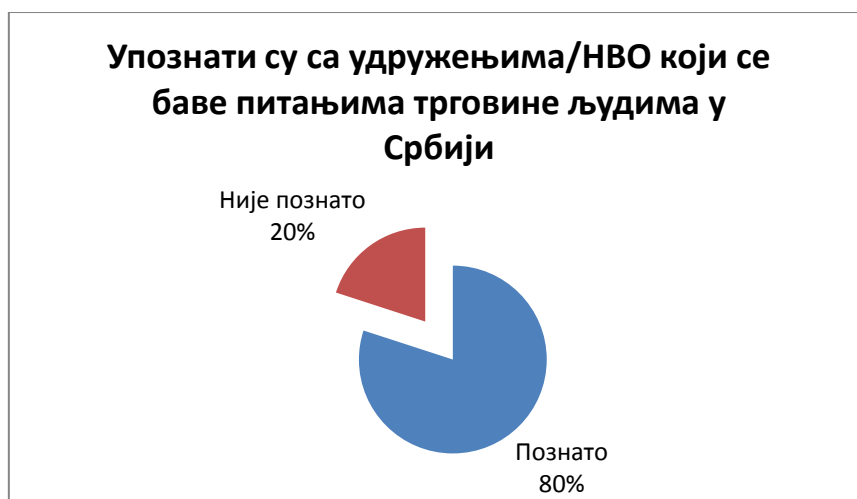
4. Информације о организовању трибина и радионица о трговини људима у школи има 44/73% испитаника, 9/15% нема информације, док 7/12% истиче да постоје повремено.

Испитаници су навели следеће податке о организовању трибина и радионица:

- Сваке године раде са првим разредом. Организује их полицијска управа. Раније су долазили из НВО
- Организује се поводом 18. октобра, Европског дана борбе против трговине људима. Предавач је био инспектор МУП-а Недељковић Петар
- Стручни сарадник у сарадњи са другим институцијама
- ПУ Пожаревац, обавезно пред екскурзију
- Црвени крст-Голубац, Професори на часовима ГВ, Понекад је тема третирана на ЧОС
- Одржане су радионице - организовао педагог школе;
- НВО Астра, НВО Атина, Београдски центар за заштиту људских права
- Пре неколико година држане су радионице на ову тему.
- Јесу, више пута. Свет речи у сарадњи са Астра организацијом. Педагог и психолог школе сваке године кроз наставу психологије и грађанског васпитања, кроз пројекат који су реализовали наставници наше школе.

5. Већина испитаника 48/80% има сазнања о невладиним организацијама које се баве превенцијом и/или заштитом жртава трговине људима, до 12/20% не поседује информација

Наведене су: Астра, Црвени крст, Свет рачи, Сигурна кућа, Анти трафикинг мрежа, НВО Негра, Фемина, Београдски центар за заштиту људских права, СОС телефон, Школски тимови.

6. Са тврдњом многи млади желе да оду из Србије слажу се сви испитаници и сагласни су да за њих постоји опасност од трафикинга

- Можда уколико преко сумњивих, непроверених контаката путују.

- Проналаском посла у фирми или агенцији /приватне или мале агенције/
- Да, процес сналажења у новој земљи изискује обезбеђивање егзистенције што их може одвести у експлоатацију
- Трафикинг је реална опасност за младе који желе да оду из земље. Поставља се питање ко им помаже у одласку, где иду, чиме ће да се баве.
- Све зависи од тога какав план за одлазак тамо имају, како су се снашли
- Постоји опасност. Могу да буду преварени лажним обећањима.
- Постоји. Зависи од начина на који одлазе, да ли је то члан породице, нека организација, колико познају, проверавају особе.
- Уколико нису информисани под којим околностима одлазе
- Познавање језика је битно, окружење такође. Коришћење друштвених мрежа свести на минимум.
- Млади у Србији су лаковерни и наивни. Не проверавају фирме или огласе за посао већ само размишљају да оду из Србије
- Постоји због примамљивих пословних понуда које могу да буду лажне
- Постоји. Без новца, без заштите од стране родитеља могу да постану жртве
- Могу да добију примамљиву понуду за рад у иностранство, а онда им одузму пасош и терају на неплаћени рад
- Већина одлази у потрагу за бољим животом и прихвата све што се понуди, а неки од тих послова могу бити и параван за трговину људима.
- Мислим да постоји и да више нигде није сигурно
- Опасност постоји преко тзв. агенција за запошљавање у иностранству
- Понуде за посао лажних предузећа
- Необавештеност, сарадња са агенцијама које организују одлазак
- Често одлазе преко агенција на нету (непроверених) у иностранство
- Наравно, најризиичнији су лажни огласи
- Постоји уколико дођу у додир са наркотицима или проституцијом. Могуће је и приликом добијања пасоша, виза итд.
- Мислим да постоји веома мала опасност јер на жалост већина тих младих људи су интелектуалци и паметне особе које о томе воде рачуна;
- Млади лакше склапају познанства, спремнији су на изазове.
- Опасност од трафикинга је увек присутна и мислим да није везана само за оне који желе да оду из Србије.
- За високо образоване људе постоји мала вероватноћа за то.

- Наравно да постоји опасност јер млади често не умеју да препознају трафикинг, као комплетан феномен, и због неискуства не могу да процене ко их „врбује“и шта би у одређеном конкурсном огласу могло да изазове сумњу.
- Жеља за бољим животом, лакшом зарадом, „газдама“ се остављају путне исправе (пасош)и не постоји начин да се земља у којој се лице затекло напусти.
- Током студирања због слабе финансијске ситуације, или тражења посла, лака и брза зарада, одлазак на путовања, авантуре
- Не мислим да постоји опасност јер излазе из земље јер могу да постану жртве и у својој земљи

8. Наши испитаници би младима који се спремају да оду у неку страну земљу дали следећи савет:

- Да провере за кога раде, смештај, како су дошли до посла.
- Да преиспитају да ли им се нуде послови који на било који начин експлоатишу.
- Пре него што оду требало би да провере тачност података које су добили о послодавцу, доступне податке и евентуално искуства запослених.
- Где одседају. Да ли су то проверене особе. Да ли постоје докази о послу који ће радити, неки уговор или препорука.
- Да консултују некога ко је већ отишао да ли постоји организација под чијим окриљем иду и да провере особе са којима ће бити у контакту.
- Послодавца, да прочитају на интернету све о граду или месту где одлазе, да се информишу о друштвено-политичкој ситуацији у тој земљи
- Да размисле да ли то стварно желе, да провере фирму, да воде рачуна о својим путним исправама
- Да добро провере, консултују амбасаду наше земље, пријатеље у тој земљи.
- Одлазак по препоруци блиских људи, о одласку да обавесте родитеље и рођаке и да буду стрпљиви.
- Статус државе у дипломатским представништвима, обратити се служби за запошљавање, распитати се о српским конзулатима у тим државама.
- Никако без подршке особа познатих који већ живе и раде у тој земљи и обавезна провера фирме преко надлежних институција.
- Сигурност документације, сигурност и валидност фирме за коју би требало да раде као и положај људи код којих би требало да живе-раде.
- Да заједно са родитељима и организацијама које се тиме баве провере потенцијалне послодавце.

- Правну регулативу-везану за боравак, локалну заједницу
- Статус(легалитет) агенција и других посредника који „помажу“ при одласку у иностранство...да проверавају статус и то у страним, поузданим дипломатским и социјалним државним институцијама
- Ко их води, да ли је организација регистрована за обављање делатности, да ли је неко већ био и каква су његова искуства; код кога иду, ко им нуди посао, да ли је у близини неко кога познају дуго времена; поузданост особе за контакт и фирме за коју ће радити, код кога ће боравити; друштво, културу, друштвене вредности, закони законске регулативе; познавање оног преко кога одлазе и за кога ће радити; да се добро распитају где и код кога иду да не дају своја лична документа - пасоше и да обавесте родбину где тачно иду; где се и са ким састају; да провере где и са ким путују; да оставе родитељима копију пасоша у случају да им се нешто деси; да обезбеде неки вид потврде - уговора где иду и шта би требало да раде као вид гаранције послодавца; ником не давати пасош и копију пасоша оставити родитељима.
- Никада и никако се не одвајати од докумената, прикупити контакте амбасада Србије у страним земљама, што боље се информисати о послодавцу
- Да увек буду спремни да заштите себе и друге од уласка у ланац трговине људима и да развију сензибилитет за потенцијалне начине врбовања будућих жртава.
- Да добро провере где одлазе, тј. код кога, уколико млади одлазе због школовања треба контактирати факултет и да ли су на списку студената, а ако одлазе због посла проверити да ли та фирма постоји, тражити уговор о раду и не предавати лична документа трећим лицима.
- Ко стоји иза било каквог пројекта и да ли је нпр. удружење регистровано.
- Адресу, референце, коментар они који су већ користили услуге те организације преко које одлазе
- Да не верују огласима, поготову на друштвеним мрежама које нуде брзе и лаке зараде
- Са данашњом технологијом је ношто лакше прикупити податке о фирми преко које желе да оду, клонити се непознатих, бити уз блиске пријатеље, чувати пасош код себе
- Код кога иду (идентитет и кредибилитет особе или институције какви су услови под којима ће радити или студирати, која су њихова права и каква је заштита те земље, да имају уговор о раду, да имају бројеве телефона коме ће да се обрате у случају опасности, да чувају пасоше, да копију чувају -да провере поузданост агенције, посла, особе
- Не знам. Много је сценарија за њихов одлазак.

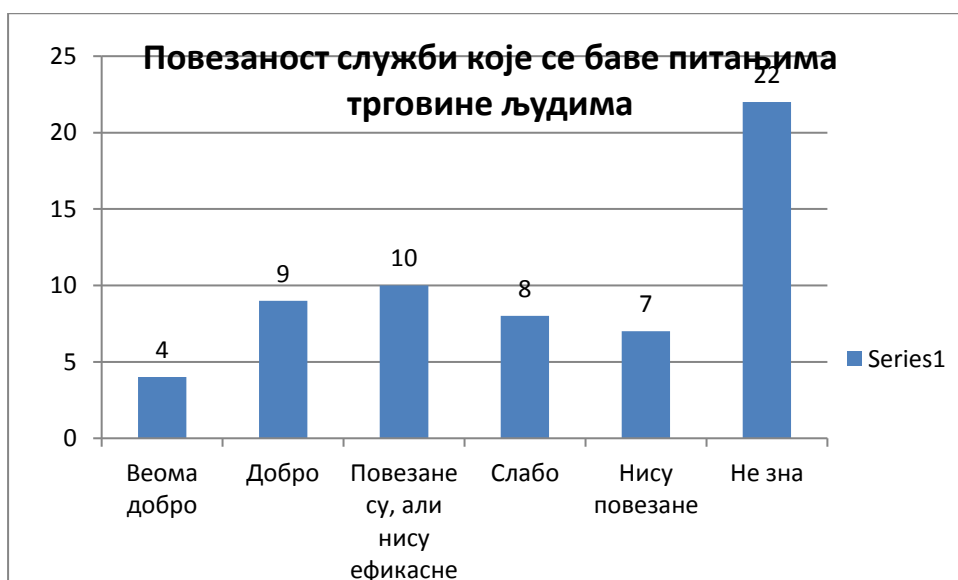
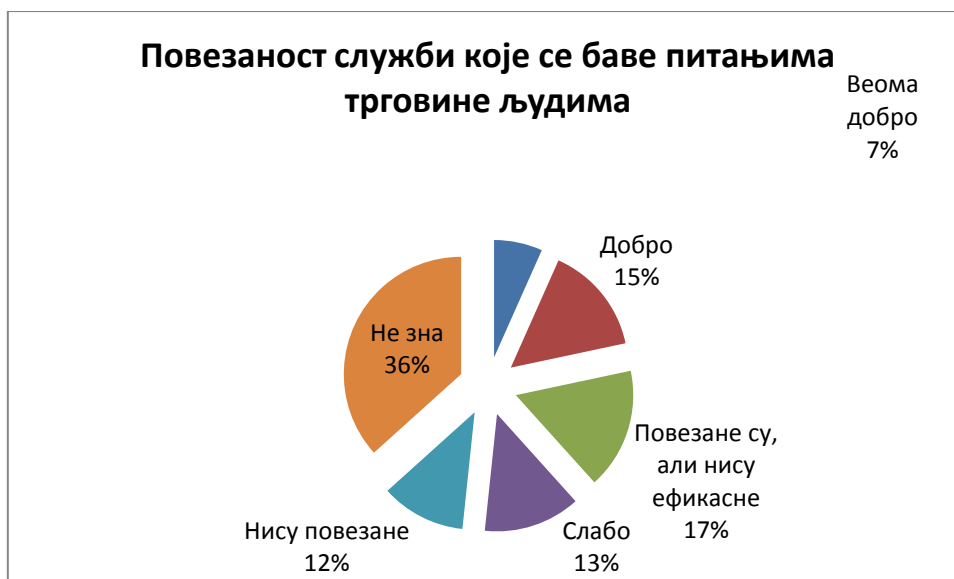
9. Већина испитаника 57/95% има сазнање о државним институцијама које су надлежне за спречавање, кажњавање и заштиту од трговине људима, док троје није информисано.

Сматрају да су то:

- МУП - Министарство унутрашњих послова на првом месту, али су све друге институције у обавези да указују и едукују младе по овом питању!
- Центар за социјални рад
- UNHCR, UNODC и IOM за борбу против трговине људима,
- Служба за координацију заштите трговине људима
- АСТРА
- Здравствене установе
- Изворе /људе/ и организације од којих су добили информације или посао
- Министарство правде
- Министарство за рад,
- Министарство правде,
- Министарство просвете и образовања
- Влада РС,
- Савет за борбу против трговине људима,
- Центар за заштиту жртава
- ОСЦЕ
- Разне невладине организације
- Полиција, судови
- Правосуђе, тужилаштво
- Превентивно могу школе, медији и адекватне НВО.
- Савет за борбу против трговине људима
- Све институције које се баве образовањем и васпитањем
- Царинска служба

10. Колико су те институције повезане и ефикасне?

Веома добро	Добро	Повезане су, али нису ефикасне	Слабо	Нису повезане	Не зна
4/7%	9/15%	10/17%	8/13%	7/12%	22/36%

Коментари испитаника:

- Ефикасне ако се сваки случај и сумња пријаве благовремено
- Изузетно су повезане и ефикасне
- Мислим да су повезан и ефикасне
- Јесу повезане, али мање ефикасне
- Повезане јесу, колико су ефикасне не знам.
- Ради се на њиховом што већем повезивању уговорима и споразумима о сарадњи
- Повезане су али у погледу неефикасности - много се прича, још више обећава и све остаје у теорији ;

- Вероватно не довољно пошто се редовно може слушати о нестанцима или експлоатацији људи свих животних доби
- Лоше су повезане
- Мислим да не постоји адекватна сарадња свих институција задужених за овај проблем.
- Мислим да нису уопште повезане, а нисам компетентна да говорим о ефикасности
- Мислим да се још увек ради на повезивању;
- Сматрам да су ове институције слабо повезане и ефикасне. Спорост и бирократија их спречавају у раду.
- Мислим да су прилично неповезане
- Надам се да јесу
- Ни мало, брину се о себи;
- Не знам. Многа сведочења и случајеви на нету говоре у прилог мишљењу да ствари нису постављене на своје место. Ако је и једна прича о системској корупцији тачна и то је превише (а у спрези са крими-организацијама). Сигурно је да трговина људима у нашој земљи нема ни близу квалитетан третман (правни), јер се о томе, сигурно, толико тога не зна.
- Не могу да проценим
- Немам информацију о овим институцијама.
- Нисам сигуран да су повезане и ефикасне а требало би да буду, као и да чешће организују трибине на ову тему
- Нисам сигурна да сам упућена у ту проблематику
- Нисам сигурна колико су ефикасне
- Потребно је још више унапредити сарадњу државних органа као би се побољшало препознавање и идентификација жртава трговине људима и још више развијати свест грађана и медија о проблему који се зове трафикинг.

ТРГОВИНА ЉУДИМА У СВЕТЛУ АКТИВИСТА И ЗАПОСЛЕНИХ У ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА

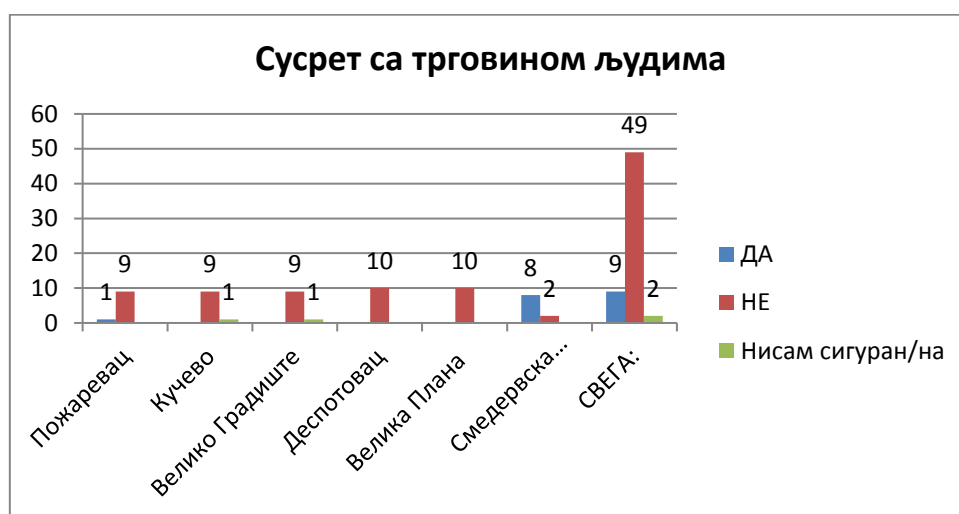
РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА ЗА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА

1. Истраживањем су обухваћени представници организације цивилног друштва из различитих области.

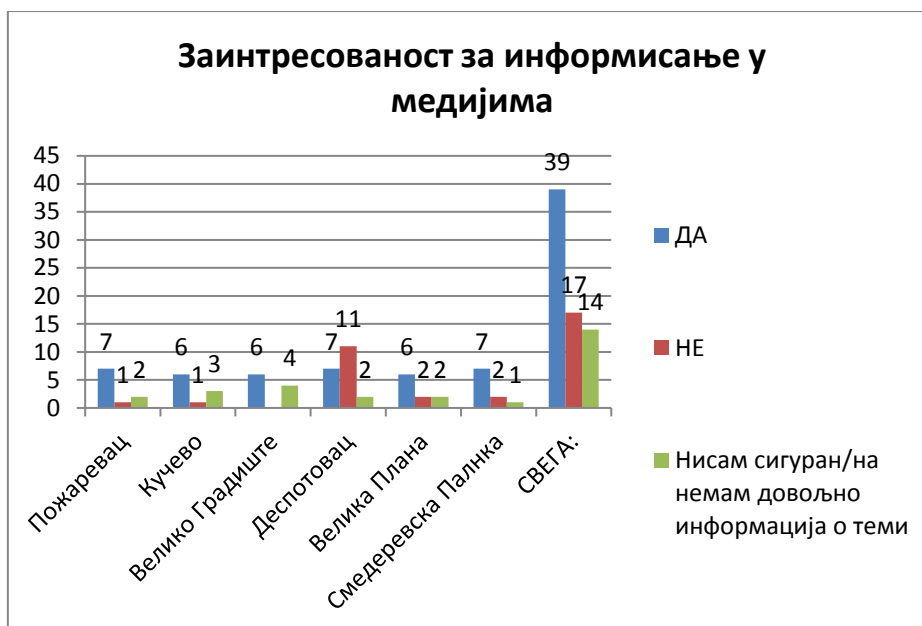
- Организација младих и за младе
- Казнено –поправни завод за жене
- Друштво церебралне и дечје парализе Пожаревац
- Едукација-образовање
- Едукација и превенција у области здравља жена
- Едукација омладине и организација омладинских активности у циљу превенције различитих облика понашања
- Заштита дечјих права
- Заштита здравља омладине
- Заштита права жена, родна равноправност
- Медији, медијска писменост, култура
- Медицина,
- УГ „Тополовчанке“
- УГ „Е- таленат“
- Црква
- Удружење старих уметничких заната и домаће радиности
- Млади и слободно време
- Образовање и подршка младима у развоју и очувању менталног здравља
- Инклузија деце и младих
- Рад са маргинализованим групама(Роми, жене, деца)
- Развој и едукација омладине
- Ромска организација „Амародром“
- Рурални развој и положај жена
- Рурални развој ЛАГ
- Социјална заштита

- Социјална политика
- Социјално хуманитарна област
- УГ НАСЛЕЂЕ
- УЖ - златне руке Ресаве
- Хуманитарна област
- Црвени крст

2. Већина испитаника 49 (82%) није имала удосадашњемрадуслучајеветрговинељудима, док је такво искуство имало 9 (15%) испитаника.

3. О својим интересовањима за праћење теме трговине људима у медијима већина испитаника 39 (56 %) је истакла да прати појаву, 17 (24%) да не прати, а 14(20%) да нису игурни и да немају довољно информација о теми.

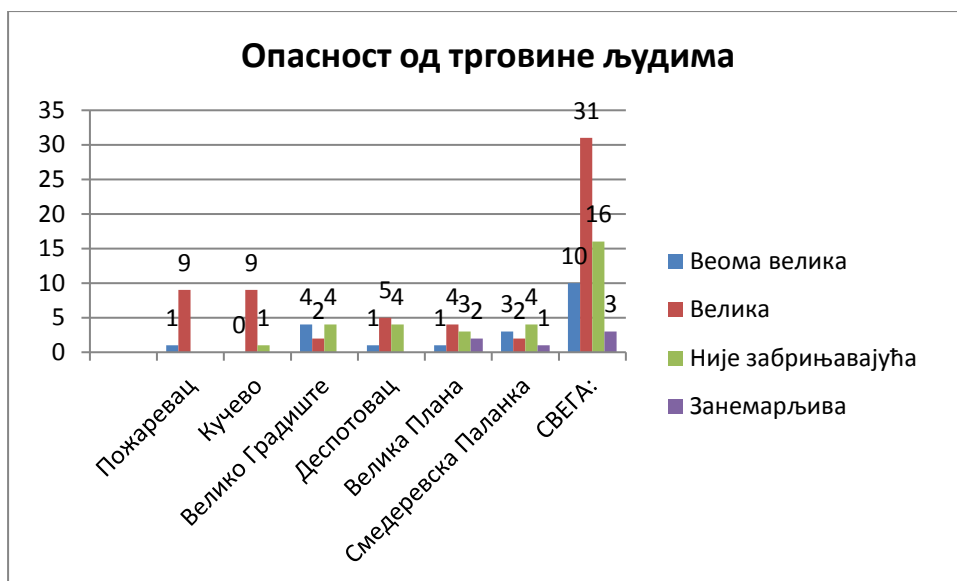
4. Сви испитаници су дали своју дефиницију трговине људима и на тај начин показали да им је ова појава јасна. Дајемо оригиналне дефиниције, пошто свака представља специфични приступ.

- Облик модерног ропства
- Поступак поробљавања особе мимо њене воље путем преваре, насилног задржавања и претњи уз њихову експлоатацију
- Злоупотреба људских живота и угрожавање њиховог социјалног стања
- Насилно или манипулацијом одузето право људима на живот и слободу и присилно располагање њиховим поступцима и животима – отимање деце, људи, продаја органа, присиљавање на рад, проституцију
- Злоупотреба права, куповина људи и даље манипулисање
- Коришћење људи као робова, одузимање слободе кретања, присиљавање на криминал, проституција све у циљу стицања нелегалне зараде
- Свако угрожавање и спречавање нечијих слобода да се слободно крећу и раде, а да неко из тога извлачи материјалну корист и новац
- Највећи и најпрофитабилнији глобални криминал у рангу са наркотицима, оружјем и прањем новца.
- Подразумева остваривање профита кроз отимање, ропство и експлоатисање људи лице може имати трајне трауме и оштећења
- Кривично дело врбовања, превозења, продаја, принуда рада за корист других;
- Отимање деце жена и мушкараца и прибављање против правне користи;
- Навођење лица да се бави било каквом активношћу без своје воље;

- Одузимање слободе, киднаповање, одвођење у иностранству нуђењем послова;
- Продаја деце зарад брака, продавање деце породицама без деце;
- Продавање услуга под принудом другог лица;
- Када се експлоатишу људи за новац
- Малолетна проституција, деца која просе
- Жене које се баве проституцијом
- Када продају девојчице родитељи те деце
- Када постоји лажни оглас па врше трговину људима
- Коришћење људи у сврху зараде новца, њиховог рада, удаја без сагласности и тд.
- Када малу децу терају да просе, када жене морају да раде за неког проституцијом, прошњом
- Када жене се јаве на оглас за посао па оглас није истинит
- Када постоје уговорени малолетнички бракови и када се родитељи договоре за цену девојке, девојчице. Трафикинг у обављању послова и сл.
- Трговина деце за новац, за проституцију
- Злоупотреба људских права ради стицања материјалне добити
- Трговина људским животима у циљу стицања профита
- Трговина људима у циљу експлоатације
- Невољно и против своје воље бављење неким активностима, продаја људи у бело робље, трговина органима
- Искоришћавање људи на нелегалан начин
- Глобални проблем који погађа све земље, то је продаја и куповина људи у циљу њихове експлоатације. Циљ је остваривање велике зараде.
- Превоз људи преко границе и/или њихово искоришћавање против њихове воље за новац који они не добијају
- Злоупотреба људи, малтретирање и коришћење некога за своје потребе и ради своје користи
- Искоришћавање људи и органа за новац
- Врста ропства где појединци профитирају искоришћавањем других
- Отимање људи за проституцију и органе,
- Продаја људи,

- Злочин,
- Размена људи за новац, присилни рад у проституцији, обманом.
- Коришћење деце у прикупљању новца, жена за проституцију,
- Присиљавање на проституцију,
- Криминална појава заснована на искоришћавању других, уз помоћ насиља, преваре, отмице....
- Трговина људима је куповина и продаја људи у циљу њихове експлоатације /принудног рада, проституције/
- Експлоатација људи у циљу зараде
- Крађа беба, девојака, операција вађења органа
- Куповина, продаја или отмица неке особе ради остваривања користи новчане или физичког искоришћавања
- Присиљавање људи да раде нешто што не желе зарад интереса других људи
- Искоришћавање људи у сваком смислу
- Експлоатација људи /било које врсте/, укидање основних људских права у циљу стицања користи/добити.
- Отимање људи без њихове воље и продаја у робље
- Високо профитабилна и ниско ризична делатност криминалних организација која се односи на психофизичку експлоатацију људских бића.
- Глобални проблем који погађа земље у транзицији. Продаја и куповина људи у циљу њихове експлоатације, а то подразумева употребу силе, претње, преваре, злоупотребу тешког положаја жртве.
- Свака врста својине над јединком или групом људи смештена у контекст трговинске размене зарад користи

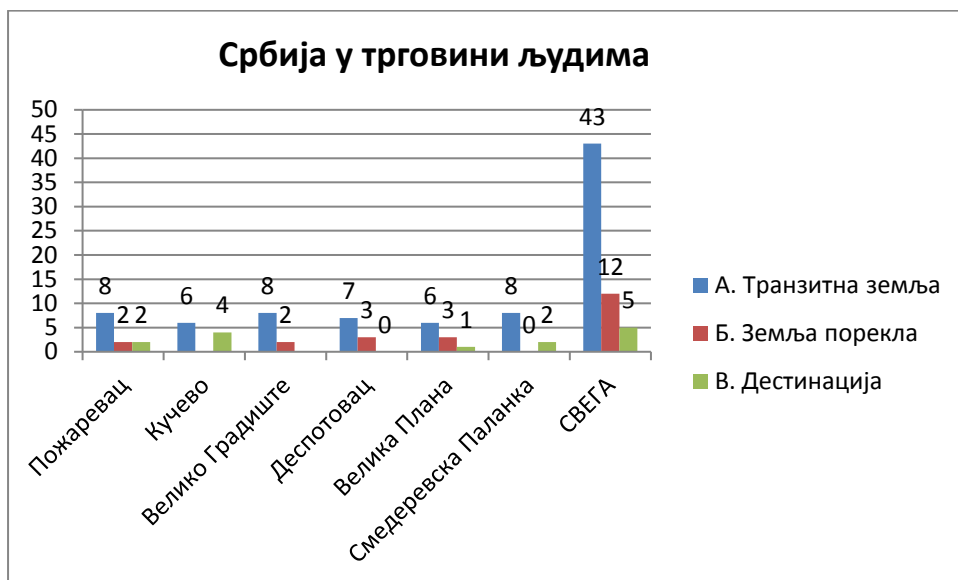
5. Опасност од трговине људима испитаници су проценили као веома велику /10/ и велику 31, тако да је у збиру 41 (68%) испитаник проценио да опасност постоји, док њих 16 сматрају да није забрињавајућа, а троје да је занемарљива.

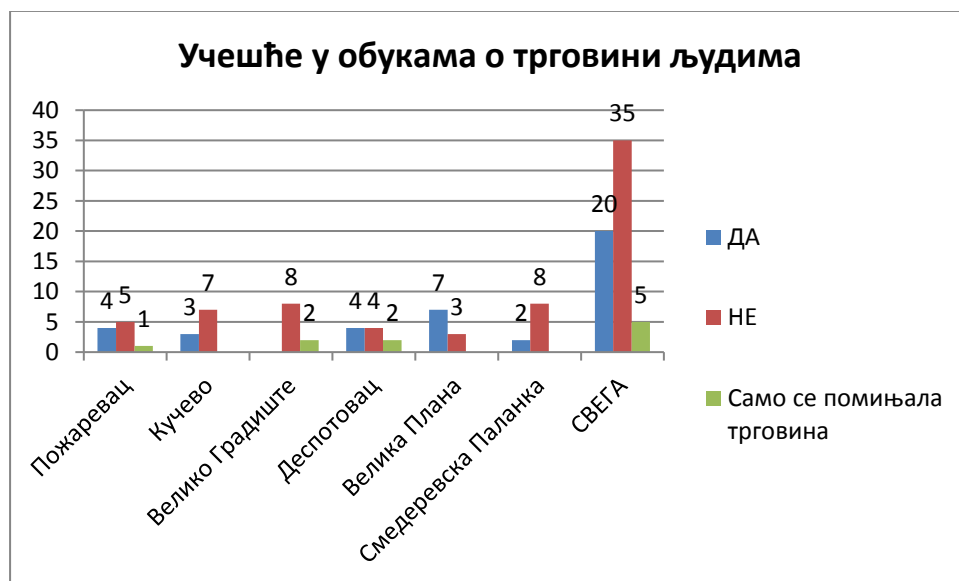
6. Испитаници мисле да су угрожене следеће категоријама грађана:

- Девојке, девојчице и жене
- Деца, посебно -деца без родитеља, деца без родитељског старања
- Омладина, Здрави млади
- Новорођене бебе,
- Материјално угрожени – сиромашни, незапослени
- Избеглице;
- Лаковерне особе
- Малолетна деца из социјално угрожених средина и из сиромашних продица;
- Запостављени у детињству
- Ментално оболели, Особе са менталним сметњама
- Омладина и социјално угрожени
- Особе које желе преко ноћи решити егзистенцију;
- Особе на улици
- Рањиви – деца, болесни, сиромашни, стари, људи без посла, инвалиди
- Роми
- Сматрам да не постоји профил људи који су највише заступљени, мислим да то може бити било ко
- социјално маргинализоване групе, жене, деца

7. Испитаници сматрају да је Србија земља транзита кроз коју жртве пролазе на путу ка другој дестинацији 43 (72%), да је земља порекла - земља одакле потиче велики број жртава 12 (20%) и да је дестинација 5 (8%).

8. Чланови организација цивилног друштва имају различита искуства у вези са едукацијама у области трговине људима. На трибини, семинару или обуци о трговини људима било је 20, а петоро је било на обукама где се само спомињала трговина људима. Можемо сматрати да је 25 (42%) испитаника било укључено у обуке, док 35 (58%) нема такво искуство.

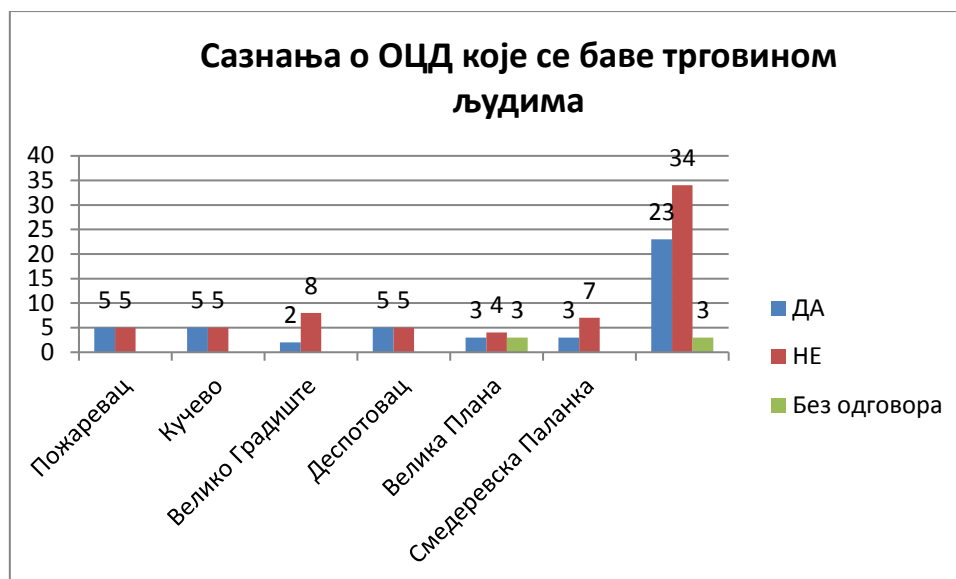
Обуке су организоване у претходних пет година. Последња обука је била 2017. Године. Организатори обука су били:

- Удружење грађана "Свет речи" из Велике Плана
- Црвени крста - обележавања дана борбе против трговине људима
- МУП – 18. Октобар Дан трговине људима
- На факултету - трговина људима као кривично дело;
- Радио Бум 93
- Егзит
- Радионица ромске женске мреже
- Астра

9. Већина испитаника има одређена сазнања о институцијама које су укључене у борбу против трговине људима у Србији. Наводе:

- ОЦД
- Астра.
- БИА
- Здравство
- Министарство за рад и социјална питања
- Нека радна група при министарству рада
- Полиција
- Удружења за борбу против насиља
- Суд
- Тужилаштво
- Центар за социјални рад
- Црвени крст
- Школе

10. О домаћим организацијама цивилног друштва које се баве превенцијом, сузбијањем и/или заштитом жртава трговине људима већина испитаника 34 (57%) не зна, док је 23 (38%) упознато.

Испитаницима су познате следеће организације: Астра , Црвени крст Србије, Сигурна кућа, Аутономни женски центар, Удружење правника за људска права, -ПревентНовиСад, "Свет речи" , Атина

- 11. Испитаници сматрају да организације цивилног друштва могу имати различите улоге у борби против трговине људима, од превентивне, преко откривања трговине људима и помоћ жртвама, до пружање подршке у фази укључивања жртве у друштвени живот и рад.**

Превенција - повећава се свест и опрезност
• Иницирање акција и кампања • Сензибилисање шире јавности о проблему трефикинга • Да оснажује и едукује становништво како да се понаша • Израда и уважавање правилника за сарадњу, размену активности у борби • Обука становништва како да препознају проблем, обучавају; • Трибине, обуке... • Кључна улога у подизању свести циљне групе • Пружањем подршке и информисањем • Да кроз семинаре и акције информишу што више људи • Да подижу свест људи о проблему, да информишу • Невладин сектор васпитно апелациони утицајем на јавност

- Веома је важна у процесу информисања, едукације, битан су фактор умрежавања против овог кривичног дела
- Потенцијално велика улога у медијима, трибинама, скуповима
- Што виши степен едукације грађана, држање семинара, трибина ради информисања, као превентиве, ако већ буде касно пружање помоћи у реалним обукама, што је више могућа
- Отворено причају о том проблему
- Подизање свести о самом проблему
- Кампање за стоп трговини

Помоћ у откривању жртвама трафикинга

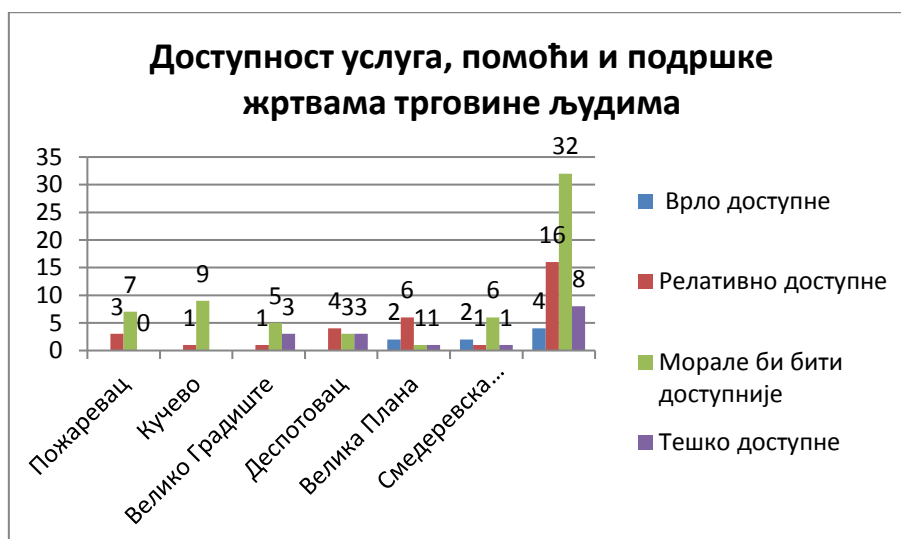
- Размена информација са терена
- Пријава, помоћ држави, упућивање на друге помоћи
- Да помогну женама и деци да пријаве
- Да пријаве, упуте на друге институције
- Невладине организације би требало да сарађују са државним институцијама како би заједно дошли до сузбијања проблема
- Сарадња са међународним организацијама у случајевима откривања и пријављивања
- Помоћ одговарајућим институцијама
- директни контакт са државним органима задуженим за решавање
- Помоћ при откривању ланаца трговине – правна помоћ
- Указивање државним органима на потенцијалне жртве као и њихово збрињавање.

Помоћ жртвама трафикинга

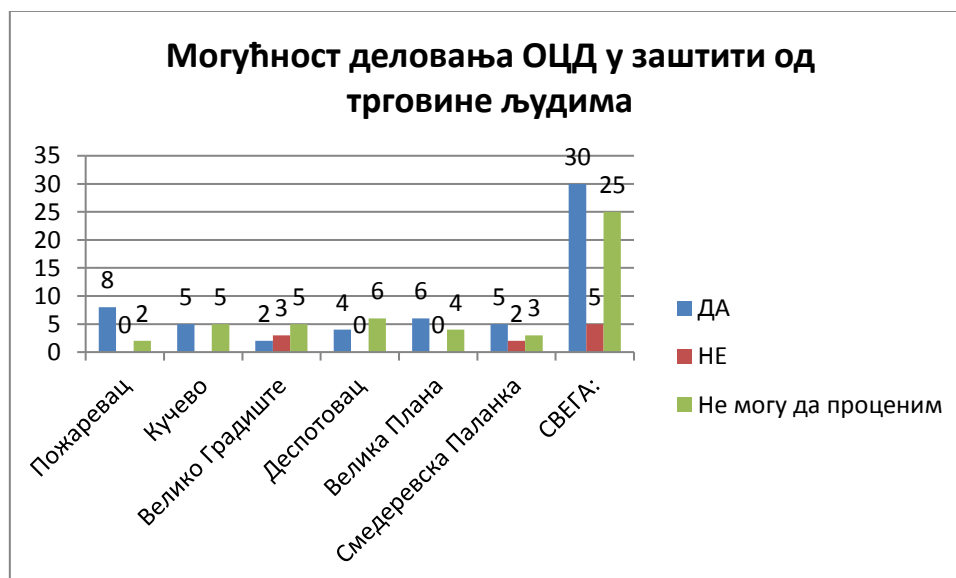
- Откривање, идентификација и пружање подршке жртвама трговине људима,
- Физичка заштита, привремени смештај, сигурно склониште, материјална средства
- Прихватање жртава
- Правна помоћ и подршка
- Психолошко саветовање, групне терапије, укључивање у социјалне токове, психолошка подршка у превазилажењу трауме
- Радионице са жртвама кроз пре тога пружене обуке, едукативна помоћ
- Подршка у праћењу кроз институционалне процедуре
- Дошколовање и запошљавање
- Здравствена, медицинска, терапеутска

- Психолошка подршка уз програме рехабилитације и реинтеграције у живот социјалне заједнице

12. О доступности услуга испитаници мисла следеће: да су врло доступне 4 (7%), да су релативно доступне 16 (27%), да би морале би бити доступније 32 (54%) и да су тешко доступне 8 (14%).

13. О могућностима за активнији ангажман ОЦД у превенцији трговине људима и подршци жртвама и веће деловања ОЦД испитаници мисле да може више 30 (50%), да не може више мисли 5 (8%) испитаника и не може да процени 25 (42%).

14. О извештавању међународним институцијама о трговини људима у нашој земљи 50% испитаника не зна, а остали испитаници мисле да то ради:

- Агенција за борбу против трговине људима

- АСТРА
- Амерички стејдепартмент
- МУП
- Центар за социјални рад
- Црвени крст
- Сва министарства у делу испуњавања акционог плана за придруживање ЕУ.

О Удружењу грађана "СВЕТ РЕЧИ"

www.svetreci.org.rs

fb page: SVET RECI

fb group: Svet reci

instangram: Svet _reci

УГ „СВЕТ РЕЧИ“ је невладино, непрофитно удружење основано 25.9.2008.године ради остваривања циљева у областима : рад са младима (нарочито девојкама), родна равноправност, превенција насиља, трговине људима; едукативни програми, културни живот, економско оснаживање, људска права, развој демократије и цивилног друштва, прекогранична сарадња и заштита животне средине.

Циљеви Удружења су: едукативно-превентивна подршка (нарочито девојкама) у остваривању родне, друштвене, радне, социјалне и друге равноправности, пружање психолошке подршке младима, едукација младих за активније учешће у превенцији свих врста насиља, трговине људима, едукација и сензибилизација запослених у институцијама за родни интерес, залагање за промоцију здравих стилова живота, залагање за унапређење културе говора, неговање лепоте говора као и побољшање друштвеног и културног живота.

МИСИЈА :Ми смо организација која заговара права младих кроз акције и политике које поштују људска права и достојанства младих, кроз организацију различитих креативних, едукативних и културно-уметничких активности ради подизања капацитета младих људи за изградњу заједнице засноване на принципима једнаких могућности, равноправности полова, активизму младих, изградњу личних компетенција и развој талената.

ВИЗИЈА: Млади у потпуности уживају права у својој заједници у којој образовање и младост јесу њени основни ресурси и покретачи позитивних промена.УГ "Свет речи" до сада је реализовало пројекте који се односе на области : превенција трговине људима,насиље у породици, сексуално и родно засновано насиље, родна равноправност и људска права,организовање књижевних вечери и перформанса инспирисаних животом и делом писаца и списатељица.

Резултати:

- ✓ преко 40 организованих књижевних вечери и перформанса
- ✓ неколико стотина сензибилизисаних младих људи за учешће у активностима (у 20 општина у Србији)
- ✓ створена мрежа волонтера у Подунавском, Поморавском, Шумадијском и Браничевском округу који ће у својим срединама радити на:
 - превенцији родно заснованог насиља и насиља у везама младих (радионице превенције на тему пол и род, родно засновано насиље, радионице о насиљу у адолесцентским везама, перформанси са

младима на локалном и међународном нивоу, снимање нискобуџетних филмова на ову тему, радионице са родитељима и децом/младима...)

- борби притив трговине људима
- борби против корупције
- борби против дигиталног насиља
- борби против дискриминације усмерене према представницима ромске популације ;
- направљен програм "Старији брат/сестра" за децу/младе који живе са самохраним родитељима,
- организовано 5 циклуса Школе родитељства за родитеље адолесцената/киња ,
- уведено бесплатно психолошко саветовалиште за адолесценте/киње и њихове родитеље;
- бесплатно саветовалиште за самохране родитеље и њихову децу,
- уведено онлине саветовалиште за адолесценте/киње,
- оформљена три Тима за вршњачку подршку у све три средње школе у Великој Плани,
- организован циклус радионица „Неки нови свет“-увођење технике форум-театра,обучен и покренут једини ТЕЕН телефон у Србији.

СТВОРЕНЕ МЕЃУНАРОДНЕ МРЕЖЕ МЛАДИХ:

- створена међународна мрежа волонтера (вршњачких едукатора) из 15 земаља са циљем подизања свести јавности и превенције трговине људима и илегалних миграција
- створена међународна мрежа вршњачких едукатора из 9 земаља са циљем подизања свести јавности и превенције родно заснованог и насиља у везама младих
- 37 младих из 15 земаља обучено за покретање сопственог бизниса и писање бизнис -планова,

АКТИВНО УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМУ ЕРАСМУС ПЛУС:

Наше Удружење је парнтер на пројектима:

Empowering Minorities

АСТ - Active Citizens of Today!

South - East Adriatic Dialogue

КЊИЖЕВНЕ ВЕЧЕРИ И КЊИЖЕВНО-УМЕТНИЧКИ ПЕРФОРМАНСИ:

У области културе и уметности, од 1999. године до сада, реализовали смо следеће пројекте:

- ✓ ИЗБЕГЛИЧКИ ЦИКЛУС У ПРОЗИ ДАВИДА АЛБАХАРИЈА
- ✓ Књижевно/уметнички перформанс „ФРАГМЕНТИ“ инспирисан животом и делом Ероса Алезја
- ✓ ПОТИСНУТО ЖЕНСКО ПИСМО - циклус од 6 књижевних вечери:
 - ПРЕИСПИТАВАЊЕ КЊИЖЕВНОГ КАНОНА проф др Биљана Дојчиновић
 - ПРОМОЦИЈА ИЗДАЊА ИК „Плави јахач“
 - ШТА СУ МУШКАРЦИ ЖЕНАМА ШТО ЖЕНЕ НИСУ МУШКАРЦИМА : проф.др Александар Јерков и Љубица Арсић
 - ПОЕЗИЈА РАДМИЛЕ ЛАЗИЋ, гост проф др Александар Јерков и Радмила Лазић
 - ЗАПИСИ И ПРИПИСИ МИЛИЦЕ МИЋИЋ ДИМОВСКЕ, гост проф др Александар Јерков и Милица Мићић Димовска
- ✓ СВЕ ШТО ЉУБИМО, СТВОРИЛИ СМО САМИ... Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Јована Дучића
- ✓ НЕ ГОВОРИ НИКОМЕ О МЕНИ, ЈА , СЕРАФИМ ТВОЈ ,ПРИВРЕМЕНА РАДОСТ Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Марине Цветајеве)
- ✓ АВАНГАРДА У ЉУБАВИ - мултимедијално вече љубавне поезије
- ✓ ЗАШТО ВОЛИМО ХЕСЕА -Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Хермана Хесеа
- ✓ САЊАР САМ -Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Оскара Вајлда)
- ✓ ИЗГУБЉЕНА ГЕНЕРАЦИЈА - Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Милоша Црњанског
- ✓ АНТИЋ У МЕНИ -Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Мирослава Антића)
- ✓ ТЕБИ ЉУБАВ ДАТИ - вече љубавне поезије
- ✓ ОНА КОЈА ЈЕ ЗАБОРАВЉЕНА – МИЛИЦА СТОЈАДИНОВИЋ СРПКИЊА - Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Милице Стојадиновић Српкињом
- ✓ ЖМУРИТЕ ЛИ,ИЛИ СЕ КРИЈЕТЕ? Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Антони де Мела
- ✓ ПАЛАНКА НЕ ТРПИ ИЗДВАЈАЊЕ, ОНА ТРАЖИ ПРИЛАГОЂАВАЊЕ Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Исидоре Секулић
- ✓ ОНА КОЈА ЈЕ ЗАБОРАВЉЕНА – МИЛЕВА МАРИЋ АЈШТАЈН -Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Милеве Марић Ајштајн
- ✓ СУЂЕЊЕ АНИ КАРЕЊИНОЈ - Књижевно-уметнички перформанс инспирисан Толстојевим романом Ана Карењина
- ✓ ЗВЕРИ СВЕТА -Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и делом Џорџа Орвела
- ✓ КАДА СУ ПЕСНИЦИ ЕВРОПСКОГ РОМАНТИЗМА ПОСЕТИЛИ ПЛАЊАНСКЕ ГИМНАЗИЈАЛЦЕ (Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и пезијом европских романтичара)

- ✓ КЊИЖЕВНИ КУТАК „РАЗГОВОР СА УКЛЕТИМ ПЕСНИЦИМА“ Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом и поезијом песника француског симболизма)
- ✓ ЗА ДЕЦУ И ОСЕТЉИВЕ -Књижевно-уметнички перформанс инспирисан животом Данила Киша и романом „Рани јади “
- ✓ МИЛОШ ЦРЊАНСКИ ИЗ МОГ УГЛА
- ✓ БОРА СТАНКОВИЋ ИЗ МОГ УГЛА
- ✓ ИВО АНДРИЋ ИЗ МОГ УГЛА
- ✓ ЧАС ПОЕТИКЕ ДАНИЛА КИША - проф.др Александар Јерков

ПЕРФОРМАНСИ КАО ВИД ДРУШТВЕНОГ АКТИВИЗМА

Осим књижевно-уметничких перформанса, припремили смо и извели више перформанса као одговор на друштвено актуелне теме:

- ✓ ДАЈ МИ 5 МИНУТА СВОГА ВРЕМЕНА! Перформанс на тему родно заснованог насиља и насиља у адолесцентским везама) у сарадњи са Управом за родну равноправност
- ✓ GIVE ME 5 MINUTES OF YOUR TIME! Перформанс на тему родно заснованог насиља и насиља у адолесцентским везама који су припремили и извели млади из 9 европских земаља на омладинској размени коју смо организовали у Врњачкој бањи у оквиру истоименог пројекта који је финансирала Европска комисија
- ✓ ЛЉУБАВЉУ ДО НЕНАСИЉА (Књижевно-уметнички перформанс инспирисан темом љубави
- ✓ ЈА САМ ХРАБРА ЖЕНА! Перформанс на тему насиља у породици
- ✓ ДАНАС САМ ДОБИЛА ЦВЕЋЕ Перформанс на тему насиља у породици инспирисан истоименом песмом анонимне жртве насиља у БиХ
- ✓ ИМАШ ПРАВА ДА ЗНАШ! Перформанс на тему трговине људима у оквиру истоименог пројекта који нам је подржао МОС
- ✓ OPEN YOUR EYES! Перформанс на тему трговине људима у оквиру истоименог пројекта везама који су припремили и извели млади из 9 европских земаља на омладинској размени коју смо организовали у Врњачкој бањи у оквиру истоименог пројекта који је финансирала Европска комисија
- ✓ РУКА ПРИЈАТЕЉСТВА Перформанс на тему дискриминације са фокусом на дискриминацији усмереној према припадницима ромске популације
- ✓ ДАНАС САМ ДОБИЛА ЦВЕЋЕ- перформанс на тему породичног насиља

НАШИ РЕАЛИЗОВАНИ ПРОЈЕКТИ:

1.СЕНЗИБИЛИЗАЦИЈА ЗА ПИТАЊА РОДА И ПОЛА - ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ РОДНО ЗАСНОВАНОГ НАСИЉА И ТРАФИКИНГА У 10 ОПШТИНА ПОДУНАВСКОГ ,ПОМОРАВСКОГ, ШУМАДИЈСКОГ И БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА - Циљ пројекта био је подизање нивоа свести о питањима родно заснованог насиља и трафикинга међу младима и њиховим родитељима кроз развијање знања, вештина и ставова о питањима рода и пола и родно заснованог насиља, као и трафикинга као екстремног облика насиља над женама.Пројектом је било обухваћено 30 школа у 10 општина 4 региона Централне Србије, одржано је 50 радионица на теме: основни појмови – пол и род, родни идентитети и улоге, односи моћи у дрштву, злоупотреба моћи,дискриминација,сексизам, родно равноправно друштво, насиље, трафикинг као екстремни облик облика насиља, родно засновно насиље, род и сексуалност младих, адолесцентске везе и насиље у везама младих. Донатор : ОАК фондација-Женева.

2.СЕНЗИБИЛИЗАЦИЈА ЗА ПИТАЊА РОДА И ПОЛА - ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ РОДНО ЗАСНОВАНОГ НАСИЉА У ГИМНАЗИЈИ У ВЕЛИКОЈ ПЛАНИ – Пилот-пројекат у Гимназији у Вел.Плани, организован циклус од 40 радионица,припремљен перформанс: "Бити дечак/девојчица..." Донатор:Екуменска иницијатива жена, Омиш.

3.НЕЋУ ДА БУДЕМ ЖРТВА! ЈА НИСАМ НА ПРОДАЈУ! - Пројектом је било обухваћено преко 1.200 средњошколаца/ки из Велике Планае, као и младих из средњих школа који не планирају наставак школовања,младих који напуштају средњу школу, сиромашних који већ раде на пијацама, бутицима,трафикама, кинеским радњама - сива економија...који, су на радионицама добили основна знања о трговини људима, а онда су припремили два перформанса „Лутка у излогу! Избор за мис и још по нешто“(у коме су симулирали избор са мис као један од начина врбовања девојака жртава и њиховог регрутовања за сексуалну експлоатацију) и „Све је на продају“ (перформанс који су извели на градској пијаци у Великој Плани симулирајући продају органа, трговину људима за радну експлоатацију и просјачење. Донатор: Балкански фонд за локлане иницијативе у оквиру програма Активне заједнице).

4.ОТВОРИ ОЧИ! ПОКРЕНИ УМ! ОСИГУРАЈ БУДУЋНОСТ- Циљ пројекта је био подизање нивоа свести младих из 10 села општине Велика Плана о проблему трговине људима и потреби активизације заједнице у борби против ове појаве.Пројекат је покренуо велики број волонтера/ки из градске средине који су, заједно са својим вршњацима из села наше општине урадили читав низ креативних акција на пијаци, на улици, сеоским спортским дешавањима. Кључна подгрупа у оквиру ове циљне групе били су млади незапослени и млади који не настављају школовањем средњим школама и на студијама, особе које немају потпуну основну школу, Роми и Ромкиње, особе са инвалидитетом и интелектуалним оштећењима који нису обухваћени редовним школовањем.Секундарну циљну групу Пројекта чинили су сви радно способни становници села :родитељи, , наставници у школама, пријатељи...Резултати Пројекта:млади из сеоских средина општине Велика Плана су стекли основна знања о трговини људима, умеју да препознају трговину људима у пословним понудама –усмене понуде, огласи, млади из сеоских средина наше општине који су прошли пројектне активности у контакту са осталим својим вршњацима и надаље шире основна знања ми идеје о опасности од трговине људима и основним мерама заштите. Донатор : Светска банка.

5. „Open your eyes! You need to know! - Mobilizing the community to combat human trafficking“ - Циљ пројекта био је подизање нивоа свести младих из 9 земаља – 46 учесника/ца из Пољске,

Грчке, Турске, Шпаније, Италије, Косова, БиХ, Црне Горе и Србије) о проблему трговине људима, посебно младима као најрањивијим категоријом кроз информисање, едуковање и подизање свести са циљем елиминације трговине људима. Учесници су провели 9 дана у Врњачкој бањи где су добили основна знања о трговини људима и припремили перформанс који су извели на тргу, пијаци у у средњој школи тако да је дошло до интеракције са локалним становништвом. Донатор Европска комисија из Брисела у оквиру програма „Млади у акцији“.

6.STOP ILLEGAL MIGRATION AND HUMAN TRAFFICKING! - Тренинг за младе из 15 земаља на тему илегалних миграција и трговине људима. 36 учесника добило знања о овој теми и подстакнуто на акције креативног деловања усмерене ка подизању свести јавности у њиховим земљама о овој теми. Учесници обуке су на десетодневном тренингу који смо организовали у Врњачкој бањи добили знања о илегалним миграцијама и трговини људима и подigli ниво свести о неопходности подизања нивоа свести заједнице о овом проблему. Партнерске организације из Турске, Латвије, Чешке, Албаније, Грчке, Италије, Израела, Босне, Македоније, Бугарске, Хрватске, Словеније, Румуније и Шпаније. (донатор Европска комисија из Брисела у оквиру програма „Млади у акцији“ и Скупштине општине Велика Плана.

7.UNDERTAKE! INITIATE! APPLY!- тренинг за младе из 15 земаља на тему омладинског предузетништва и обука за писање бизнис планова, обучено 37 младих из 15 земаља, направљен сајам омладинског предузетништва, подигнут ниво свести младих из 15 земаља о важности омладинског предузетништва. Партнерске организације из: Пољске, Турске, Молдавије, Израела, Румуније, Латвије, Албаније, БиХ, Црне Горе, Португала, Грчке, Македоније, Италије и Србије и са Косова. Донатор: Европска комисија из Брисела у оквиру програма „Млади у акцији“ и Скупштина општине Велика Плана.

8. „Дај ми 5 минута свога времена! Мобилизација заједнице у борби против породичног, сексуалног и родно заснованог насиља у 15 села Подунавског округа“ - циљ пројекта: подизање нивоа свести младих из руралних средина у Подунавском округу о проблему породичног, сексуалног и родно заснованог насиља, припремљен и изведен перформанс "Данас сам добила цвеће...". Пројекат је настављен у оквиру оквиру међународног пројекта, омладинске размене "Give me 5 minutes!" која је у Врњачкој бањи окупила 47 младих из 9 земаља који су током 10 дана боравка припремили перформанс на тему насиља у адолесцентским везама који су извели на тргу, пијаци и у школском дворишту у овом граду. Учесници/це размене су, након повратка у своје земље, радили вршњачку едукацију са младима. Такође, на фб још увек постоји група која размењује искуства и планира нове активности на пољу превенције насиља. Донатор: Министарство рада и социјалне политике, Управа за родну равноправност.

9. „Give me 5 minutes of your time!“ Омладинска размена младих из 9 земаља са циљем подизања нивоа свести о питањима родно заснованог насиља и насиља у везама младих. У Врњачкој бањи се окупило 46 учесника/ца из Италије, Пољске, Турске, Албаније, Немачке, Шпаније, Латвије и Чешке који су припремили перформанс који су извели на тргу, на пијаци и у дворишту средње школе и снимили 5 нискобуџетних филмова на ову тему. Донатор: Европска комисија из Брисела у оквиру програма „Млади у акцији“ и Скупштина општине Велика Плана.

10.ИМАМ ПРАВО НА ЖИВОТ БЕЗ НАСИЉА! циљ пројекта био је информисање, едуковање и подизање нивоа свести жена из 10 села, али и локланог становништва о женским људским правима као и неприхватљивости насиља као модела понашања у друштву и праву жена на живот без насиља кроз мотивисање младих из сеоских средина на презумање активне улоге у стварању промена у својој околини подстицањем на акције креативног деловања с циљем елиминације породичног и родно заснованог насиља. Донатор: Екуменска иницијатива жена.

11.ПОДРШКА УНАПРЕЂЕЊУ КВАЛИТЕТА ЖИВОТА САМОХРАНИХ РОДИТЕЉА И ЊИХОВЕ ДЕЦЕ ОПШТИНЕ ВЕЛИКА ПЛАНА - Циљ пројекта био је подршка унапређењу квалитета живота самохраних родитеља и њихове деце из општине Велика Плана кроз сет психолошко-едукативних активности усмерених ка формирању мреже за међусобну подршку и помоћ. Пројекат је пружио психолошку и социјалну подршку самохраним родитељима и њиховој деци оснажујући их за конструктивно овладавање тешкоћама у породичном функционисању, бољу интеграцију у заједницу и побољшан квалитет живота кроз програме и сервисе психолошког, едукативног и креативног карактера превенције и акције. Донатор: Екуменска иницијатива жена.

12.ДРУЖИЛИШТЕ-ПРОГРАМ ПОДРШКЕ УНАПРЕЂЕЊУ ПСИХИЧКОГ ЗДРАВЉА МЛАДИХ ОПШТИНЕ ВЕЛИКА ПЛАНА КРОЗ ПРОГРАМЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ И АКЦИЈЕ- Овај пројекат је допринео да добијемо простор од општине Велика Плана (потписали смо уговор о коришћењу на период који не сме да буде краћи од 10 година), набављен намештај (средствима БЦИФ-а). Циљ програма био је унапређење психичког здравља младих (15-20 година) кроз развијање квалитетних, доступних и правовремених услуга превенције и акција у области менталног здравља кроз едуковање Тимова за вршњачку подршку. Активности: Тренинг за волонтере/ке за рад на ТЕЕН телефону, ТЕЕН телефон, Психолошко-драмске радионице, креативне радионице, психолошко саветовалиште за адолесцените/киње и родитеље адолесцената/киња, Школа родитељства за родитеље адолесцената/киња, онлине саветовалиште. Програм је пружио подршку младима да развују основне капацитете у свакодневној комуникацији и интеракцији, и допринео је општем оснаживању младих и њиховом што активнијем укључивању у живот локалне заједнице.Пројекат је допринео формирању Тимова за вршњачку подршку у све три средње школе у Великој Плани, а ТЕЕН телефон је био једини на територији Србије.Супервизорка пројекта била је проф.др Јелена Влајковић са групе за психологију Филозофског факултета у Београду. Донатори: Балканки фонд за локлане иницијативе кроз програм Социјална транзиција /Централни фонд за југоисточну Европу, Фонд за отворено друштво и Скупштине општине Велика Плана.

13.ДРВО ЖИВОТА-ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ДАНА ЉУДСКИХ ПРАВА- Сваке године, још од периода када смо деловали као неформална група (2004 - 2008), поводом 10.децембра, Међународног дана људских права, организујемо акцију кићења Дрвета живота. У акцији учествују волонтери/ке наше организације, а дрво „китимо“ у холу Гимназије у Великој Плани и на платоу испред Банце Интеса у нашем граду.

14.ИМАШ ПРАВА ДА ЗНАШ! МОБИЛИЗАЦИЈА МЛАДИХ ИЗ РУРАЛНИХ СРДИНА У БОРБИ ПРОТИВ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА - пројекат је реализован у периоду од септембра 2014. до јануара 2015. Године уз финансијску подршку Министарства омладине и спорта Републике Србије и Скупштине општине Велика Плана.

15. „РУКА ПРИЈАТЕЉСТВА-- Мобилизација младих Подунавског округа за подстицање позитивног деловања шире друштвене заједнице према представницима ромске популације“ Циљ пројекта је био циљ информисање, едуковање и подизање свести младих из Подунавског округа о дискриминацији усмереној према представницима ромске популације, као и њихово мотивисање на преузимање активне улоге у стварању промена у својој околини кроз подстицање на акције креативног деловања чији је циљ позитивно деловање шире друштвене заједнице према представницима ромске популације као социјално угрожене популације. Обучени вршњачки едукатори/ке су формирали мрежу бораца против сваке врсте дискриминације и на тај начин допринели подстицању позитивног деловања шире друштвене заједнице према представницима ромске популације. ДОНАТОРИ: Канцеларија за људска и мањинска права, Општина Велика Плана.

16. НИСТЕ САМИ! МИ СМО СА ВАМА! ПРОГРАМ ПСИХОЛОШКЕ ПОДРШКЕ МЛАДИМА ОПШТИНЕ ВЕЛИКА ПЛАНА (едукована три тима за вршњачку подршку младима који су организовали 80 радионица вршњачке подршке младима, поново успостављен ТЕЕН телефон, организовано 30 психолошко-драмских радионица са младима, 20 радионица дебате родитеља и адолесцената. ДОНАТОР: Министарство омладине и спорта.

17. МЛАДИ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ –МОБИЛИЗАЦИЈА МЛАДИХ ПОДУНАВСКОГ, ПОМОРАВСКОГ, ШУМАДИЈСКОГ И БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ – ДОНАТОР: Америчка амбасада..

18. ПЕТ ДО ДВАНАЕСТ! ОБУКА ТИМОВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ - Циљ пројекта је подизање свести 20 професорки/а (10+10) и 30 ученица/а (15+15) из 10 општина: Велика Плана, Смедерево, Смедеревска Паланка (Подунавски регион), Пожаревац, Кучево, Велико Градиште (Браничевски регион), Лапово, Баточина, (Шумадијски регион), Свилајнац, Деспотовац (Поморавски регион) о родно заснованом и породичном насиљу и формирање 10 петочланих тимова у 10 градова обухваћених пројектом који ће у својим срединама пружати подршку младима који потичу из породица у којима је присутно породично насиље, али и континуирано радити на превенцији и организовати читав низ активности (радионице, трибине...) усмерених ка подизању свести младих, али и ширег окружења о овом значајном друштвеном проблему и тако допринети смањењу броја жртава родно заснованог и породичног насиља. Пројектом који се реализовао уз подршку Екуменске иницијативе жена из Омиша било је обухваћено осам средњих и четири основне школе из десет градова и општина у окружењу. ДОНАТОР: Екуменска иницијатива жена.

19. ВРШЊАЧКОМ ЕДУКАЦИЈОМ ПРОТИВ ДИГИТАЛНОГ НАСИЉА - Циљ пројекта је информисање, едуковање и подизање свести деце и младих, наставника, родитеља и шире локалне заједнице из шест општина: Велика Плана, Смедеревска Паланка (Подунавски регион), Пожаревац, Велико Градиште (Браничевски регион), Деспотовац (Поморавски регион) и Лапово (Шумадијски регион) о проблему дигиталног насиља, њихово мотивисање на преузимање активне улоге у својој околини кроз подстицање акција креативног деловања које доприносе елиминацији овог проблема.

Пројектне активности информисају о новим облицима насиља и ризицима који настају са све већом употребом интернета и доприносе ширењу знања и вештина помоћу којих ће се насиље спречити и превентивно деловати. Пројекат укључује едукацију вршњачких едукатора који ће

даље да едукују децу и младе о безбедном и одговорном понашању на интернету и друштвеним мрежама и који ће, заједно са њима да реализују сет активности у школама и на друштвеним мрежама путем којих ћемо информисати око 60.000 деце, младих, наставника, родитеља, старатеља и представника шире друштвене заједнице. ДОНАТОР: Теленор фондација.

20. СТУДИЈСКА ПОСЕТА - Ова студијска посета је важна за рад наше организације јер смо разменили искуства са организацијом "Женска акција" из Радовиша из Македоније са којом већ дуго сарађујемо. И једна и друга организација раде са младима на подизању свести о родној равноправности и важности борбе против насиља над женама. Вршњачки тимови наших организација успоставили су сарадњу за нове пројекте. ДОНАТОР: Екуменска иницијатива жена.

21. СТУДИЈСКА ПОСЕТА САРАЈЕВУ - студијска посета Удружењу за дијалог у породици и друштву "Мали кораци" и њиховој групи вршњачких едукатора. Ова посета претходи омладинској размени младих у оквиру RYCO пројекта. Донатор: Екуменска иницијатива жена.

ПРОЈЕКТИ КОЈИ СУ У ТОКУ:

22. The Youth of Serbia, Bosnia and Herzegovina and Macedonia as Promoters of Peace and Reconciliation (01.8.2019 - 01.02.2020)

Циљ пројекта је подизање свести младих од 16 до 25 година у региону Западног Балкана (Србија, Македонија, БиХ) у односу на друге нације о важности толеранције, једнакости и поштовања различитости и њихова мотивација да покрену креативне активности које имају за циљ боље разумевање људских права. Пројекат подразумева међурегионалну размену младих и сарадњу као предуслов за изградњу поверења међу младима из различитих етничких група.

Учесници /ће ће присуствовати радионицама које снажно подржавају и развијају вештине потребне за реализацију циља пројекта. Они ће заједно организовати улични перформанс са снажном поруком мира са утицајем на локалне становнике. Након повратка у матичне земље, учесници/ ће ће организовати уличне акције (4 акције по земљи и осмислити ; Е-билтен који ће бити дистрибуиран свим релевантним институцијама и медијима. (донатор: Regional Youth Cooperation Office RYCO)

23. "КУЛ ЈЕ ДА ЗНАШ! ВРШЊАЧКОМ МЕДИЈАЦИЈОМ ПРОТИВ НАСИЉА" - Циљ пројекта је оспособљавање вршњачких медијатора из седам средњих школа из општина: Велика Плана, Смедеревска Паланка, Пожаревац, Велико Градиште, Кучево и Деспотовац за рад са младима за примену модела медијације у ненасилном решавању сукоба. Донатор Министарство омладине и спорта.

24. "ЗАМИСЛИ СВЕ ДРУГАЧИЈЕ!" - Циљ пројекта је подизање свести 24 ученика/ца из 3 средње школе из општине Велика Плана о проблемима одрастања и формирање Тима вршњака - помагача за подршку младима који ће, у својим школама пружати подршку својим вршњацима кроз организовање заједничких активности: едукативних и креативних

радионица, концерата, изложби, књижевних вечери, спортских манифестација и тако помоћи да лакше преброде кризу одрастања, да овладају вештинама и стекну знања којима ће успешно савлађавати, како развојне, тако и свакодневне животне проблеме и изазове. Донатор Општина Велика Плана.

25. МРЕЖА МЛАДИХ СРБИЈЕ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ - пројекат који укључује 20 градова у Србији и чији је циљ формирање 20 градских тимова и 5 регионалних центара за борбу против корупције. Донатор Америчка амбасада.